

18 maart 2011

Straf voor
advocaat

DE PIJN VAN DE TUCHT

- » 'Ken jij nog een goede advocaat in Qatar?'
- » Kabinet koerst af op privatisering rechtspraak
- » Intrekingsverbod dagvaarding: gênante taferelen en meer vrijspraken

'Zo'n hoog bedrag voor de overname?'

'Ja jongen, ik heb er hard genoeg voor gewerkt'

RUZIE? ZOEK EEN GOEDE MEDIATOR

www.nmi-mediation.nl

nmi
nederlands mediation instituut

Tuchtrecht

20

De pijn van de tucht

Hoe hard raakt een tuchtzaak advocaten? Ze storten hun hart uit en geven tips.

Strafrecht

24

Intrekkingsverbod dagvaardingen

Dagvaardingen intrekken kort voor de strafzitting: dat mag niet meer. Gênante zittingstaferelen en vrij-spraken wachten ons.

Internationaal

32

Internationale specialisatieverenigingen

Wat zoeken Nederlandse advocaten in een internationale specialisatievereniging of balie?

Actualiteiten

- 2 Kort nieuws, en onder meer:
- 4 EHRM veroordeelt weigering hoger beroep
- 3 Deken over eigen tarief versus eigen bijdrage
- 5 Column: The Ambient Intelligent Law-office
- 6 Rabobank schikt met cliënten Legal Point
- 6 Vrije keuze rechtshulpverlener in alle procedures

- 7 Lastige vragen over digitaal (straf)dossier
- 9 Kabinet koerst af op privatisering rechtspraak
- 11 Lik-op-stuk of wasstraat?
- 13 Koninklijke Bibliotheek digitaliseert Advocatenblad
- 14 Nieuwe beslagsyllabus
- 15 Libië: Advocaten liepen voorop
- 17 Movies that matter
- 18 Herziening Advocatenwet: dat wordt wel 2012

Moordkuil

- 37 Santens eerste digitale les

Even opfrissen

- 39 Wat is ook alweer het uitgangspunt van de ontnemingsmaatregel?

Kantoorartikelen

- 40 Meer rendement door meer structuur

- 43 Transfers
- 45 Uitspraken
- Geschillencommissie
- 46 Tuchtrecht

Colofon

91e jaargang
Verschijnt elke drie weken.

Het *Advocatenblad* is het officiële orgaan van de Nederlandse Orde van Advocaten en wordt uitgegeven door Sdu Uitgevers. De inhoud wordt samengesteld door de van de Orde onafhankelijke redactie, behalve Van de deken, Berichten van de Orde en Tuchtrecht

Redactie
mr. K.A. Boshouwers
mr. A. Groenewoud
dr. L. Hesselink
mr. M.R. Maathuis
mr. R. Malewicz
mr. C.C. Oberman
mr. M.A.R.C. Padberg
mr. L.H. Rammeloo
mr. drs. Th.C. van Schagen
mr. P.H.E. Voûte

Eindredactie
Linus Hesselink

Redactionele bijdragen
Mailen naar:
l.hesselink@sdu.nl. Informatie:
Linus Hesselink,
070-335 35 74, 070-378 98 36
Het schrijven van redactionele bijdragen, max. 2000 woorden, levert per 500 woorden 1 opleidingspunt op.

Sdu Uitgevers
Gert Jan Schinkel (uitgever)
Sandra Kroon (directeur BU Legal & Tax)

Beeldredactie
Charlotte Helmer

Journalistieke redactie
Linus Hesselink, Hedy Jak,
Mark Maathuis en freelance:
Trudeke Sillevius Smitt
In de Actualiteiten deze keer ook korte berichten van Lex van Almelo.

Vormgeving
Dimdim, Den Haag

Correctie
Sandra Braakmann
Carlijn Urlings

Citeerwijze
Adv.bl. 2011-2, p.

Druk
Senefelder Misset,
Doetinchem

Digitaal archief
www.advocatenorde.nl,
met Balienetcertificaat

Advertenties
www.bereikdejurist.nl
Daniël Stoltz, accountmanager
d.stoltz@sdu.nl,
Tel. 070-378 05 62
Inzendtermijn:
afl. 4: 4 maart 2011
afl. 5: 25 maart 2011

Abonnementen
Adreswijzigingen van advocaten:
adres@advocatenorde.nl

Niet-leden betalen
€ 222,60 per jaarabonnement (incl. btw en verzendkosten) en voor de jaarband (€ 40).
Studenten 50% korting, losse nummers: € 31,80 (incl. btw).
Adreswijzigingen: Sdu Uitgevers klantenservice, telefoon 070-378 98 80, Postbus 20014, 2500 EA Den Haag, www.sdu.nl/service.
ISSN 0165-1331

Omslagfoto:
Jiri Büller. Met dank aan het Nationaal Onderwijsmuseum te Rotterdam

HOI
PRINT

Nederlandse
Uitgeversverbond
Groep uitgevers voor
vak en wetenschap

Orde boos op Leers

De Orde ergert zich aan de 'vooringenomenheid' waarmee minister Gerd Leers van Integratie en Asiel de asiel- en vreemdelingenadvocatuur bejegt. Leers' suggestie in de media dat asiel- en vreemdelingenadvocaten kansloze procedures voeren voor eigen gewin is onjuist en ongefundeerd, schreef de Orde aan de minister. Zo zei Leers in een radioprogramma dat 'tien procent van de asieladvocaten lout-

ter voor eigen gewin vreemdelingen adviseert kansloze procedures te starten'. Aan tafel bij Pauw & Witteman sprak hij over een 'hele bedrijfstak' die rond asiel- en vreemdelingenprocedures is ontstaan. 'Ik wil voorkomen dat men zegt: kom, we pakken dat oude geval nog maar eens op want de middelen zijn welkom.' De Orde wijst erop dat asiel- en vreemdelingenadvocaten aan hoge kwaliteitseisen

voldoen en aan gedragsregels zijn gebonden, en dat tegen advocaten die kansloze procedures voeren tuchtrechtelijk wordt opgetreden. Wrevelig schrijft de Orde verder dat Leers in de media telkenmale oproept tot overleg, maar een uitnodiging van de adviescommissie vreemdelingenrecht voor een kennismakingsgesprek, daterend van december 2010, pas verleden week plaatsvond. (Tatiana Scheltema)

Foto: Roger Dohmen / HH

Meer civiele zaken en minder zaken bij EU-hof

Het aantal nieuwe civiele zaken is in 2009 over vrijwel de hele linie gestegen, zo blijkt uit recent verschenen cijfers van het CBS. Bij de sectoren kanton stegen de aantallen met 17,3 procent (voor dagvaarding) resp. 12,2 procent (voor verzoekschriften). Hoe hoger de instantie, hoe geringer de groei. De cijfers over 2010 komen over enkele maanden in het jaarverslag van de Raad voor de rechtspraak. Bij het Europese Hof van Justitie in Luxemburg groeide het aantal nieuwe zaken in 2010 met 12,3 procent tot 631 zaken. Het aantal verzoeken om een prejudiciële beslissing nam zelfs toe met 27,4 procent. Het EU-hof deed echter 2,4 procent minder zaken af.

L4L-Award op L4L-jubileum

De eerste Lawyers for Lawyers Award wordt vrijdag 15 april 2011, tijdens het 25-jarig jubileumcongres van Advocaten voor Advocaten (L4L), uitgereikt aan Alec Muchadehama, mensenrechtenadvocaat uit Zimbabwe. Muchadehama werkt sinds 2003 bij Zimbabwe Lawyers

for Human Rights ter verdediging van activisten en oppositieleiden. Muchadehama wordt constant bedreigd door de overheid.

Veel van zijn collega's zijn ondertussen het land ontvlucht, maar Muchadehama blijft zich inzetten voor de mensenrechten.

Het Citaat

'Rechtspraak (...) werkt als stok achter de deur. Mits die deur ook open kan.'

Folkert Jensma over kostendekkende griffierechten, *NRC next* 9-3-11

Bepalingen taakstraffen 'aantasting bevoegdheden'

De Raad voor de rechtspraak en het College van procureurs-generaal keren zich in een gezamenlijk brief aan de Tweede Kamer tegen de aanscherpingen van staatssecretaris Fred Teeven van de wettelijke bepalingen voor taakstraffen. Volgens de raad en het college vormen de wetswijzigingen 'een ernstige aantasting van de rechterlijke straftoemingsvrijheid respectievelijk de discretionaire bevoegdheid van het Openbaar Ministerie'. Teeven wil de rechters de mogelijkheid ontnemen om bij zware zeden- of geweldsdelicten een taakstraf in combinatie met een celstraf op te leggen. Volgens de brief leidt deze inperking tot 'straffen die niet proportioneel zijn'. Verder vindt Teeven dat het OM altijd een tenuitvoerlegging van een vervangende hechtenis moet eisen indien een veroordeelde een taakstraf niet uitvoert. Het college van P-G's wil echter dat het OM in 'schrijnende gevallen toch een andere oplossing kan kiezen', bijvoorbeeld als een veroordeelde een ongeval heeft gehad. De OM-bazen vrezen dat door de wetswijziging de reclassering 'meldingen aan het OM over een onvoldoende uitvoering van de taakstraf achterwege zal laten, om te voorkomen dat onmiddellijk de vervangende hechtenis wordt bevolen'.

Gratis jaargangen Advocatenblad

Marjan Smid beschikt over complete jaargangen *Advocatenblad* van de jaren 1979 tot en met september 2008. Ze zijn gratis af te halen in Naarden tel.: 06-48 10 78 38.

Van de deken

Agnes & Jan – de deken is Jongerius niet

Jan Loorbach

Het kabinet wil 18 miljard bezuinigen en daar moet ook staatssecretaris Fred Teeven natuurlijk zijn stenen aan bijdragen. Hij liet zijn oog op de bedrijfstak van de rechtspraak vallen en zo zal ook de advocatuur deze dans niet ontspringen. Het meest direct zullen we geraakt worden door de bezuinigingen op de gefinancierde rechtsbijstand: er loopt een bezuinigingsproject van 50 miljoen euro en daar zal het nodige aan nieuwe bezuinigingen bij komen. En dat terwijl het volume van de gefinancierde rechtshulp met name door Salduz juist zal toenemen.

Het is dan een schrale troost dat ook de Raad voor de Rechtsbijstand – noodgedwongen – op een high trust bejegening overgaat in de gefinancierde rechtshulp. Per zaak zal daardoor aan de administratie wat minder tijd dan voorheen besteed hoeven worden, maar deze tijdsbesparing zal de tariefkorting niet goedmaken.

Een ander voornemen is om tot kostendekkende griffierechten te komen. Daarvan wordt een vermindering van de zakeninstroom (en dus van advocatenwerk) verwacht van misschien wel tot 20 procent. En dan is er ook nog het plan om echtscheidingen nog minder tot rechtbankbelasting te laten leiden. Zo wordt wel duidelijk welke kant de plannen uitgaan. De concrete uitwerking is er echter nog niet.¹

Anticiperend zijn we als Orde drukdoende met overleg op het ministerie,

met parlementariërs en met de VSAN, de vereniging voor strafrechtadvocatuur en de Raad voor de Rechtsbijstand (en de Raad voor de Rechtspraak en de Vereniging voor Rechtspraak). Daarbij moeten wij als Orde – en ook u dus als lid van de Orde – steeds voor ogen houden dat wij een publiekrechtelijke bedrijfsorganisatie zijn die het publieke belang van deugdelijke rechtsbedeling bevordert. Het is ten behoeve van dat doel dat wij het goede functioneren van de advocatuur in Nederland dienen te bevorderen. Uw algemeen deken is dus geen Agnes Jongerius.

Wij dienen tenminste zo gemotiveerd op te komen voor de belangen van met name de zwakkere rechtzoekenden in onze samenleving als voor die van onze leden. En als volgens de staatssecretaris een euro moet worden gevonden door te kiezen tussen een korting op het advocatentarief en de verhoging van de eigen bijdrage van de cliënt, dan zal ons standpunt daarover dus genuanceerd moeten zijn en te billijken in de ogen van het publiek. De advocaten-specialistenverenigingen bijvoorbeeld kunnen meer dan de Orde opkomen voor de advocatenbelangen. Die verwaarloost de Orde zeker niet – als afgeleide van het publieke belang wil en kan de Orde die belangen ook wel degelijk bevorderen. Zo kan een drastische bezuiniging zo'n ingrijpende en onfaire aanslag op de sociale advocatuur betekenen, dat daarmee ook het algemeen belang van de goede gang van zaken in onze bedrijfstak geweld wordt aangedaan. En daar komt de Orde tegen op.

¹ Op 9 maart jl. heeft de staatssecretaris uitgesproken dat hij beseft dat advocaten een goede boterham behoren te verdienen. Even daarvoor kondigde hij een nieuwe bezuiniging aan van ruim 50 miljoen euro.

Letselschadeadvocaat scoort het best zónder code

Ondanks de Gedragscode Behandeling Letselschade (GBL) – die aandringt op afwikkeling in twee jaar – moeten acht van de tien letselslachtoffers langer dan drie jaar wachten tot hun schade is afgehandeld. Dat blijkt uit onderzoek van Stichting De Ombudsman in Hilversum.

De stichting wil onder meer dat de code wordt verankerd in de wet, maar twijfelt wel aan die aanbeveling: 'Ironisch is dat de groep die zich niet conformeert aan de GBL, de advocatuur, het best scoort. Zo bezien is het twijfelachtig of de GBL een gunstig effect heeft op de schaderegeling.'

De slachtoffers blijken namelijk het meest tevreden over de advocaten: 'Van de slachtoffers die een advocaat in de arm

hebben genomen, heeft 46% aangegeven tevreden tot zeer tevreden te zijn over hun advocaat.' Maar geen enkel advocatenkantoor verbindt zich aan de code. De specialistenverenigingen willen namelijk de handen vrij houden voor hun leden.

Vrijwel alle letselschadeslachtoffers laten zich bijstaan door een belangenbehartiger. Ongeveer de helft (46%) kiest voor een advocaat. De anderen kiezen voor letselschadebureaus en rechtsbijstandsverzekeraars. Over het werk van de letselschadebureaus is 32% tevreden en 40% ontevreden. Bij de rechtsbijstandsverzekeraars zijn die cijfers met 27% resp. 45% nog ongunstiger: 'Voor de mate van ontevredenheid over de rechtsbijstands-

verzekeraars en de letselschadebureaus is zorgwekkend te noemen,' schrijft De Ombudsman.

De stichting heeft 739 mensen geënquêteerd. Hun letselschade kwam in twee van de drie zaken voort uit een verkeersongeval. In driekwart van de zaken bemoeilijkt een geschil de afhandeling van de schade. In meer dan de helft van alle zaken is er een geschil over de aansprakelijkheid.

Volgens De Ombudsman werkt een contract met *no cure no pay* in het nadeel van het slachtoffer, omdat de belangenbehartiger dan een deel van de schadevergoeding inhoudt. Maar bij vergoeding van de buitengerechtelijke kosten gaat de schadevergoeding voor de volle 100% naar het slachtoffer. En doorgaans betaalt de verzekeraar de declaraties van de belangenbehartiger.

De partijen die bij de gedragscode zijn aangesloten, zouden de code moeten hanteren als een handleiding. Driekwart van de letselschadeslachtoffers weet niet van het bestaan van de code. De Ombudsman beveelt daarom aan dat verzekeraars het slachtoffer bij het begin van de zaak standaard wijzen op de code. Verder zouden de naleving en de handhaving erop voortuitgaan wanneer de twintig beginselen uit de code plaatsmaken voor concrete normen.

EHRM veroordeelt weigering hoger beroep

Na het VN-Comité voor de Rechten van de Mens veroordeelt nu ook het EHRM de weigering om in hoger beroep te gaan tegen een veroordeling wegens een overtreding. Delftenaar Goelzeer Lalmahomed wordt in juni 2006 staande gehouden door de politie. Die verdenkt hem ervan de APV te hebben overtreden. Lalmahomed kan zich niet legitimeren en krijgt daarvoor een boete van 50 euro. Op grond van politiefoto's stelt de politie zijn identiteit vast. Maar Lalmahomed zegt dat iemand anders de dader is en dat zijn iden-

titeit is gestolen. Hij wijst op een reeks eerdere vrijspraken. De politierechter veroordeelt hem najaar 2007 tot een boete van 60 euro wegens het overtreden van de identificatieplicht. Lalmahomed krijgt geen verlof om in hoger beroep te gaan en klaagt daarover met succes in Straatsburg. Het hof vindt een verlofstelsel niet zonder meer oneerlijk. Maar in dit geval wel, omdat het om een enkelvoudige rechter gaat die niet alle relevante feiten heeft meegewogen door de reeks vrijspraken van Lalmahomed buiten beschouwing te laten.

Staatssecretaris beweert: 'Geen halvering piketvergoeding'

De vergoeding voor piketdiensten wordt niet gehalveerd, maar gesplitst. Dat antwoordde staatssecretaris Fred Teeven op Kamervragen naar aanleiding van een uitzending van het tv-programma *Nieuwsuur* op 9 februari. De helft van de vergoeding van 1,5 punt (168 euro) is voor het halfuur dat de advocaat vóór het politieverhoor spreekt met de verdachte. De andere 0,75 punt is voor de rechtsbijstand als de verdachte na het verhoor in verzekering wordt gesteld. Teeven: 'Verleent een advocaat zowel voor als na het verhoor piketrechtsbijstand, dan ontvangt hij in de nieuwe situatie in totaal dezelfde vergoeding voor verleende rechtsbijstand als voor Salduz, namelijk 1,5 punt. Van halvering van de vergoeding is dus geen sprake.' Als de advocaat speciaal voor de inverzekeringstelling opnieuw naar zijn cliënt moet, is de vergoeding feitelijk wel degelijk een halvering. Teeven ontkent dat hij de extra kosten voor de rechtsbijstand als gevolg van 'Salduz' eenzijdig wil afwentelen op de advocatuur. 'Ik heb slechts willen aangeven dat een verruiming van het recht op rechtsbijstand niet automatisch betekent dat de overheid ook in alle gevallen gehouden is om alle daarmee gemoeide kosten te dragen.'

Column

Ambient intelligent law-office

Harry Veenendaal

De Star Trek passie die menig nerd koesterde, beleef ik opnieuw met het lezen over de mogelijkheden van *ambient intelligence* in de advocatuur. Hoe ziet bijvoorbeeld advocatenkantoor Freshfields, Bruckhaus & Deringer er in 2020 uit? Ambient intelligence stelt de advocaat in staat een ongekende persoonlijke en kantoorefficiëntie te bereiken, de juridische kwaliteit *cutting edge* te maken en dramatisch te bezuinigen op overheadkosten. De winstmarges per uur kunnen wel stijgen met 70%.

Uw toekomstige kantoor bestaat uit geavanceerde omgevingssoftware die is weggewerkt in vloeren, muren, bureaus et cetera. De feitelijke desktop met qwerty-toetsenbord is verdwenen en maakt plaats voor een stemgestuurd systeem en een muur die tevens als enorm beeldscherm fungeert. U gebruikt geen dictafoon meer, maar een gepersonaliseerd proactief ambient intelligent softwaresysteem. Dit systeem biedt een totaaloplossing: proces-, cliënt-, archief-, en agendabeheer. Neem bijvoorbeeld de bibliotheek. Deze verdwijnt fysiek en is enkel digitaal beschikbaar.

Stel u bent werkzaam op de sectie Arbeidsrecht. Het systeem maakt *real time* voorselecties van de meest relevante literatuur, jurisprudentie en wetgeving. Bij een ontslagzaak hoeft u slechts een paar individuele dossiermarkers te noemen en intelligente algoritmen stellen een concept-processtuk op dat is gebaseerd op de meest relevante informatie en regelgeving. Inclusief ontslagvergoeding-scenario's, uitgewerkt petitum enzovoort. Het systeem vergelijkt automatisch reeds gearchiveerde processtukken van sectie- en kantoor-genoten en bepaalt welke (succesvolle) formuleringen van toepassing zijn. Bovendien leert het systeem zelfstandig uw

persoonlijke taal en stijlvoorkeuren zodat het concept ook uw signatuur draagt. Tijdspanne? Vijf seconden. Dit scenario is somber voor het ondersteunend personeel dat voor het grootste deel overbodig wordt.

U bent veel minder niet-declarabele tijd kwijt aan de opleiding van stagiaires. Die worden voornamelijk door het systeem begeleid. Maakt een stagiair een dagvaarding, dan filtert het systeem de standaardfouten eruit, zoals aanvulling van het petitum, wettelijke rente, opbouw van het betoog.

Het systeem geeft u op elk gewenst moment inzicht in alle relevante statistieken inzake de aard en hoeveelheid van de fouten, snelheid, adaptatievermogen en leercurves. Ook stelt het systeem leerplannen op, bespreekt deze met de stagiaire en fungeert als tutor.

Het systeem kan namens u telefoongesprekken voeren met derden, gebruikmakend van uw gedigitaliseerde stem en zo bijvoorbeeld tijdens de lunch afspraken maken om later terug te bellen. Sommige kantoren zullen de persoonlijke cliëntcontacten in de adviespraktijk uit strategische overwegingen tot een minimum beperken. Cliëntcontacten zullen veel meer via een 'alias' gaan verlopen. De cliënt mailt, belt en correspondeert met bijvoorbeeld Jan van Heeckeren. Jan is vindbaar op de kantoorwebsite, is advocaat en heeft een LinkedIn-account. Maar zijn personage is fictief. De cliënt merkt het verschil niet. Op die manier zijn kantoren in staat zijn om de cliëntenkring te behouden als kantoor-genoten weggaan en key-clients dreigen mee te nemen.

En uw secretaresse? Die haalt alleen nog koffie. Maar wel op verzoek van het systeem dat tenslotte proactief anticipeert op al uw behoeften.

Verschonings- verzoek voor- komt wraking

Onder rechters lijkt tegenwoordig wrakingsangst voor te komen. Een raadsheer van het Bossche gerechtshof vraagt om verschoning, nadat een loslippige advocaat-generaal en een parketmedewerker hem informatie over een verdachte hebben toegefluisterd, buiten de raadsman van de verdachte om. Zo vertelde de handelend advocaat-generaal in de wandelgangen ongevraagd over de verdachte dat deze enkele dagen na de zitting opnieuw vader zou worden. Pikante informatie, als je weet dat de vader terechtstaat omdat hij zijn zoontje zou hebben omgebracht. De raadsheer vreest dat de schijn van partijdigheid op hem rust, maar de verschoningskamer van het hof wijst het verzoek af. De kamer ziet in de feiten en omstandigheden geen 'zwaarwegende aanwijzingen' voor vooringenomenheid. Daarbij speelt mee dat de strafkamer al van plan was het onderzoek in deze zaak te heropenen, 'hoewel de procesdeelnemers er de voorkeur aan gaven dat de strafkamer een einduitspraak zou doen.'

Intussen op het Binnenhof...

... worden nieuwe Advocatenwet en zwarte lijst jaar uitgesteld

Hoe komt die zwarte lijst er eigenlijk uit te zien? Volgens het voorgestelde artikel 8 Advocatenwet¹ maakt de NOVAschriftelijk een lijst openbaar met de namen van onvoorwaardelijk en onherroepelijk geschorste en geschrapte advocaten. De vorm is vrij. Het kan een actuele lijst op de website van de Orde zijn of periodieke publicatie in bijvoorbeeld het *Advocatenblad*. Het ligt voor de hand dat op de website doorklikken naar de desbetreffende uitspraak op tuchtrecht.nl mogelijk wordt. Schorsingen op grond van art. 60b Advocatenwet (onbehoorlijke praktijkuitoefening) en 60ab Advocatenwet (tuchtrechtelijke spoed-schorsing) komen overigens niet op de zwarte lijst. Die komen wel op het tableau, maar zijn alleen openbaar zolang ze van kracht zijn.

Op het vernieuwde tableau moet de Orde meer gegevens gaan vermelden dan nu. Zo komen ook waarschuwingen, berispingen en voorwaardelijke schorsingen erbij. Die gegevens zijn alleen ter inzage voor ordebestuurders en voor tuchtrechters. Andere gegevens, zoals onvoorwaardelijke schorsingen (gedurende tien jaar), het kantoor, de naam van de patroon en specialisaties, kan iedereen inzien. Behalve de zwarte lijst kan ook het tableau elektronisch raadpleegbaar worden gemaakt.

Al met al een tijdrovende technische klus – 'gelukkig' loopt het gehele wetsvoorstel vertraging op doordat de nieuwe toezichtregeling advocatuur² er toch nog³ in meegenomen zal worden. Het wetsvoorstel wordt nu niet meer dit jaar van kracht, maar vermoedelijk in 2012.

Marian Verburgh

¹ Nota van wijziging d.d. 16-2-2011 bij wetsvoorstel 'Van Wijnen', Aanpassing van de Advocatenwet etc., Tweede Kamer 2010-2011, 32 382, nr. 8.

² Tweede Kamer 2010-2011, 32 500 VI, nr. 81.

³ Tweede Kamer 2010-2011, 32 382, nr. 9.

Rabobank schikt met cliënten Legal Point

De Rabobank betaalt de crediteuren van de Stichting Derdengelden Advocatenkantoren LPR Advocaten BV in Rotterdam en de Stichting Derdengelden Legal Point Advocaten in Barendrecht 335 duizend euro. Dat zegt curator Jorrit van der Heide (Pels Rijcken). Daarmee krijgen de cliënten van Legal Point al hun geld terug.

Het advocatenkantoor ging in 2007 failliet nadat een crimineel jurist de derdengeldenrekeningen had leeg geplukt. Na enkele mislukte pogingen om zich als advocaat in te schrijven, zette de jurist een advocaat in als stroman. Hij was samen

met deze advocaat bevoegd om te beschikken over de derdengeldenrekeningen. De jurist, J.M. de B., omzeilde de eis van twee handtekeningen door te telebankieren. De Rabobank verzuumde echter te controleren of de tweede handtekening was gezet.

Volgens curator Van der Heide heeft de bank meteen haar verantwoordelijkheid erkend. 'Maar omdat het om duizenden transacties ging, duurde het even voordat duidelijk was hoe groot het tekort op de rekening precies was. Onlangs is op een verificatievergadering precies vastgesteld hoe groot de verplichtingen zijn.'

Van der Heide vindt het 'leuk' dat de cliënten al hun geld krijgen. 'Daar doe je het als curator voor.'

Of de advocaten en stagiaires van het kantoor hun achterstallige salarissen en vergoedingen nog krijgen uitbetaald, is niet duidelijk. Curator Marc Udink van het kantoor was niet tijdig bereikbaar.

Van der Heide vermoedt dat Rabobank voortaan beter zal opletten bij transacties met derdengeldrekeningen. 'Maar de eis van twee handtekeningen en telebankieren gaan heel moeilijk samen.'

(Lex van Almelo)

Vijf vragen over het digitale (straf)dossier

Laptop mee de bajes in?

Christiaan Baardman, ex-advocaat en raadsheer bij het Haagse hof, adviseerde de Rechtspraak over de juridische aspecten van het digitale strafdossier. Hij beantwoordt vragen van advocaten.

Trudeke Sillevius Smitt
journalist

Christiaan Baardman: ‘Naar verwachting start begin april bij de rechtbanken in Rotterdam en Dordrecht een pilot met digitale strafdossiers. Als alles meezit kunnen ook advocaten eind dit jaar al met een USB-stick of via een beveiligde internetverbinding toegang krijgen tot de dossiers van hun straffklanten. Een van de juridische aspecten van het digitale strafdossier was de noodzaak te zorgen dat er nooit met de inhoud van het dossier kan worden gemarchandeerd. Dat zou bijvoorbeeld kunnen door zogenaamde hashcodes die voor elk document uniek zijn, en door beveiligde digitale handtekeningen. Een andere grote breinbreker was: hoe waarborg je de *equality of arms*? De verdediging moet verzekerd blijven van adequate inzage in en afschrift van het dossier.’

Strafadvocaat Robert Malewicz: ‘*Kan de verdediging het dossier digitaal aanvullen?*’

Baardman: ‘Jazeker. Hoe dat precies in zijn werk zal gaan is nog niet bekend, maar je kunt je voorstellen dat er voor elke strafzaak een beveiligd netwerkje wordt ingericht, waar de betrokken spelers deel van uitmaken. De advocaat kan dan eigen stukken zoals verklaringen of de pleitnota indienen door die te verzenden naar de postbussen in dat netwerk. En als de advocaat toegang wil tot bepaalde stukken, bijvoorbeeld van een samenhangend onderzoek, dan vraagt

hij dat net als nu aan de officier – en als die niet wil aan de rechter.’

Malewicz: ‘*Hoe kan de gedetineerde verdachte zijn dossier ontvangen?*’

Baardman: ‘Voorop staat dat de verdachte recht heeft op het dossier. Maar in gevangenschappen kun je mensen niet zomaar de beschikking geven over internet. Of er een digitale oplossing is moet nog bekeken worden. Hoe dan ook, je zult altijd gevallen houden waarin je terugvalt op een papieren dossier. Niet alleen in penitentiaire inrichtingen: je kunt ook niet van andere verdachten eisen dat ze over een computer beschikken.’

Malewicz: ‘*Worden waarborgen ingebouwd over digitale communicatie tussen advocaat en verdachte in detentie? En wordt het gemakkelijker met een laptop de bajes in te komen? Dat is nu een boel geregeld.*’

Baardman: ‘Het is inderdaad onvermijdelijk dat we ook gaan nadenken over voorzieningen die afgeschermd digitale communicatie tussen advocaat en cliënt mogelijk maken. Dat kon nog wel eens ingewikkeld zijn. Het overleg met de balie over dit soort zaken kan maar beter zo snel mogelijk op gang komen. Alles wat we nu niet onderkennen of niet oplossen zal zich later, in de praktijk, vertalen in knelpunten in concrete strafzaken. Dan zullen advocaten die kwesties voor hun cliënten met een beroep op een eerlijk proces of een goede rechtsbedeling aan de kaak stellen.’

Ondernemingsrechtadvocaat Martijn Maathuis: ‘*In vergelijking met het strafproces is een civielrechtelijk procesdossier vaak veel eenvoudiger; waarom wordt daar niet mee begonnen?*’

Baardman: ‘Die vraag zet mij ook weer aan het denken. Er is in het verleden in Rotterdam wel eens een pilot gedaan met civiele digitale zittingen, die stuitte toen op technische problemen. De plannen in de strafsector staan daar los van.’

Maathuis: ‘*Wanneer krijgen we voor het civiele en het bestuursrecht dossier een pilot?*’

Baardman: ‘De gedachtevorming bij andere sectoren staat natuurlijk niet stil, maar van concrete plannen weet ik niet. Ik zal intern toch nog eens aandacht vragen voor onderlinge uitwisseling tussen de sectoren op dit vlak.’

Talent wordt bij ons
intensief begeleid.

Gezocht: advocaat-stagiair(e)s arbeids- en ondernemingsrecht.

Om topprestaties te leveren, is een goede trainer even belangrijk als talent. Dus als je over drie jaar wilt uitblinken in je vak, kies je voor een erkend opleidingsinstituut. Een kantoor met korte lijnen. Waar de advocaten tijd voor je nemen en je gewoon bij iemand binnen kunt lopen. Waar je snel in het diepe gegooid wordt, maar er altijd een vangnet is. Waar je gestimuleerd wordt om deel te nemen aan activiteiten van de Jonge Balie. En geïnspireerd wordt om verder te kijken dan juridische

aspecten alleen. Pellicaan Advocaten is zo'n kantoor. Vanuit onze vestigingen in Amsterdam, Rotterdam, Utrecht en Eindhoven adviseren we klanten vanuit 5 secties op het gebied van ondernemingsrecht en arbeidsrecht. Dankzij onze strategische alliantie met Mazars zit je niet alleen met veeleisende klanten aan tafel, maar ook regelmatig met een fiscalist of accountant en krijg je de kans om internationaal te acteren. Klinkt goed? Dan begeleiden we je graag naar www.pellicaanadvocaten.nl.

Griffierechten 'kostendekkend'

Kabinet koerst af op privatisering rechtspraak

Minister Opstelten geeft geen duimbreed toe aan Kamerfracties en beroepsorganisaties. Rechtspraak en geschillenbeslechting moeten zichzelf bedruipen, vindt de regering.

Maarten Bakker
journalist

CDA-Kamerlid Madeleine van Toorenburg moet zich tijdens het Kameroverleg op 9 maart over de toegankelijkheid van de rechtspraak gebruuskeerd gevoeld hebben door minister Opstelten (Veiligheid en Justitie). Ze wilde zoeken naar alternatieven voor het omstreden kabinetsplan om de griffierechten in het civiel en bestuursrecht te verhogen. De bezuiniging van 240 miljoen die dit plan de schatkist moet opleveren, zou volgens het Kamerlid ook gerealiseerd kunnen worden met vereenvoudigingen van procedures. 'De commotie die het kabinetsplan heeft doen ontstaan, is begrijpelijk', zei de oud-advocate. Ze deelde de angst dat de toegang tot de rechtspraak voor de burger door het plan in het geding komt. Ze pleitte daarom voor een 'integrale aanpak', waarbij het kabinet niet alleen mikt op verhoging van de griffierechten, maar ook op kostenbesparingen in de procedures.

Opstelten vond het heel mooi als er 'innovaties' kwamen in de geschillenbeslechting, maar hield tijdens het Kameroverleg onomwonden vast aan de voorgenomen verhoging van de griffierechten met 240 miljoen euro. 'Het één kan niet voor het ander in plaats komen', zei hij. Van Toorenburg en de andere kritische fractiewoordvoerders moesten begrijpen dat de verhoging van de griffierechten en de voorstellen om de gerechtelijke procedures te vereenvoudigen 'twee processen naast elkaar' zijn.

Opstelten toonde zich niet alleen ongevoelig voor de bezwaren van Kamerfracties tegen de griffierechtverhogingen, maar negeerde ook de protesten die beroepsorganisaties een week eerder tijdens een hoorzitting in de Kamer hadden laten horen. De Nederlandse Orde van Advocaten,

Madeleine van Toorenbrug

de Koninklijke Notariële Beroepsorganisatie, de Koninklijke Beroepsorganisatie van Gerechtsdeurwaarders wezen toen al op kostenbesparingen die nog mogelijk zijn in de geschillenbeslechting. De Orde pleitte er voor dat eindelijk eens serieus werk wordt gemaakt van de elektronische indiening van stukken.

Boos vermoeden

De Raad voor de rechtspraak kwam tijdens de hoorzitting met een berekening waaruit bleek dat, mocht het kabinetsplan doorgaan, de griffierechten in een arbeidszaak stijgen van 210 naar 1540 euro. In echtscheidingszaken zouden de kosten voor burgers oplopen van 70 naar 1000 euro. Opstelten reageerde in het Kameroverleg dat in zijn uiteindelijke wetsvoorstel de griffierechtverhogingen in dit soort zaken 'substantieel' lager zijn. Volgens hem loopt de toegankelijkheid van de rechtspraak voor de burger dan ook geen gevaar. In één adem voegde hij eraan toe dat de griffierechtverhogingen wel zullen leiden tot twintig procent minder rechtszaken.

Opstelten vond dat van burgers verwacht mag worden dat ze op verantwoordde wijze gebruikmaken van de rechtspraak, zonder de belastingbetaler op kosten te jagen. 'Uitgangspunt van het kabinet is daarom dat niet de belastingbe-

taler maar de gebruiker van de rechtspraak moet betalen.' De minister bevestigde met deze woorden het boze vermoeden van voorzitter Reinier van Zutphen van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak. Die verklaarde tijdens de hoorzitting in de Kamer dat het kabinet met zijn plannen afkoerst op een privatisering van de rechtspraak.

Genoteerd

De Tweede Kamer boog zich tijdens het overleg ook over de bezuinigingen van het kabinet van 52 miljoen euro op de gesubsidieerde rechtsbijstand. Kamerlid Jeroen Recourt van de PvdA maakte zich zorgen over de verlaging van de tarieven voor de advocatuur met vijf procent. 'Als je leeft van een praktijk met voornamelijk toevoegingen is het geen vetpot', zei hij. Teeven antwoordde dat hij ervoor wil zorgen dat strafpleiters in de toekomst een 'fatsoenlijke boterham' blijven verdienen. Hij laat zijn ambtenaren onderzoeken of een leenstelsel voor verdachten een nieuwe financieringsbron kan vormen voor de rechtsbijstand.

Verder bestudeert de staatssecretaris of de experimenten met een vaste advocaat op een cellenblok, die verdachten kunnen bijstaan vóór hun eerste politieverhoor, uitgebreid kunnen worden. Daarmee wil hij de extra belasting voor de advocatuur, voortvloeiend uit het Salduz-arrest, onderwerpen.

Algemeen deken Jan Loorbach was na afloop van het Kameroverleg positief over de toezegging van Teeven dat de advocatuur lonend moet blijven: 'Dat staat in ieder geval genoteerd'. Teleurgesteld was hij over de weigering van minister Opstelten om de kostenbesparingen die nog gerealiseerd kunnen worden in de geschillenbeslechting, mee te tellen in het bezuinigingsbedrag van 240 miljoen euro.

De advocaat in mediation

Mediation: ook als advocaat kunt u er niet meer omheen.

De rol van de advocaat bij mediation is een andere dan de gebruikelijke, en dat is wennen. Tegelijkertijd heeft de advocaat meer invloed dan hij doorgaans denkt, en kan hij die invloed aanwenden om de mediation voor zijn cliënt succesvol te laten verlopen.

Dit boek is een praktische handleiding voor de advocaat die met mediation te maken krijgt. U vindt er het antwoord op vragen als:

- "Hoe krijg ik de beste mediator voor deze zaak?"
- "Welke stukken stuur ik vooraf toe?"
- "Wanneer ga ik (niet) mee?"
- "Hoe vertrouwelijk zijn de verslagen?"
- "Het schiet niet op - wat nu?"

Aan de hand van tips, trucs en blunders voeren de schrijvers u van het informeren en adviseren van uw cliënt over mediation, naar een effectieve begeleiding tijdens het mediationtraject.

Auteurs: Eva Schutte en Jacqueline Spierdijk

ISBN: 978 90 12 38480 3

Prijs: € 24,95 (incl. btw)

Ook verkrijgbaar als gebonden uitgave
en beschikbaar als eBook

**Bestel via www.sdu.nl
of bel (070) 378 98 80**

*Onze uitgaven zijn ook verkrijgbaar
via de boekhandel*

ZSM: binnen zes uur uit en thuis

Sinds 1 maart loopt in Utrecht de pilot ZSM: een lik-op-stuk afdoening in eenvoudige strafzaken door het OM op het politiebureau. De verdachte is binnen zes uur uit en thuis. Bij Utrechtse advocaten roept deze 'wasstraat' vragen op.

Tatiana Scheltema
journalist

Zaken als winkeldiefstal, vernieling, belediging of bedreiging – alleen in de regio Utrecht zijn dat er al duizenden per jaar. Naar schatting een derde tot de helft ervan zal voor een ZSM-afdoening in aanmerking komen (schatting op basis van ervaringen in de eerste week van de pilot).

ZSM ging van start op het Utrechtse politiebureau Paarendveld, omdat daar ook al de pilot 'raadsman op het politiebureau' loopt, zegt Johan Bac, plaatsvervangend hoofdofficier van justitie in Utrecht-Lelystad en landelijk projectleider ZSM, tijdens een voorlichtingsbijeenkomst voor piketadvocaten bij CSM Derks Star Busmann in Utrecht. In de loop van het jaar zullen ZSM-projecten ook in Amsterdam, Rotterdam, Den Haag, en de regio Den Bosch-Eindhoven worden opgezet.

ZSM staat voor 'zo simpel/snel/slim/samen als mogelijk'. Maar het OM wil nadrukkelijk géén taak- en geldstraffen-fabriek zijn waar aan de lopende band allerlei zaken worden afgedaan, benadrukt Bac. 'We streven naar versnelling van de procedure. Nu is het een volgtijdelijk proces, waarbij iedereen op elkaar zit te wachten. Met ZSM kun je veel meer tegelijk doen.'

Alle zaken die binnenkomen worden gemeld bij de zogeheten selectietafel. Daar bepaalt een officier van justitie samen met een hulpofficier of een zaak geschikt is voor ZSM. Geschikt is een zaak waarbij 'de verdachte niet al te ingewikkeld is, en waarbij ook de schade niet al te ingewikkeld is,' aldus Bac.

Verzet en vergoeding

Verdachten die geen gevolg geven aan de afspraken komen automatisch bij de rechter. In de toekomst zal een strafbeschikking afgegeven worden. Een verdachte die zich bedenkt kan binnen twee weken verzet aantekenen, hij moet dat zélf doen. Van de ZSM-zitting wordt proces-verbaal opge maakt, dat in dat geval net als andere stukken uit de verhoorfase wordt toegevoegd aan het (summiere) dossier.

De Raad voor de Rechtsbijstand meldt dat advocaten die speciaal voor een ZSM-zitting worden opgeroepen, voorlopig een eenvoudig declaratieformulier moeten invullen.

Eenmaal geselecteerd gaat de zaak naar de afdoeningstafel, waar ook andere partijen, zoals reclassering, de Raad voor de Kinderbescherming, en het slachtoffer informatie kunnen inbrengen. Vervolgens doet de officier de verdachte een voorstel. Dat kan een geldboete of een taakstraf zijn, maar er kunnen ook afspraken met derde partijen worden gemaakt. Ook kan de officier besluiten de zaak voorwaardelijk te seponeren, zoals in de eerste week gebeurde bij een vrouw die was opgepakt op verdenking van huiselijk geweld. Bac: 'Er bleek sprake van dominante psychische en financiële problematiek. Hulpverlening had op dat moment meer zin dan strafrechtelijke vervolging, waarbij je tien maanden later vanuit een papieren dossier nog eens kijkt wat er is gebeurd.'

Manier van vragen

Aan de afdoeningstafel komt mogelijk

ook de advocaat in beeld. Mogelijk, omdat de verdachte dan al afstand gedaan kan hebben van zijn recht op bijstand door een raadsman, al dan niet ingegeven door het al vaker door Utrechtse advocaten gesignaleerde 'ontmoedigingsbeleid' van de politie om gebruik te maken van het Salduz-consult. Volgens Bac echter biedt de aanwezigheid van de officier genoeg waarborgen voor een fatsoenlijk proces, en wordt de verdachte standaard de mogelijkheid tot rechtsbijstand door een advocaat aangeboden.

De Utrechtse advocaten zetten daar vraagtekens bij. 'U kijkt toch op een andere manier naar zo'n zaak,' zegt advocaat Nienke Sprengers tegen de hoofdofficier. 'Wij merken bij het Salduz-consult dat het nogal afhangt van de manier waarop je het vraagt, of iemand daar gebruik van maakt. Kun je er niet beter gewoon *altijd* een advocaat bijzetten? Dat biedt een betere waarborg voor die gevallen die anders worden afgedaan zonder dat er ooit een advocaat bij is geweest.'

Binnen het korte tijdsbestek van de procedure valt bovendien nauwelijks vast te stellen of de verdachte wel bij zijn volle verstand afstand deed van dat recht, zegt later ook advocaat Tom van de Laar. 'Het formulier dat daar nu voor gebruikt wordt voldoet niet. Verdachten krijgen weinig tijd zich aan de emotionele druk op het politiebureau te onttrekken. Dat botst volgens het EHRM met de zorgplicht van de advocaat.'

Maar Bac laat zich niet snel uit het veld slaan. 'Komt u vooral kijken, en zie hoe het gaat. Vorm uw eigen oordeel. Als u vindt dat de politie en het OM zaken te snel door de wasstraat heen jagen, moeten we daarover praten.'

De Stand van de Advocatuur 2011

De 16e editie is verschenen

De Stand van de Advocatuur is het enige jaarlijkse trendonderzoek over de advocatuur en juridische dienstverlening in Nederland. Het geeft trends, nieuwe ontwikkelingen en opvallende zaken aan. Met deze kant en klare externe analyse van de advocatuur ziet u direct waar uw kansen liggen en natuurlijk ook wat uw bedreigingen zijn.

U vindt onder meer:

- ▶ De nieuwe Top 50 van advocatenkantoren
- ▶ Financiële kerncijfers van kantoren
- ▶ Het snel veranderende landschap van juridische dienstverlening
- ▶ Regionale topkantoren
- ▶ De Zaak van het Jaar en de best gelezen artikelen van *Advocatie.nl*
- ▶ De advocaat van morgen

Met dit heldere rapport krijgt u snel inzicht in de Nederlandse advocatenmarkt.

ISBN: 978 90 12 38560 2
Hoofredactie: Lucien Wopereis

Oude jaargangen *Advocatenblad* digitaal

Het *Advocatenblad* is een van de honderd veel geraadpleegde tijdschrifttitels die de Koninklijke Bibliotheek de komende jaren conserveert en gratis beschikbaar stelt.

Andrea Langendoen

Werkzaam bij de Koninklijke Bibliotheek

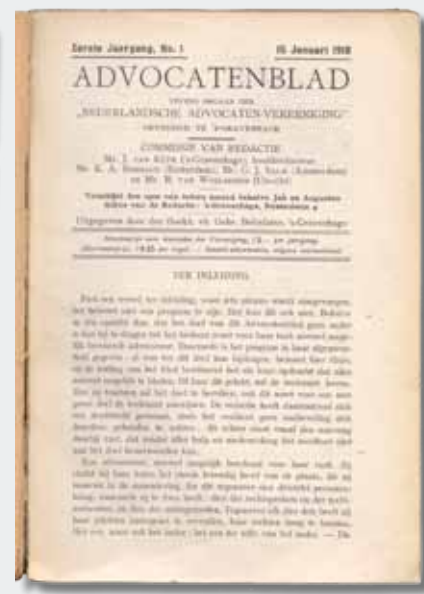
‘G een ander [doel] dan bij te dragen tot het bestaan eener voor haar taak zooveel mogelijk berekende advocatuur’, zo omschrijft hoofdredacteur mr. J. van Kuyk het doel van het *Advocatenblad* bij het verschijnen van de eerste aflevering, op 15 januari 1918. De eerste jaargangen (1918-1941) van dit blad, het oudste en meest gelezen periodiek van de balie, worden nu gedigitaliseerd door de Koninklijke Bibliotheek (KB), de nationale bibliotheek van Nederland. *Advocatenblad* is een van de honderd veel geraadpleegde tijdschrifttitels die de KB de komende jaren conserveert en gratis beschikbaar stelt met subsidie van Metamorfoze, het nationaal programma voor het behoud van het papieren erfgoed.

Tijdschriften zijn een belangrijke bron voor (cultuur)historisch onderzoek. Maar zeker tijdschriften uit de periode 1840-1950 verkeren vaak in slechte staat: vanwege het inferieure papier waarop ze werden gedrukt, het intensieve gebruik en de vaak slechte condities waaronder ze bewaard zijn. Aan het behoud van deze materialen moet daarom extra aandacht worden besteed.

In totaal worden binnen het project ruim anderhalf miljoen pagina's van veel geraadpleegde tijdschriften uit de periode 1840-1950 geconserveerd en op internet gepubliceerd. De nieuwste *optical character recognition*-technieken (OCR) zorgen ervoor dat de gescande artikelen leesbaar en doorzoekbaar zijn voor software. Dit maakt tal van nieuwe onderzoeksmogelijkheden mogelijk, voor

Het eerste nummer van dit blad

wetenschappers, journalisten, (rechts-)historici en juristen.

Enerzijds is aan de hand van de aanvraaggegevens gekeken welke titels uit de tijdschriftencollectie van de KB de afgelopen jaren het meest zijn geraadpleegd. Daarnaast is een enquête rondgestuurd naar onder anderen wetenschappers en journalisten waarin hen is gevraagd een top 5 te maken van de tijdschriften die zij het liefst gedigitaliseerd zouden willen zien. Titels die al eerder op microfilm waren gezet of die elders digitaal beschikbaar zijn, zijn niet in de selectie opgenomen. Op die manier kunnen er meer unieke titels geconserveerd en gescand worden.

Het tijdschriftenproject is een van de grootschalige digitaliseringsprojecten die de KB de afgelopen jaren heeft opgestart. Zo zijn de *Handelingen van de Eer-*

ste en Tweede Kamer online beschikbaar (www.statengeneraaldigitaal.nl) en zijn via de website kranten.kb.nl de belangrijkste Nederlandse kranten uit de periode 1618-1995 te bekijken.

De jaargangen van het *Advocatenblad* zijn inmiddels gescand. Op dit moment wordt gewerkt aan de online ontsluiting van het materiaal. Daarnaast is voor de beschikbaarstelling van belang dat er afspraken zijn gemaakt over de auteursrechten. Naar verwachting zullen de scans begin 2012 via de website raadpleegbaar zijn.

‘Met deze uitnodiging gaat het *Advocatenblad* de wereld in,’ zo besluit Van Kuyk zijn inleiding. ‘Het is een poging die met medewerking der belanghebbenden slagen kan en zal, doch die als iedere poging tot iets nieuws met liefde moet gekweekt.’

Nieuwe beslagsyllabus

In het oog springende wijzigingen

Hans Vestjens

advocaat te Amsterdam¹

Het Landelijk overleg van de voorzitters van de sectoren civiel van de rechtbanken heeft op 14 februari jl. een nieuwe versie van de beslagsyllabus vastgesteld. Deze syllabus dient primair als handleiding voor voorzieningenrechters bij het beoordelen van beslagrekeningen, maar advocaten kunnen daar natuurlijk ook hun voordeel mee doen door hun rekeningen hier op af te stemmen.

Vermelding relevante procedures

De opsteller van het rekest dient voortaan ook melding te maken van alle lopende en beëindigde procedures in zowel Nederland als het buitenland die relevant kunnen zijn voor een goede beoordeling van de zaak. Ook alle eerder ingediende beslagrekeningen moeten worden vermeld.

Aparte begroting vorderingen bij meerdere gerekestreerden

Bij meerdere gerekestreerden dient voortaan de vordering op elk van hen apart begroot te worden. Dit is slechts anders bij hoofdelijke aansprakelijkheid, maar dan dient wel gemotiveerd te worden gesteld waarom daarvan sprake is.

Voorlopig beslagverlof

Soms komt het voor dat er gereede twijfels bestaan over de gegrondheid van de vordering of de noodzaak om beslag te leggen, maar tegelijkertijd ook de vrees gerechtvaardigd is dat het beslagobject aan verhaal wordt onttrokken indien partijen vooraf worden gehoord. In een dergelijk scenario wordt het voor mogelijk gehouden om het verlof voorlopig te verlenen. Gelijktijdig dient dan te worden bepaald dat de voorzieningenrechter, alvorens definitief te beslissen, partijen op een in het verlof te noemen dag en uur zal horen, met de bepaling dat het voorlopig verlof alleen mag worden gebruikt als het beslag ten minste drie dagen voor die datum wordt gelegd en – voor zover van toepassing – is overbetekend.

Viermaal repeterend beslag

Evenals in de oude beslagsyllabus is in de nieuwe editie opgenomen dat een verkregen verlof slechts eenmaal kan worden gebruikt en dat gemotiveerd dient te worden gevraagd om verlof tot het herhaald leggen van het beslag. Nu staat daarbij vermeld dat bij een dergelijk repeterend beslag in de regel zal worden bepaald dat binnen dertig dagen na het eerste beslag nog driemaal beslag mag worden gelegd.

Derdenbeslag bij Vormerkung

Een heikel punt blijft het leggen van een derdenbeslag onder de koper van een registergoed of onder de met het transport belaste notaris na inschrijving van die koop in de openbare registers (vgl. art. 7:3 BW, de zgn. *Vormerkung*). Onder verwijzing naar HR 8 oktober 2010 (LJN: BN1252) wordt aangeraden om – behoudens bijzondere omstandigheden – in een verlof tot het leggen van derdenbeslag onder de notaris te bepalen dat het verlof niet geldt voor het gedeelte van de koopsom dat is bestemd voor aflossing van de hypotheekhouders en beslagleggers van vóór de *Vormerkung*.

Alertheid bij verkapte eigenbeslagen

In de oude beslagsyllabus was reeds bepaald dat in het algemeen geen beslagverlof wordt verleend indien de verzoeker met het beslag beoogt een jegens hem ten gunste van gerekestreerde gewezen uitvoerbaar bij voorraad verklaarde veroordeling te frustreren. Van een dergelijke frustratie kan ook sprake zijn indien verlof wordt gevraagd voor het leggen van beslag op een bedrag dat kort daarvoor door de verzoeker ter voldoening aan een veroordeling is betaald, reden waarom in die nieuwe versie wordt aangeraden om extra kritisch naar dergelijke rekeningen te kijken.

¹ Bij Van Doorne.

(advertentie)

Clïent in vastgoed of binnenkort goed vast?

Grant Thornton Forensic & Investigation Services B.V. is ervaren specialist in forensic accounting en forensic IT. Wij maken hierbij gebruik van de kennis en expertise uit ruim 100 landen waar de leden van Grant Thornton International Ltd gevestigd zijn.

Neem contact op met één van onze partners:

Peter Schimmel
Mark Hoekstra
T 010 - 270 51 11
E gtfis@gt.nl

Grant Thornton

Accountancy - Belastingen - Advies

Rol advocaten in Libië **cruciaal**

Advocaten in de havenstad Benghazi speelden een hoofdrol in de Libische opstand die een maand geleden begon. Ze stonden aan de wieg van de protesten tegen het bewind van Gadhaffi en richtten de Voorlopige Nationale Raad op.

Tatiana Scheltema
journalist

De vonk in het kruitvat van de revolutie in Libië was de arrestatie op 15 februari van mensenrechtenadvocaat Fathi Terbil na een demonstratie van zo'n vijfhonderd familieleden van slachtoffers van het bloedbad in Tripoli's beruchte gevangenis Au Selim, die hij bijstond. Uit protest tegen Terbils arrestatie organiseerden advocaten Khalid al Saji en Salwa Bugaigis op 17 februari een sit-in van advocaten en rechters voor het gerechtshuis van Benghazi. Deze actie was de aanzet tot de verdere protesten.

Sindsdien is het gerechtshuis in Benghazi het episch centrum van de Libische revolutie. In het verlopen, met graffiti besmeurde gebouw werken advocaten en rechters dag en nacht om ervoor te zorgen dat de protesten niet uit de hand lopen. De advocaten richtten een voorlopig civiel comité op om de dagelijkse gang van zaken in de stad in goede banen te leiden, en onderhouden contacten met soortgelijke comités in omliggende steden.

Terwijl haar drie zonen buiten demonstreren, regelt Bugaigis binnen zaken zoals de distributie van een lading voedsel afkomstig uit Turkije. 'Dit is allemaal nieuw voor ons,' zei Bugaigis vorige maand tegen Radio Wereldomroep. 'Beter gekwalificeerde mensen zullen dit werk snel overnemen. Belangrijker is dat ik een nieuw, welvarend, mensenrechten respecterend Libië voor me zie.'

In zijn tent

Tien dagen vóór de arrestatie van Terbil sprak een delegatie van advocaten onder wie Khalid al-Saji, deken van de Libische Orde, nog met Gadhaffi in diens tent. Onderwerp was de weigering van Gadhaffigezinde bestuurders van de Libische Orde om terug te treden, ondanks het verlopen van hun termijn. Ook probeerden de advocaten Gadhaffi ervan te overtuigen een grondwet in te voeren waar ook de leider zich aan zou moeten houden. Gadhaffi ging niet op hun eisen in.

De Voorlopige Raad, een orgaan met 30 leden, werpt zich op als overgangsregering en wordt voorgezeten door Mustafa Abdel Jalil, de voormalig minister van Justitie in de regering van Gadhaffi die

De gearresteerde advocaat Fathi Terbil

tijdens het begin van de opstand overliep naar de rebellen. Woordvoerder van de raad is AbdulHafiz Ghoka, voormalig landelijk deken van de Libische Orde van Advocaten. Eén van de vijf vrouwelijke leden van de raad is Salwa Fawzi al Deghali, een jonge advocate uit Benghazi. Niet alle leden van de raad zijn bekend, omdat sommigen van hen nog in onveilig gebied verkeren.

(Bronnen: RNW, Al Masry al Youm, Der Spiegel, The National)

(advertenties)

De Trias dossiermap van CIB
EXCLUSIEF VOOR DE ADVOCATUUR

GRATIS PROEFMAP?
Bel (079) 36 38 440

KB

6 CM

ALLE DOSSIER
MAPPEN €96⁰⁰
PER 100 STUKS
(excl. BTW)

• 12 KLEUREN
• ELASTIEK
• ONVERSLIJTBAAR

CIB
Centraal InkoopBureau

CIB Centraal InkoopBureau
Postbus 330
2700 AH ZOETERMEER
advocaten@cib.nl
www.cib.nl

Ook binnenmappen leverbaar in zes kleuren voor €25⁰⁰ per 100 stuks (excl. BTW)

FIF 33
RECHERCHE- EN INFORMATIEBUREAU
Voor bedrijven, particulieren en advocatuur

RUIM
30
jaar
ERVARING

- Onrechtmatig ziekteverzuim
- Alimentatiezaken
- Controle werkzaamheden
- Handelsinformatie
- Fraude / Bedrijfsdiefstal
- Privé-onderzoeken

010 - 477 33 22 www.fif33.nl
Goedgekeurd door Min. van Justitie POB 238
Heemraadssingel 186 • 3021 DM Rotterdam
Fax: 010 - 477 08 30 • e-mail: info@fif33.nl

Wij zijn op zoek naar:

Medewerker voor de (civiele) overheidspraktijk

(Gevorderde) stagiaire voor de civiele- en familiepraktijk

Schriftelijke sollicitaties kunt u binnen 14 dagen richten aan:
Meulenkamp Advocaten
t.a.v. Mr. J.A. Bloo,
postbus 377, 5900 AJ Venlo

Meulenkamp Advocaten is een gerenommeerd advocatenkantoor in Venlo. Wij leveren gespecialiseerde juridische bijstand aan ondernemingen, overheden, instellingen en particulieren.

St. Martinusstraat 5 Venlo
T 077 351 50 41
www.meulenkampadvocaten.nl

Het kantoor is sinds kort verhuisd naar de Boompjes 404 en is in verband met uitbreiding op zoek naar een

advocaatmedewerker

die zich in het bijzonder richt op de familierechtelijke en bestuursrechtelijke praktijk.

Sollicitaties voorzien van CV kunnen binnen 14 dagen worden verzonden naar:
E: solliciteren@razaadvocaten.nl of
RAZA Advocaten
T.a.v. mr. H. Raza
Postbus 4130, 3006 AC Rotterdam
Tel: 010 476 30 17
www.razaadvocaten.nl

ALT KAM BOER ADVOCATEN

CIVIELE CASSATIE?

- prijsafspraken mogelijk
- ook op basis van toevoeging
- zie onze website voor voorbeeldzaken

Info: mr H.J.W. Alt, Pb. 82228, 2508 EE Den Haag
Tel.: 070 - 358 94 79, fax: 070 - 358 51 97
alt@altkamboer.com, www.altkamboer.com

Actualiteiten

Agenda

STAND VAN DE GEORGANISEERDE MISDAAD

Gaan maffiosi met hun tijd mee? Wat is het effect van de aanslagen van 11 september, 2001 op de Mexicaanse drugskartels? En hoe beïnvloedt de uitbreiding van de EU de onderwereld? Op deze en andere vragen gaat mw. Siegel, hoogleraar Criminologie aan de Universiteit Utrecht, in tijdens haar lezing *Global Organized Crime*.

Deze lezing op 21 maart begint om 20.00 uur in de aula van de Universiteit Maastricht aan de Minderbroedersberg 4-6; toegang gratis.

ZEKERHEDEN IN HET VERVOERRECHT

De eigen bepalingen over het retentierecht zijn maar één van de vele voorbeelden dat zekerheden in het vervoerrecht complexe materie is die specialistische kennis vereist. Mede daarom staat het TVR symposium in het teken van het vervoersrecht. Sprekers zijn onder meer hoogleraar Executie- en beslagrecht A.W. Jongbloed en de Antwerpse advocaat G. Huyghe.

Deelname kost 180 euro en inschrijven kan via eur.nl. Het symposium op 30 maart duurt van 13.00 tot 17.30 uur en vindt plaats op complex Woudestein van de Erasmus Universiteit Rotterdam.

GRENDOVERSCHRIJDEND SYMPOSIUM

Op 1 en 2 april vindt in het Royal Windsor Hotel Grand Place te Brussel het symposium *Gemeinsame Veranstaltung der Arbeitsgemeinschaften Handels- und Gesellschaftsrecht und Internationaler Rechtsverkehr* plaats. Tijdens de bijeenkomst, mede georganiseerd door de Orde, gaan sprekers uit onder andere Duitsland, Frankrijk en China in op ontwikkelingen die het Europese handelsverkeer raken.

Deelname voor advocaten tot 35 jaar bedraagt 420 euro; voor de ouderen onder u is dat 550 euro. Meer informatie en het aanmeldingsformulier vindt u via www.arge-handels-und-gesellschaftsrecht.de.

GELOOFGEMEENSCHAPPEN EN RECHT

De Vrije Universiteit organiseert een collegeserie rondom het thema geloofsgemeenschappen en recht. Belangstellenden kunnen vanaf 31 maart tot 2 juni elke dinsdag terecht voor colleges die verzorgd worden door docenten van verschillende achtergronden en universiteiten. Onderwerpen die zoal aan bod komen: de scheiding van kerk en staat, de vrijheid van godsdienst en de visies van wereldreligies op het recht.

Deelname kost 300 euro en belangstellenden kunnen voor meer informatie terecht op www.religie-recht.nl of bellen met professor T.J. van der Ploeg op 020-598 33 10.

NATIONAAL BEWIJS-(RECHT) CONGRES

Het bewijsrecht is in beweging. Deels het gevolg van wetenschappelijke en technologische verbeteringen, deel te wijten aan (inter)nationale jurisprudentie. Over de gevolgen van deze ontwikkelingen spreken op 23 maart onder anderen Hans Nijboer, hoogleraar bewijs en bewijsrecht, Theo de Roos, Geert-Jan Knoops, HR-raadsheer Daan Asser en Nationale ombudsman Alex Brenninkmeijer.

De bijeenkomst vindt plaats in het Leidse Pesthuys, onderdeel van museum Naturalis, en duurt van 10.00 tot 17.00 uur. Inlichtingen en aanmelding: www.paoleiden.nl.

JURISTEN BESPREKEN WHIPLASH

Veel civielrechtelijke letselschadezaken bestaan uit claims wegens whiplashletsels. De vraag naar de aansprakelijkheid is meestal geen probleem, het bepalen van de ongevalsgevolgen wel – zeker na de aanpassingen in de richtlijnen van de Nederlandse Vereniging voor Neurologie. Dit congres wil daarom handvatten bieden voor de aanpak van de problematiek in whiplashzaken.

Deelnemen kost voor advocaten 275 euro. Het congres, in het Groningse Academiegebouw, vindt plaats op 22 maart en duurt van 10.30 tot 16.30 uur.

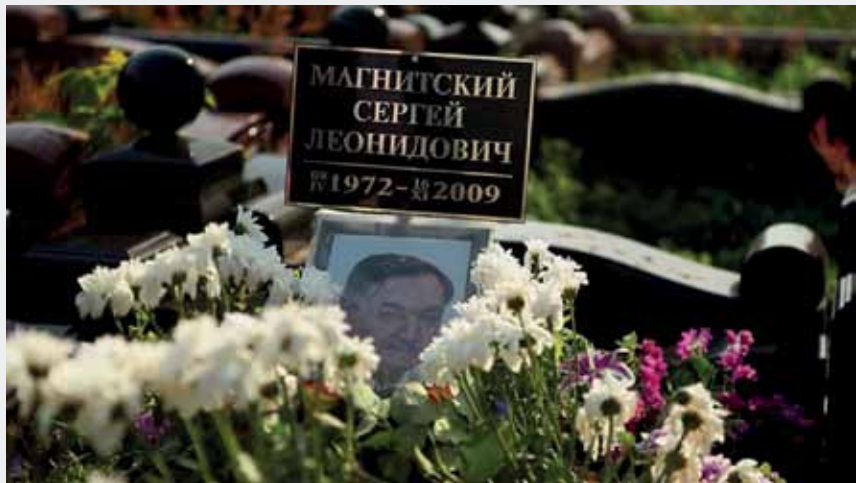
Camera Justitia

Volgende week strijkt het Movies that Matter Festival weer neer in Den Haag. In het Camera Justitia Programma dingen zeven films naar de Camera Justitia Award.

Tatiana Scheltema

‘Mijn psychische veerkracht verbaast me soms. Het lijkt wel of ik alles kan verdragen,’ schrijft advocaat Sergei Magnitsky vanuit de cel aan zijn moeder. Tax lawyer Magnitsky van het Moskouse kantoor Firestone Duncan zit dan al een halfjaar onder erbarmelijke omstandigheden gevangen, op bevel van luitenant kolonel Artyem Kuznetsov, belastinginspecteur bij het Russische ministerie van Binnenlandse Zaken.

Een jaar eerder had Kuznetsov invallen gedaan bij Firestone Duncan en bij Hermitage Capital, een cliënt van Magnitsky, en de eigendomspapieren van een drietal bedrijven in beslag genomen. Niet veel later blijken de bedrijven op naam van een

Graf van Sergei Magnitsky

nieuwe eigenaar te zijn geregistreerd, een veroordeelde moordenaar genaamd Victor Markelov. Die voert een verlies op van 973 miljoen dollar en vraagt – en krijgt – op grond daarvan een belastingteruggave van 230 miljoen dollar, evenveel als Hermitage Capital het voorgaande jaar aan de staat heeft betaald. Als Magnitsky de fraude ontdekt stapt hij naar een nationale onderzoekscommissie waar hij getuigt over Kuznetsovs betrokkenheid bij de grootste belastingfraude ooit in Rusland gepleegd. Een maand later laat Kuznetsov hem arresteren.

‘Sergei was zo naïef te geloven dat als je gelijk hebt, en er is een wet, dat die wet je zal beschermen,’ zegt zijn tante Tatyana Rudenko in de film *Justice for Sergei*. Niet in Rusland. Zolang Magnitsky zijn verklaring tegen Kuznetsov niet intrekt, blijft hij gegijzeld. Hij wordt ziek, maar medische behandeling wordt hem onthouden. Magnitsky sterft na 358 dagen in voorlopige hechtenis aan een alveolairklierontsteking. In het mortuarium blijken alle boten in zijn handen gebroken. Hij was 37 jaar.

Justice for Sergei van de Nederlandse filmmakers Hans Hermans en Martin Maat documenteert de huiveringwekkende corruptie van het Russische systeem. De film werd al in het Canadese, Estse, Amerikaanse, Britse en Europese parlement vertoond, en beleeft volgende week in Den Haag haar wereldpremière tijdens het Camera Justitia programma van het Movies that Matter Festival van Amnesty International.

Openingsfilm van het programma is *The Prosecutor*, een portret van hoofdaanklager Luis Moreno-Ocampo van het Internationale Strafhof in Den Haag. De kritiek op het omstreden straphof – dat vooralsnog alleen Afrikaanse leiders vervolgt – verstomde vorige week enigszins toen Moreno-Ocampo de Libische leider Khadafi aanklaagde voor zijn optreden tegen de rebellen in het oosten van Libië. Moreno-Ocampo zal voorafgaande aan de vertoning van *The Prosecutor* een *masterclass* geven aan studenten waarin hij ingaat op de uitdagingen waarvoor het ICC zich ziet gesteld.

Vervolg op pagina 18

Andere films Camera Justitia

Granito (2011, Pamela Yates) over de militaire dictatuur in Guatemala. Dertig jaar geleden maakte Yates er een film over. Nu worden haar beelden gebruikt omde verantwoordelijke militairen aan te klagen.

Impunity (2010, Juan José Lozano, Hollman Morris). Een analyse van de uitzichtloze burgeroorlog in Colombia.

Telling Truths in Arusha (2010, Beate Arne-stad) over de noodzaak tot verzoening in Rwanda. Vijftien jaar na de Rwandese burgeroorlog staat priester Hormisdas terecht op beschuldiging van genocide. De film volgt de Noorse rechter die in deze zaak moet oordelen. De getuigenissen lopen sterk uiteen.

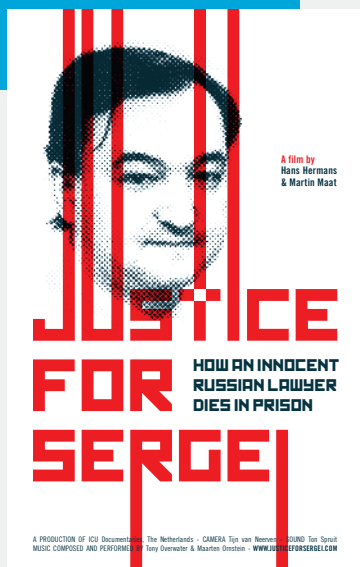
In *Son of Babylon* (2010, Mohamed Al-Daradi) gaan een grootmoeder en haar kleinzoon op zoek naar zoon en vader in het oorlogse Irak.

Vervolg van pagina 17

Ook de film *Kafka in Congo* toont de willekeur van een corrupt rechtssysteem. De Belgische filmmakers Marlène Rabaud en Arnaud Zajtman volgen Gorette Mawazu, een vrouw wier stukje land vijftien jaar geleden door hebbelijke bureaus werd ontstolen. Omdat ze geen geld heeft voor een advocaat voert ze zelf haar rechtszaak. Als ze wil dat de rechters de situatie ter plekke komen schouwen moet ze griffierechten betalen. 'Hoeveel hebt u?', vraagt de klerk. 'Vijftig dollar,' zegt Mawazu. 'Betaal maar,' zegt de klerk. 'Ik kan ook twintig betalen,' zegt G. 'Dat kan wel zijn,' zegt de klerk. 'Het tribunaal heeft geen eigen vervoer. U wil dat de rechters komen kijken. Daarvoor vragen wij griffiekosten.' En nee, een kleine korting zit er niet in.

GRATIS KAARTEN

Het Movies that Matter Festival stelt voor lezers van het *Advocatenblad* tien gratis kaarten beschikbaar voor de vertoning van *Justice for Sergei* op maandag 28 maart om 21.00 in het Theater aan het Spui. Geïnteresseerden kunnen een mail sturen naar winactie@herrie.com onder vermelding van naam en 'actie Advocatenblad.'

Vrije keuze rechtshulpverlener in alle procedures

Het recht om met een rechtsbijstandspolis zelf 'een rechtshulpverlener' te kiezen geldt ook in procedures zonder verplichte procesvertegenwoordiging door advocaten. Dat heeft de Rechtbank Amsterdam op 8 maart jl. gezegd in een kort geding van een verzekerde tegen DAS (482300 KG ZA 11-212 HJ/JWR). De voorzieningenrechter gaat daarmee in tegen het standpunt van de minister van Veiligheid en Justitie, die in november vorig jaar aan de Tweede Kamer schreef dat de vrije keuze zich beperkt tot procedures met verplichte procesvertegenwoordiging door advocaten.

Verzekerde Jan Sneller is in het voorjaar van 2010 ontslagen door Hilmar. Hij vraagt DAS om achter een vergoeding wegens kennelijk onredelijk ontslag aan te gaan. Als DAS geen dagvaarding wil uitbrengen, wendt Sneller zich in december tot de Apeldoornse advocaat Joost Beekers. En omdat DAS de kosten van Beekers niet wil vergoeden, spant Sneller samen met de Purmerendse advocaat Leendert de Jong een kort geding aan.

Sneller en De Jong brengen onder meer het Eschig-arrest (C-199/08) in stelling, waarin het Europese Hof van Justitie zegt het 'dat de rechtsbijstandsverzekeraar zich niet het recht kan voorbehouden zelf de rechtshulpverlener voor alle betrokken verzekerden te kiezen wan-

neer een groot aantal verzekeringnemers schade lijdt door eenzelfde feit'. De voorzieningenrechter legt dit arrest zo uit dat de vrije keuze geldt voor alle procedures.

De rechtbank onderstreept wel dat de verzekeraar bepaalt of een procedure noodzakelijk is. DAS vond dat in de zaak-Sneller aanvankelijk niet nodig. Maar inmiddels is de verzekeraar het over die noodzaak en vier andere geschilpunten eens geworden met Sneller.

Toch is nog niet duidelijk of advocaat Beekers die beoogde procedure mag voeren met het geld van de verzekeraar. Want voor de voorzieningenrechter staat nog niet vast dat de vrijheid om 'een rechtshulpverlener' van eigen keuze in te schakelen ook betekent dat die rechtshulpverlener een advocaat moet zijn. De Europese richtlijn, die het hof uitlegt in voornoemd arrest, rept namelijk van 'een advocaat of andere persoon die volgens het nationale recht gekwalificeerd is'. In een procedure voor de kantonrechter zou dat in principe dus ook een goedkopere (verzekerings)jurist kunnen zijn. Volgens de voorzieningenrechter vergt een antwoord op deze kwestie 'nader debat en mogelijk ook nader onderzoek van de feiten'. Als de partijen het niet eens worden, zal een en ander daarom duidelijk moeten worden in een bodemprocedure. (Lex van Almelo)

Contact met het bureau van de orde

Postbus 30851, 2500 GW Den Haag
Neuhuyskade 94, Den Haag

Algemene informatie	070-335 35 35	info@advocatenorde.nl
N.a.w.-gegevens advocatuur	070-335 35 29	info@barbeheer.nl
Centrale Controle Verordeningen	070-335 35 26	ccv@advocatenorde.nl
Landelijke financiële bijdrage	070-335 35 23/21	finorg@advocatenorde.nl
Communicatie (o.a. brochures)	070-335 35 52	pr@advocatenorde.nl
Kwaliteitszorg	070-335 35 71/78	
Fax algemeen	070-335 35 31	
Helpdesk		
BalieNet-certificaten	070-335 35 86	certificaat@advocatenorde.nl
Overige vragen van advocaten	070-335 35 54	helpdesk@advocatenorde.nl
Opleiding		
Beroepsopleiding (09.00-12.00 u)	070-335 35 55	opl@advocatenorde.nl
Voortgezette Stagiaire Opleiding (VSO)	070-335 35 58	vso-po@advocatenorde.nl
Onderhoud vakbekwaamheid (PO)	070-335 35 58	vso-po@advocatenorde.nl
Vrijstellingen BO en VSO	070-335 35 41	pb@advocatenorde.nl

China pakt mensenrechtenadvocaten hard aan

De vrees van de Chinese autoriteiten dat de opstanden in het Midden-Oosten overslaan naar China leidde vorige maand tot een golf van arrestaties van mensenrechtenactivisten en advocaten.

Tatiana Scheltema

De verdwijningen begonnen daags na anonieme oproepen afkomstig van de Amerikaans-Chinese site Boxun om ook in China een Jasmijnrevolutie te beginnen, door in het weekend op bepaalde plaatsen te gaan 'wandelen.'

Jiang Tianyong, Tang Jitian en Teng Biao werden half februari gearresteerd na een ontmoeting in een restaurant. De arrestatie van de drie advocaten houdt mogelijk verband met de activiteiten van de blinde activist Chen Guangchen. Chen

Teng Biao, Jiang Tianyong en Tang Jitian

werd vorig jaar september na drie jaar gevangenschap onder huisarrest geplaatst en publiceerde op 10 februari een video van de omstandigheden waarin hij verkeert. Jiang Tianyong, Tang Jitian en Teng Biao zouden elkaar hebben ontmoet om de verdediging van Chen te bespreken.

Advocaat Tang Jitian werd op 16 februari 's ochtends vroeg thuis gearresteerd. Later op de dag werd zijn huis doorzocht. Advocaat Jiang Tianyong, in 2008 gastspreker op het Jaarcongres van de Orde, en advocaat en universitair docent Teng Biao werden beide de 19e opgepakt.

Tang Jitian zou inmiddels onder huisarrest zijn geplaatst en er fysiek slecht aan toe zijn. Over het lot van Jiang en Teng is niets bekend.

(Bronnen: BBC, Reuters, HRW, AI, Release International, Sohonetwork, Boxun, L4L)

www.advocatenvooradvocaten.nl

(advertentie)

**Praktijkleergang Ondernemingsrecht voor de 7^e keer in successie!
Een kleine selectie uit de cursisten die u voorgingen...**

De Juridische Academie

Start 8 september 2011, schrijf u nu in: www.dejuridischeacademie.nl

A man in a black judicial robe is seated at a wooden desk in a courtroom. He has a weary expression, resting his head on his left hand while holding a pen over some papers on the desk. The room features wooden benches, a large wooden cabinet, and a window with green frames. The lighting is dramatic, with strong shadows.

‘Je kunt je niets meer
permitteren. Collega’s
misbruiken dat soms om
je onder druk te zetten’

Hoe hard raakt een tuchtzaak advocaten?

De pijn van de tucht

Wat stelt zo'n tuchtprocedure nou eigenlijk voor? Advocaten storten hun hart uit. Met tips van (ervarings)deskundigen.

Trudeke Sillevius Smitt
journalist

In een *split second* moest hij kiezen: trouw aan een vriend, of aan de autoriteiten? Zo kijkt **Alex Kwant** (Amsterdam) achteraf terug op de situatie die hem op een onvoorwaardelijke schorsing van vier maanden kwam te staan. Kwant koos voor de vriend: hij verliet, met zijn vriend verstoep op de achterbank, het terrein waar deurwaarders en politie klaarstonden om de man te gijzelen vanwege onbetaalde alimentatie. 'Ik wist van tevoren niet dat mijn vriend zich daar zou verstoppen en dat het de deurwaarders om lijfsdwang te doen was,' vertelt Kwant, 'maar de tuchtrechters waren overtuigd dat het een opzetje was.' En dat had tot gevolg dat Kwant een jaar later vier maanden lang zijn tijd vulde met 'wat voorbereidende leesactiviteiten in grote zaken, het beantwoorden van wat vragen in de zijlijn, financiële zaken en het storten van beton voor een terras in de tuin. En veel slapeloze nachten.'

Wat spookte er in die nachten door zijn hoofd? 'In de eerste plaats het financiële. Die schorsing heeft me 150.000 euro gekost. Een stagiaire is weggegaan met zijn praktijkje, banken geven je geen krediet meer. En je kunt in de tussentijd niets nieuws in gang zetten, dus na die vier maanden moet je min of meer opnieuw beginnen.' En daarnaast is er natuurlijk de psychische kant. 'Ik was verschrikkelijk geschokt door de hoge sanctie. Je kent de verhalen uit de pers, je denkt: zoiets gebeurt als je de stichting derdengelden hebt leeggesnoven. Ik had nooit, nooit verwacht dat er bij mij zo'n

straf uit zou komen. Je voelt je een halve boef. Het maakt je heel onzeker.'

'Mag je weer?'

Kwant vertelde zijn cliënten wat er aan de hand was. 'Sommigen pakten het sportief op, anderen vonden het maar louché allemaal. Een zakenrelatie zei: "Ik heb gehoord dat je hebt vastgezeten." Vanwege die argwaan vertelde Kwant zo min mogelijk mensen over de schorsing. 'Mijn moeder is op leeftijd, ze weet van niets. Ze zou het niet begrijpen.' Al die discretie ten spijt bleken veel collega's toch op de hoogte. 'Die schorsing heeft natuurlijk op alleadvocaten.nl gestaan, maar daar kijk je niet wekelijks op om te zien wie er nu weer eens geschorst is. Toch kreeg ik na de schorsing van advocaten te horen: "Mag je weer?" Geen idee hoe ze het wisten.'

Inmiddels is Kwant alweer bijna een jaar aan de slag, maar daarmee is de straf niet voorbij, zo verraadt een diepe zucht. Het blijft opspelen. 'Toen ik een nieuwe stagiaire wilde, kwam er een uitgebreid onderzoek of ik wel een geschikte patroon was – dat is wel goed gekomen overigens. Maar je blijft als de dood, je kunt je niets meer permitteren. Collega's misbruiken dat soms om je onder druk te zetten, ze gaan bij alles kijken of je de Gedragsregels wel hebt gevolgd.' Maar steun van collega's ondervond Kwant ook.

Onder anderen van de Amsterdamse strafrechtadvocaat **Geertjan van Oosten**, die Kwant bijstond in de tuchtzaak. Zijn verklaring voor de stevige doudie Kwant kreeg: 'Het ging er in die zaak om: geloven de tuchtrechters hem, of niet? Bij het tuchtrecht speelt, meer dan bij het strafrecht waar het gaat om wettig en overtuigend bewijs, ook een

Geertjan van Oosten:

'Als ik hoorde dat iemand er iets over had gezegd wat niet klopte, belde ik op, daardoor is er niet veel blijven kleven'

onderbuikgevoel. Als men denkt dat je te goeder trouw bent, dan is er meestal wel enige ruimte voor de mantel der liefde, maar als men het vermoeden heeft dat je oneerlijk bent word je zwaar aangepakt.'

Van Oosten treedt vaker op voor advocaten en notarissen die voor de tuchtrechter moeten verschijnen en is daarnaast ervaringsdeskundige: 'De eerste keer dat ik een klacht kreeg was ik nog maar net begonnen. Er kwam toen een waslijst aan bezwaren van een cliënt die bekendstond als notoire klager. Bijna alles werd onge-

1 Op verzoek van betrokkene is de naam gefingeerd.

grond verklaard, maar ik kreeg nog wel een waarschuwing omdat ik was vergeten de cliënt schriftelijk te wijzen op de mogelijkheid van een kostenveroordeeling. Ik heb die zaak voor de raad van discipline alleen gedaan. Maar het vak van advocaat is iets anders dan dat van verdachte. Ik vond het moeilijk tijdens de zitting vragen te beantwoorden en me tegelijkertijd goed voor te bereiden op de dupliek. En zo'n zitting is toch ook een tikkeltje intimiderend, want er zitten daar vijf mensen die je, volstrekt terecht overigens, stevig aan de tand voelen.'

Het gonsde

Toch kan het nog vervelender zijn als de zitting niet doorgaat, zo ervoer Van Oosten bij een andere klacht. 'Die klacht kwam van een officier van justitie. Er waren auto's van mijn strafcliënt in beslag genomen en daar wilde hij contant zekerheid voor stellen. Ik heb toen het Openbaar Ministerie gevraagd of en hoe dat kon. Dat kon alleen via een storting op een Raborekening van justitie. De man bankierde echter niet bij de Rabobank en daarom kon dat niet. Omdat ik wel een Raborekening had, heeft de cliënt het bedrag met medeweten van justitie op mijn derdenrekening gestort, en vervolgens heb ik het doorgestort. Ik heb dat nog vooraf overlegd met de deken, en ik had alles in faxen en e-mails vastgelegd. Maar het betalingsbewijs kwam terecht bij een ander politiebureau en daar vonden ze het verdacht. Mijn cliënt werd opgepakt en ik kreeg te horen: "We hebben toestemming om u aan te houden, maar u kunt ook vrijwillig meekomen." De zaak werd nog dezelfde dag geseponeerd. Toch diende die officier nog een tuchtklacht in, hij vond dat ik een MOT-melding had moeten doen – terwijl ze zelf op de hoogte waren van die contante betaling!'

Van Oosten stapte ermee naar Stijn Franken, ze maakten samen een keurig verweer en bereidden zich voor op de zitting – die op het laatste moment werd afgeblazen omdat de nieuwe hoofdofficier er uiteindelijk geen heil in zag, aldus Van Oosten. 'Best frustrerend, want het gonsde in de balie. Heel diffamerend. Je wilt dan maar liever die procedure hele-

Tom Eskes:

'Het is gemakkelijk om een klacht met weinig handen en voeten in te dienen'

maal doorlopen, zodat je kunt zeggen: alles is gewikt en gewogen, ik heb niks fout gedaan.' Maar Van Oosten loste het op eigen wijze op. 'Ik ben volstrekt open geweest. Als ik hoorde dat iemand er iets over had gezegd wat niet klopte, belde ik op en legde ik uit: dit is wat er precies is gebeurd. Daardoor is er niet veel blijven kleven.'

Is dat ook wat Van Oosten anderen aanbeveelt: volstrekt open zijn? 'Dat ligt er denk ik aan wat voor persoon je bent en natuurlijk ook wat je gedaan hebt. Wat mij betreft was het een risico dat hoort bij ons vak. Als je altijd aan de te safe kant gaat zitten, kan dat nadelig voor je cliënt zijn. En ik wil gewoon geen praatjes achter mijn rug. Dan zeg ik liever: dit is mij overkomen en vind ervan wat je ervan vindt. Zoals Dirk Witte schreef: je kop in de hoogte, je neus in de wind.'

Drie jaar ellende

Wie wel het genoegen van die felbegeerde ongegrondverklaring mocht proeven is **Tom Eskes**, de Dordtse advocaat die in het vorige nummer van dit blad werd geïnterviewd over zijn strijd tegen het

Openbaar Ministerie om derden deelgenoot te maken van stukken uit strafdossiers. Hij moest er wel drie jaar op wachten, want bij de raad van discipline kreeg hij in eerste instantie een waarschuwing. 'Die zaak heeft me bij tijd en wijle veel stress opgeleverd. Ik voelde ook wel woede omdat het gemakkelijk is om een klacht met weinig handen en voeten in te dienen bij de deken. In ons arrondissement stelt de deken zich heel formeel op. Je krijgt de klacht gewoon toegestuurd, met het verzoek schriftelijk te reageren. Geen telefoontje vooraf, geen telefoontje achteraf. Er wordt niet gecommuniceerd op menselijk niveau. Ik zou graag bij de deken een gesprek hebben gehad, samen met de officier. Ik denk weleens dat de dekens heel graag hun onafhankelijkheid, hun objectiviteit ten opzichte van hun vakbroeders willen laten zien, en dat ze daarom overcompenseren. Dan zoek je houvast in het bewijsrecht, maar dat is ontzettend vaag. Daardoor is het moeilijk om je te verdedigen.' Dat is dan – met hulp van advocaat Ivan Baas – toch gelukt.

Was het allemaal de moeite waard? 'Ja, zonder meer. Het was drie jaar ellende, en ik heb me in die tijd weleens afgevraagd of ik het anders had moeten doen. Ik kreeg ook weerwoord van mijn echtgenote en van collega's. Maar uiteindelijk kwam ik toch telkens weer terug bij de

Ans van Duursen:

'Collega's zeiden: waar maak je je druk om, het is maar een waarschuwing'

basis: ik heb het goed gedaan. En als je dan in zo'n principiële zaak gelijk krijgt, is het feest. Ik kreeg veel felicitaties, het AD kopte vrij groot, het kwam op de radio, ik kreeg bloemen van mijn moeder. En ik heb ook van de zaak geleerd. Vooral hoe het is om cliënt te zijn, en om zelf in het beklagenbankje te zitten. Daar doe ik weer mijn voordeel mee in de praktijk.'

Aantasting

Ans van Duursen (Roden, Groningen) vond het 'verschrikkelijk', dat beklagenbankje. Klager, de ex van haar cliënte, beschuldigde haar ervan dat ze zich niet als goed advocaat had gedragen bij het innen van achterstallige alimentatie. Ook zij kreeg in hoger beroep van het Hof van Discipline gelijk, maar moest in eerste instantie een waarschuwing incasseren. Van Duursen deed de hele procedure zelf. En, hoe beviel dat? 'Dat beviel helemaal niet. Je zit er eigenlijk te veel met je emoties in. Ik was boos omdat ik de klacht zeer onrechtvaardig vond en het kostte gigantisch veel tijd. Tijdens de zitting bij de raad merkte ik dat twee leden niet wisten hoe alimentatiebeslag werkt, dat ik dat niet zomaar kon opheffen als mijn cliënte daar niet mee akkoord ging. Ik zie me nog zo zitten, ik had het gevoel dat ik aan het vechten was.' De waarschuwing kwam hard aan. 'Het voelde als een aantasting van mijn eer en integriteit. Ik praatte erover op kantoor, omdat het je aangrijpt. Collega's zeiden: waar maak je je druk om, het is maar een waarschuwing. Maar ik wilde per se in hoger beroep. Ik heb het beroep-schrift met ze besproken, ze hebben me goed geholpen. Buiten kantoor liep ik er niet mee te koop.' Van Duursen heeft zelf ook in de raad van discipline gezeten. 'Mijn ervaring is dat de meeste klachten voortkomen uit echtscheidingen. En het zijn vaak mannen die thuis alles bepalen, en die het nu de wederpartij lastig willen maken. Nou ja, beter dan dat je eigen cliënt klaagt, dat is nog vervelender.'

Héél erg

Lineke Bruins (Krans & Van Hilten) zat vier jaar in de raad van toezicht in Den Haag, en was er vervolgens deken van 2006 tot 2009. Ze vertelt: 'Het is voor

Lineke Bruins:

'Denk niet dat de deken zelf ook wel ziet dat de klager een malloot is'

advocaten altijd vervelend om een klacht te krijgen. Ook als de kans heel klein is dat je een draai om de oren krijgt, je bent er toch veel tijd mee kwijt. Bij querulanten moet je niet denken dat de deken zelf ook wel ziet dat het om een malloot gaat, die overal tegenaan schopt. De deken moet dat ook niet willen zien. Die moet objectief zijn, hoor en wederhoor toepassen. Dus zet je over je ergernis heen en ga serieus op de klacht in. Als je de bereidheid hebt om met klager te gaan praten of wilt laten bemiddelen, geef dat dan in je antwoord aan, dat helpt. Die eerste reactie is heel bepalend voor het vervolg. Het geeft de deken een beeld van de zaak, maar ook wat voor vlees hij in de kuip heeft. Als de advocaat zich onprettig of ongeïnteresseerd opstelt, is dat een reden voor de deken om eens met zo'n advocaat te gaan praten, nog los van de inhoud van de klacht.'

Praten is volgens Bruins sowieso een probaat middel om veel klachten op te lossen. 'Bij klachten van cliënten over hoge declaraties, of onvoldoende presteren, riep ik de partijen vaak bij elkaar. Je vraagt over en weer begrip, zo voorkom je vaak dat het een formele klacht wordt. Gebrek aan communicatie ligt in veel gevallen aan de basis van de klacht. En advocaten die over elkaar klagen, dat vind ik echt de ongelukkigste klachten, die heb ik altijd opgeroepen. Advocaten horen in een sfeer van welwillendheid met elkaar om te gaan. Ze moeten mans genoeg zijn om elkaar op hun gedrag aan te spreken. Jammer genoeg zie je dat soort klachten toenemen. Mensen kennen elkaar minder goed, grijpen minder gemakkelijk de telefoon. Advocaten gebruiken zo'n klacht soms om druk op een zaak te zetten. Maar dat onderling klagen is niet in het belang van de cliënt.'

We vroegen Bruins vanwege haar deskundigheid als ex-deken, maar ze wil ook best vertellen over een klacht tegen haarzelf, die gegrond verklaard werd zonder oplegging van een maatregel. 'Ik had in een procedure informatie gebruikt die naar ik meende niet confraterneel was, maar daar dacht de tuchtrechter anders over. Daar leer je van: je wordt extra zorgvuldig, en als je twijfelt zul je eerder de deken even benaderen met de vraag of iets kan. Ligt er eenmaal een klacht, bespreek dat dan met kantoorgenoten of de klachtfunctionaris. Je leert van elkaar. En komt er een zitting, overweeg dan om je te laten bijstaan door een advocaat. Dat kan prima een kantoorgenoot zijn, maar doe het niet zelf.'

Zo'n gegrondverklaring met of zonder waarschuwing of berisping, dat is eigenlijk maar een papieren maatregel, die ook niet bekend hoeft te worden. Hoe erg is dat nou eigenlijk? 'De meeste advocaten vinden dat héél erg, nog los van het feit dat het tegen je kan worden gebruikt in een civiele procedure. Al weet niemand ervan en al kost het ze niets, voor advocaten die hun vak hoog achten valt dat zwaar. Die vinden het belangrijk dat ze zich aan de regels houden. Dat is moreel hoogstaand – en dat mag je ook verwachten van een advocaat.'

Dat geld is van Henk en Ingrid!
We schieten z'n officier gewoon dood!
Die officier moet het zelf bijlappen...
Het OM moet de kosten dragen

kan niet!
kan niet!
bijna, bijna...

Illustraties: Floris Tilanus

Nieuw landelijk strafprocesreglement werkt als fuik

Intrekkingsverbod dagvaardingen leidt tot gênante zittingstaferelen en vrijspraken

Het Landelijk strafprocesreglement dat 1 januari jl. in werking trad, verbiedt intrekking van dagvaardingen kort voor de zitting. Daardoor worden sommige verdachten 'gedwongen voor onzinnige zaken de gang naar de rechter te maken'.

Dian Brouwer
advocaat te Utrecht

Elke strafrechtadvocaat kent het: Er meldt zich een cliënt die een dagvaarding heeft ontvangen om over twee weken bij de politierechter voor te komen. Je vraagt de stukken op en het blijkt een flutzaak te zijn: er had volgens de richtlijnen een transactie aangeboden moeten worden, of het wettig bewijs ontbreekt evident. Je neemt contact op met het parket om alsnog een sepot of een transactie te regelen. Dan blijkt dat de zaak alleen nog maar door een parketsecretaris is beoordeeld. De officier van justitie ziet het dossier pas daags voor – wat vaak betekent: de avond voor – de zitting. Intrekking van de dagvaarding vindt dan soms nog slechts luttele minuten vóór het uitroepen van de zaak plaats. Maar uiteindelijk: iedereen tevreden – met als resterend puntje van ergernis dat de zaak in eerste instantie door de parketsecretaris beter had moeten worden beoordeeld. Deze praktische aanpak lijkt verleden tijd, met de inwerkingtreding van het Landelijk strafprocesreglement voor de rechtbanken en het Openbaar Ministerie per 1 januari 2011.²

Door intrekking van de dagvaarding kort voor een zitting loopt het gerecht een stukje productie, en dus inkomsten, mis

Het nieuwe reglement moet meer eenheid brengen in de wijze waarop de verschillende rechtbanken strafzaken organisatorisch verwerken. Daartoe is het Landelijk procesreglement in de maand december van 2010 door de besturen van alle rechtbanken als *eigen* bindend reglement vastgesteld. De Rechtbank Haarlem schijnt er overigens al sinds 1 maart 2010 mee te werken.³

De verdediging zal vooral last krijgen van de artt. 7.2.1 en 8.2.1. Art. 7.2.1 bepaalt dat dagvaardingen voor (economische) politierechterzittingen 'binnen drie weken voor de zitting niet meer inge-

trokken [worden]'. Art. 8.2.1 bepaalt dat dagvaardingen voor MK-zittingen binnen vier weken voor de zitting niet meer ingetrokken worden.

De achtergrond van deze bepalingen heeft natuurlijk te maken met de financiering van de gerechten: per afgehandelde strafzaak. Als kort voor een zitting de dagvaarding wordt ingetrokken, valt er een gat in het zittingsrooster waardoor een stukje 'productie' wordt misgelopen. En dat leidt dan weer tot minder inkomsten voor het gerecht.

Ter bescherming van de 'productiecapaciteit' van het gerecht bepalen de artt. 7.2.2 en 8.2.2 uitdrukkelijk dat als een dagvaarding wordt ingetrokken (en dan wordt bedoeld: vóór het uiterlijke moment van drie respectievelijk vier weken voor de zitting), in de plaats van de ingetrokken zaak een nieuwe zaak wordt ingeroosterd. Zo moet worden verzekerd dat de rechtbanken de beschikbare 'productiecapaciteit' optimaal kunnen benutten.

Illusie

Deze beperking aan de mogelijkheid om kort voor de zitting een dagvaarding in te trekken, roept de nodige vragen op. De eerste vraag is natuurlijk wat de verhouding is tussen het reglement en art. 266 lid 1 Sv, dat luidt: 'Zolang het onderzoek op de terechtzitting nog niet is aangevangen, kan de officier van justitie de dag-

¹ Dr. mr. D.V.A. Brouwer is strafrechtadvocaat bij CMS Derks Star Busmann te Utrecht.

² Dit reglement is (nadat het in december 2008 al door het Landelijk Overleg van Voorzitters van Strafssectoren (LOVS) was aangenomen) in het

najaar van 2010 goedgekeurd door het LOVS en het College van procureurs-generaal. Het reglement is gepubliceerd in de *Staatscourant* van 31 december 2010, nr. 20926.

³ Bron: www.rechtspraak.nl.

vaarding intrekken.’ Dat een door een rechtbank vastgesteld procesreglement (want, als gezegd, dát is de formele status van het reglement) een bevoegdheid uit de wet in formele zin kan uitsluiten of beperken, ligt niet voor de hand. Daarom moet worden aangenomen dat de officier van justitie in formele zin nog steeds bevoegd zal zijn om, bij wijze van spreken, een minuut vóór het uitroepen van de zaak de dagvaarding in te trekken. Maar, evenzeer moet worden aangenomen dat de officier van justitie zich door het uniforme strafprocesreglement, en door zijn superieuren in de OM-bureaucratie, niet of slechts zeer verminderd vrij zal voelen om een dagvaarding in strijd met de bepalingen van het strafprocesreglement in te trekken. Oftewel: *formeel* blijft de intrekkingbevoegdheid bestaan, *praktisch* lijkt zij te worden afgeschaft.⁴

Het zal uiteraard de bedoeling – of de hoop? – van de sectorvoorzitters zijn geweest dat het Openbaar Ministerie zaken eerder beoordeelt, dat officieren van justitie eerder bij zaken worden betrokken en dat dagvaardingen ook eerder dan de in het reglement genoemde termijn van drie respectievelijk vier weken worden uitgebracht. In zo’n optimistisch scenario zouden minder verdachten nadeel ondervinden van een verbod om een

dagvaarding kort voor de zitting in te trekken. Maar *old habits are hard to break*: dat het intrekkingverbod het Openbaar Ministerie daadwerkelijk zal ‘prikkelen’ om zaken eerder aan te pakken, om meer ‘vooruit te werken’, lijkt mij een illusie.

Onzinnige zaken

Door dit alles wordt de verdediging geconfronteerd met zaken waarin de beslissing tot dagvaarding afkomstig is

**Formeel blijft
de intrekking-
bevoegdheid
bestaan, praktisch
lijkt zij te worden
afgeschaft**

van een parketsecretaris, maar waarbij de dagvaarding zo laat is verzonden dat de officier van justitie op grond van het strafprocesreglement (en het GPS automatiseringssysteem) niet meer de vrijheid heeft om die dagvaarding in te trekken. Omdat de zittingsofficier hierdoor óók de zaken op zitting moet verdedigen en afwikkelen die hij/zij in het verleden nog op het laatste moment van de zitting zou hebben afgehaald (bijvoorbeeld omdat het wettig bewijs ontbreekt), leidt

dat onherroepelijk tot meer gênante zittingstaferelen en een verdere stijging van het percentage vrijspraken, bij met name (economische) politierechters.

Ook het aantal (herstelbare) niet-ontvankelijkheden zal naar verwachting stijgen, als tenminste de lijn die het Gerechtshof Den Haag in zijn arrest van 11 november 2010 (LJN: BO7063) heeft uitgezet de brede navolging krijgt die het verdient. In dit arrest werd gedagvaard, terwijl de toepasselijke richtlijn een transactieaanbod voorschreef. Ter zitting van het hof bleek vervolgens dat het ministerie van Justitie bij de toetsing van een aanvraag van een Verklaring omtrent het gedrag (VOG) onderscheid maakt tussen een betaalde transactie en een strafrechtelijke veroordeling. Een transactie weegt minder zwaar ten nadele van een aanvrager van een VOG dan een veroordeling. Daarom oordeelde het hof dat het door het verzuim (dagvaarden en niet conform de richtlijn transigeren) geschonden belang van de verdachte niet voldoende kon worden gecompenseerd door een straf op te leggen die identiek was aan het volgens de richtlijnen toepasselijke transactiebedrag.⁵ Het hof verklaarde de officier van justitie dan ook niet-ontvankelijk.⁶ Al deze extra vrijspraken en niet-ontvankelijkheden tellen voor de rechtbanken

⁴ Te meer nu in het nieuwe automatiseringssysteem van het OM en de rechterlijke macht – het ‘Geïntegreerd Processysteem Strafzaken’ (GPS) – het administratief niet meer *mogelijk* is dagvaardingen in te trekken.

⁵ Vgl. HR 8 oktober 2002, NJ 2003, 65.

⁶ Hetgeen overigens een herstelbare niet-ontvankelijkheid is: als de verdachte niet op de vervolgens aan te bieden transactie ingaat, herleeft het recht op strafvervolgning.

Voor de verdediging relevante bepalingen

Kabinet R-C

- 4.3.1 Zo spoedig mogelijk doch uiterlijk 16.00 uur de dag ervoor worden voorgeleidingen en toetsingen aan het kabinet van de rechter-commissaris gemeld...
- 4.5.1 Verzoeken om getuigen te horen dienen gemotiveerd te zijn, zo mogelijk onder opgave van vraagpunten, zo volledig mogelijke persoonsgegevens van de getuigen en geschatte tijdsduur.

Raadkamer gevangenhouding

- 5.1.4 Gelijktijdige behandeling van een verzoekschrift (van de raadsman) op de raadkamer gevangenhouding kan plaatsvinden wanneer dit verzoekschrift uiterlijk om 15.00 uur op de dag vóór de behandeling aan de strafgriffie van de rechtbank wordt aangeboden. Een afschrift van het verzoekschrift wordt door de strafgriffie van de rechtbank, direct na ontvangst, aan het openbaar ministerie toegezonden.

Overige raadkamerprocedures

- 6.2.2 Vorderingen, verzoek-, klaag- en bezwaarschriften met een spoedeisend belang worden na binnenkomst binnen veertien dagen op een raadkamerzitting behandeld. Het betreft hier in ieder geval:
- klaagschriften tegen de invordering en inhouding van een rijbewijs;
 - bezwaarschriften ex art. 32 Sv en art. 62 Sv;
 - bezwaarschriften gericht tegen beslissingen van de rechter-commissaris (bijv. ex art. 208 Sv);

- 6.2.3 Vorderingen, verzoek-, klaag- en bezwaarschriften zonder spoedeisend belang worden binnen drie maanden na binnenkomst op een raadkamerzitting behandeld.

Zittingen

- 7.1.4 en 8.1.5: Per dagvaarding worden niet meer dan vijf feiten (geen verzamelgegevens op de tenlastelegging), exclusief ad informandum gevoegde zaken, opgenomen.

echter wél als 'eindproduct' en brengen voor de rechtbanken dus geld in het laatje. Maar natuurlijk is de vraag waarom je daarvoor ook onzinnige zaken zou moeten behandelen. Waarom je verdachten moet dwingen voor dit soort zaken de gang naar de rechter te maken. Als we het iets chargeren, zou men zelfs kunnen zeggen dat de gerechten hiermee hun eigen financiële belang laten prevaleren boven het belang van (verdachte) burgers bij een zo efficiënt mogelijke afwikkeling van strafzaken.

Rechtmatige mandatering?

Daarom is het goed om nog eens te kijken naar HR 1 juli 1997, NJ 1998, 49. In dit arrest heeft de Hoge Raad geoordeeld dat een vervolgingsbeslissing, waaronder de beslissing tot het uitbrengen van een dagvaarding, gemandateerd kan worden aan een parketsecretaris. In die beslissing heeft de Hoge Raad uitdrukkelijk in aanmerking genomen 'de aard van de genomen beslissing, welke ingevolge het bepaalde in artikel 266, eerste lid, Sv door de officier van justitie tot aan de aanvang van het onderzoek ter terechtzitting ongedaan kan worden gemaakt'. De mogelijkheid dat de officier van justitie een onjuiste beslissing van een parketsecretaris om tot dagvaarding over te gaan, kan *corrigeren* door *intrekking* van de uitgebrachte dagvaarding, was voor de Hoge Raad kortom een wezenlijke factor voor het oordeel dat óók de dagvaardingsbeslissing aan een parketsecretaris kan worden gemandateerd.

Met het wegvallen van deze waarborg moet men zich de vraag stellen of mandatering van deze beslissing aan parketsecretarissen nog steeds rechtmatig geoordeeld kan worden. Het zou goed zijn deze vraag in een passende casus aan de Hoge Raad voor te leggen.

Aanhoudingen

- 10.1 Verzoeken tot aanhoudingen voorafgaande aan de zitting, worden binnen de sector strafrecht van de rechtbank centraal beoordeeld. Het openbaar ministerie wordt hierbij gehoord. Bij bijzonderheden overlegt de centrale beoordelaar met de rechter cq. kamer-voorzitter.
- 10.2 Beslissingen over aanhoudingsverzoeken worden genomen met inachtneming van de uitgangspunten zoals verwoord in het landelijk aanhoudingenprotocol.

Omkeringen (mk-zaken)

- 11.1 Een ontnemingsvordering zal zoveel mogelijk op dezelfde zitting worden aangebracht als de hoofdzak.
- 11.2 Indien wordt besloten tot een schriftelijke voorbereiding voorafgaand aan de inhoudelijke behandeling van de vordering gelden de navolgende termijnen voor wisseling van de stukken:
- zes weken voor een conclusie van antwoord door de raadsman;
 - vier weken voor een conclusie van repliek door het openbaar ministerie;
 - vier weken voor een conclusie van dupliek door de raadsman.
- 11.4 Overschrijding van de in 11.2. gestelde termijnen kan ertoe leiden dat de sector strafrecht van de rechtbank geen kennis neemt van deze te laat ingediende stukken.

Suggesties?

- 15.2 In individuele zaken kan van dit reglement gemotiveerd worden afgeweken indien toepassing van dit reglement tot onaantvaardbare consequenties leidt.
- 15.3 Bij algemene klachten over dit reglement kan men zich schriftelijk wenden tot de sectorvoorzitter strafrecht van de rechtbank of bij de hoofdofficier van justitie van het arrondissementsparket.
- 15.4 Voorstellen tot wijzigingen in dit reglement worden aan de projectgroep strafprocesreglement gericht, p/a: Raad voor de rechtspraak, het landelijke stafbureau strafrecht, t.a.v. de secretaris van het strafprocesreglement, Kneuterdijk 1, 2509 LP Den Haag.

Verordening op nummerherkenning op 1 april in College van Afgevaardigden

Twée jaar praten over het ei van Columbus

Na twee jaar praten lijkt dan binnenkort eindelijk de nummerherkenning te kunnen worden ingevoerd. AR-lid en onderhandelaar Jan Leliveld schrijft over de lastige kwesties in dit proces en verdedigt de gemaakte afspraken.

Jan Leliveld

lid AR Orde, portefeuillehouder strafrecht

Om te voorkomen dat opsporingsinstanties kennisnemen van de inhoud van geheimhoudersgesprekken die als ‘bijvangst’ in een tap terecht komen, leek het in 2008 gepresenteerde idee van nummerherkenning het ei van Columbus. Met een dergelijk systeem wordt opname van die gesprekken automatisch geblokkeerd: gesprekken met geheimhoudersnummers (niet alleen in strafzaken, maar ook op andere rechtsgebieden) worden niet opgenomen. Maar de uitwerking van een dergelijk systeem bleek behoorlijk lastig. Principieel, juridisch, technisch en *last but not least* psychologisch. Immers, moeten advocaten dit probleem van het OM wel willen oplossen? Hoe verhouden publiekrechtelijke en civielrechtelijke afspraken zich tot elkaar? Hoe kan het systeem veilig en werkbaar worden ingericht? En kunnen we de ander wel vertrouwen?

Deze vragen kan ik in dit stuk niet allemaal beantwoorden, gezien ook het feit dat er ruim twee jaar door diverse partijen aan het systeem van nummerherkenning is gewerkt. De Algemene Raad sprak er de afgelopen jaren ook regelmatig over met het College van Afgevaardigden. Op 1 april 2011 besluit dit college of dit product van lange onderhandelingen acceptabel is.

Topje van ijsberg

Is het niet vooral een zorg van het OM dat gesprekken met advocaten niet worden

Niet-ontvankelijkverklaringen vanwege fouten bij het tappen zijn toch alleen maar goed?

afgeluisterd en gebruikt? Veel advocaten menen van wel. Waarom zouden advocaten zich (tot op zekere hoogte) moeten beperken in hun vrije verkeer met hun cliënten? Bovendien, die niet-ontvankelijkverklaringen vanwege fouten bij het tappen zijn toch alleen maar goed? In het heetst van de strijd heb ook ik dat weleens gedacht. De Orde pleit echter niet voor niets al jaren voor een systeem van nummerherkenning. Een groot winstpunt is dat gesprekken niet meer – zoals nu rechtmatig het geval is – worden uitgeluisterd en veelal uitgewerkt. Vertrouwelijke gesprekken met cliënten over de telefoon worden daarmee weer echt vertrouwelijk. En dat was niet zo: de niet-ontvankelijkverklaringen vanwege tapfouten waren slechts het topje van de ijsberg, de uit telefoontaps komende informatie zal veel vaker een rol hebben gespeeld in opsporingsonderzoek zonder dat dat ergens uit bleek.

De Algemene Raad meent dat de inspanningen – die *alle* advocaten voor het nu voorgestelde systeem van nummerherkenning zullen moeten plegen – re-

delijk zijn, gelet op de voordelen van het systeem. Van advocaten mag worden verwacht dat ze vertrouwelijke gesprekken zo vertrouwelijk mogelijk voeren. Wat betekent dit in de praktijk?

Beveiligd en gecheckt

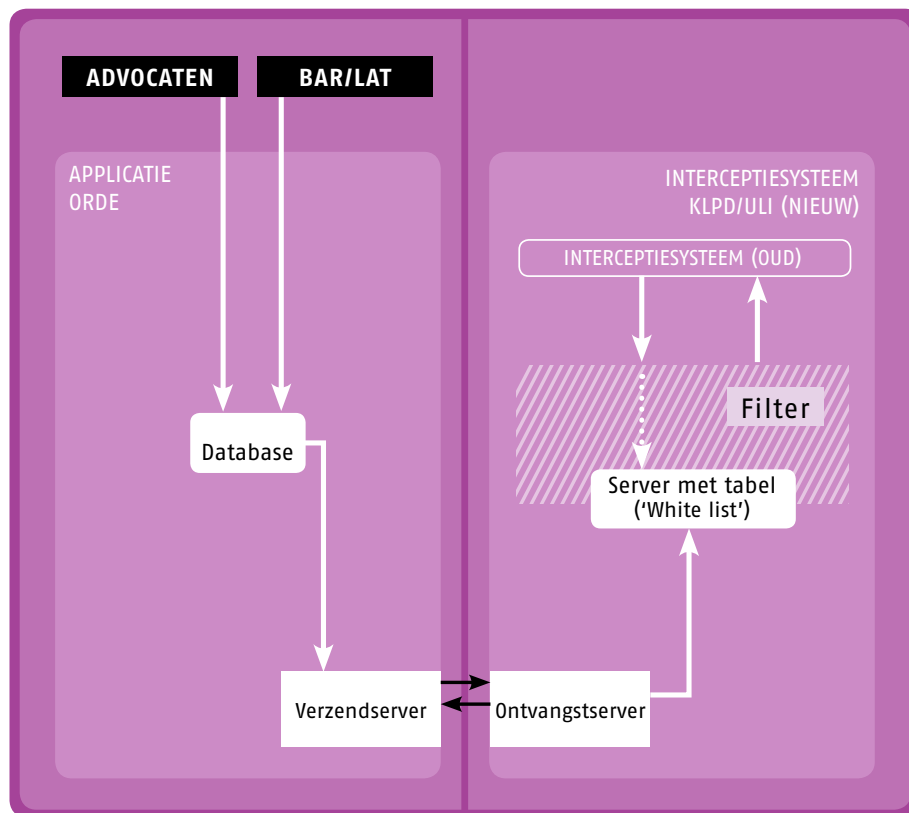
De regeling houdt in dat aangeleverde geheimhoudersnummers worden opgeslagen in een *database* bij de Orde. De nummers (zonder namen en dergelijke) worden dagelijks via een beveiligde lijn verzonden naar een aparte server bij het Korps Landelijke Politiediensten (KLPD). De lijst met nummers op die server van de vorige dag wordt daarmee overschreven.

Alle handelingen die plaatsvinden in het kader van het registreren, en ook de aanlevering van de telefoon- en faxnummers aan het KLPD, worden gelogd; dit zal bij audits worden gecontroleerd. Het filter en de server waarop het bestand worden ontvangen, maken deel uit van het interceptiesysteem van het KLPD. Dit systeem bevindt zich fysiek in een beveiligde ruimte die slechts toegankelijk is voor daartoe geautoriseerde medewerkers van de Unit Landelijke Interceptie, dus niet voor opsporingsambtenaren die bij specifieke onderzoeken zijn betrokken. Ook alle systeem- en beheershandelingen worden vastgelegd en kunnen bij een audit worden gecontroleerd.

Elk telefoongesprek dat plaatsvindt met een getapt nummer, wordt via een filter gecheckt met de lijst op de server. Als blijkt dat gebeld wordt met een nummer op de lijst, wordt de opname

Verplichtingen voor advocaten

- telefoon- en faxnummers aan de Orde leveren en wijzigingen doorgeven;
- gebruikmaken van telefoon en fax met geheimhoudersnummer, tenzij zwaarwegende omstandigheden dat beletten;
- ervoor zorgen dat personen zonder verschoningsrecht of een van dat van de advocaat afgeleid verschoningsrecht geen gebruikmaken van de geheimhoudersnummers;
- bepaalde gevallen van mogelijk oneigenlijk gebruik van het nummer melden bij de Orde;
- bij verlies of diefstal van een mobiele telefoon met geheimhoudersnummer dat nummer laten blokkeren;
- op gemengde kantoren: geheimhoudersnummers en niet-geheimhoudersnummers zo veel mogelijk scheiden, voor zover de benodigde technische aanpassingen proportioneel zijn.

afgebroken. Indien een advocaat zelf verdachte is en daarom getapt wordt, zal dit systeem niet werken, tenzij deze advocaat belt met een andere advocaat.

'Zwaarwegend' en 'gemengde kantoren'

Omdat de geheimhoudersgesprekken met opgegeven nummers niet meer kunnen worden afgeluisterd, krijgen advocaten bijzondere verantwoordelijkheden. Van hen mag worden verwacht dat zij gevoel hebben voor het grote belang dat de andere partijen, en ook de Orde, hechten aan een zorgvuldige omgang met de nieuwe afspraken en zich daarnaar gedragen.

De afspraken met de advocaten – welke inspanningen zijn nodig? – worden vastgelegd in een Verordening op de nummerherkenning. Kort gezegd geven alle advocaten in de verordening nader omschreven telefoonnummers door (doorkiesnummer vaste telefoon, nummer mobiele telefoon, doorkiesnummer fax, doorkiesnummer secretaresse en, indien van toepassing, het nummer van een afzonderlijke zakelijke telefoon aansluiting thuis). Voor de algemene nummers

Een groot winstpunt is dat gesprekken niet meer worden uitgeluisterd en uitgewerkt

van kantoor gelden bijzondere afspraken voor advocaten in dienstverband en advocaten die werkzaam zijn op een kantoor waar ook niet-geheimhouders werken (bijvoorbeeld fiscaal adviseurs). In deze gevallen mogen algemene nummers niet worden doorgegeven.

Advocaten moeten voor telefonische contacten met hun cliënten de opgegeven nummers gebruiken, tenzij zwaarwegende omstandigheden daaraan in de weg staan. De term 'zwaarwegende omstandigheden' is de uitkomst van lange gesprekken tussen de betrokken partijen en houdt het midden tussen overmacht en 'zo veel mogelijk'. Er kunnen zich situaties voordoen dat een advocaat zijn cliënt wenst te spreken en er geen ge-

heimhoudersnummer of -telefoon beschikbaar is, bijvoorbeeld omdat de mobiele telefoon van de advocaat het heeft begeben. In die gevallen kan hij ook met een ander nummer bellen. Ook kan gedacht worden aan situaties bij met name gemengde kantoren, waar het nummer van een spreekkamer niet is doorgegeven en er vanuit de spreekkamer wordt gebeld, of als ingebeld wordt in een telefonische conferentie. Een algemene definitie, of een limitatieve lijst, van 'zwaarwegende omstandigheden' is er niet. Hier zal in het specifieke geval door de advocaat een van de omstandigheden afhankelijke afweging worden gemaakt. Voor gemengde kantoren is afgesproken dat zij zich zullen inspannen om de scheiding van nummers (geheimhouder of niet) zo nauwkeurig mogelijk te laten zijn. Hiervoor kunnen – als deze inspanningen proportioneel zijn – bijvoorbeeld instellingen aangepast moeten worden. Na een jaar vindt evaluatie plaats.

Advocaten zullen zorgvuldig met de telefoon moeten omgaan en misbruik moeten voorkomen. Anderen mogen deze telefoon niet gebruiken. Belangrijk is daarbij dat advocaten de geheimhou-

dersnummers wel mogen gebruiken om privégesprekken te voeren, tenzij uiteraard sprake is van misbruik. Advocaten mogen ook één mobiele telefoon hebben voor zakelijk en privégebruik, mits zij anderen daarvan geen gebruik laten maken.

Doodzonde

Regering en parlement hebben stilgestaan bij de mogelijkheid dat advocaten de geheimhoudersnummers misbruiken of slordig gebruiken. Dit is in zekere zin de wereld op z'n kop: de aanleiding tot de nummerherkenning is immers gelegen in het feit dat het OM in strijd met de regels vertrouwelijke gesprekken tapte. Hoe dan ook, de discussie over misbruik heeft uiteindelijk niet geleid tot invoering van een depot, of iets dergelijks. Wel zal de zorgvuldige omgang door advocaten met het systeem scherp tegen het licht worden gehouden. Eventueel misbruik door advocaten wordt door de politiek als 'doodzonde' bestempeld.

De Orde meent, met inachtneming van de onafhankelijke positie van de tuchtrechter, dat de integriteit van individuele advocaten voor het vertrouwen in de gehele beroepsgroep van groot belang is. Er zal dan ook streng tegen misbruik worden opgetreden. Indien het OM aanwijzingen voor misbruik heeft, neemt het contact op met de plaatselijke deken.

De afspraken met de overheid zijn vastgelegd in een convenant. De kern ervan is dat het bestand met opgegeven nummers enkel mag worden gebruikt voor het doel waarvoor de nummers worden verstrekt: het voorkomen van tappen. Het convenant is naast de inrichting van het systeem zelf bedoeld om hiervoor de kaders te bieden. In het convenant worden ook de beveiliging van de nummers en de periodieke audits geregeld, evenals wat er gebeurt als er aanwijzingen zijn dat de overheid het geheimhoudersnummersbestand in strijd met de doelbinding gebruikt.

Als niet met een geheimhoudersnummer wordt gebeld, ontslaat dit de overheid niet van haar verplichting om de wet- en regelgeving omtrent de vernietiging van geheimhoudersgesprekken na te leven.

De term 'zwaarwegende omstandigheden' is de uitkomst van lange gesprekken tussen de betrokken partijen

Tijdens de gesprekken tussen de advocatuur en de overheid is ook stilgestaan bij zogenoemde verkeersgegevens van telefoonverkeer. De Orde stelt zich op het standpunt dat ook deze gegevens als vertrouwelijk dienen te worden aangemerkt. Deze feitelijke situatie bestond ook vóór de invoering van de nummerherkenning en blijft vooralsnog na de invoering bestaan. De discussie hierover

was en blijft dus gaande. De jurisprudentie op dit punt is niet zonneklaar en partijen *agreed to disagree*. Wel schreef het College van procureurs-generaal dat het in te voeren systeem van nummerherkenning niet tot verdergaand gebruik van deze verkeersgegevens zal leiden: de situatie blijft zoals die was. Dit wordt ongetwijfeld vervolgd.

Wat mogelijk was

Lopen we met dit alles niet achter de techniek aan? Hoe past Skype in het plaatje en waarom is er bijvoorbeeld niets afgesproken over e-mail? Omdat invoering van de nummerherkenning ingewikkeld is, kozen we ervoor eerst te regelen wat mogelijk was.

De Algemene Raad is, met alle mitsen en maren, in elk geval verheugd om het College van Afgevaardigden een doorzicht en nauwkeurig uitgewerkt voorstel voor te kunnen leggen.

(advertenties)

HEUKELS & VISSER
ADVOCATEN

zoekt

ADVOCAAT

met gevoel voor **SAMEN WERKEN**

Heb jij ervaring in het verbintenissenrecht, arbeidsrecht, strafrecht en/of personen- en familierecht? Wil jij werken in een representatief pand vlakbij het oude centrum van Haarlem, eventueel in een kostenmaatschap?

Dan komen wij graag met jou in contact.

Heukels & Visser Advocaten

Postbus 67

2000 AB Haarlem

tel: (023) 5319590

fax: (023) 5328712

e-mail: advocaten@heukelsvisser.nl

Graag jouw reactie t.a.v. mr. H.J. Visser
Hij is ook beschikbaar voor telefonische informatie

Lidmaatschap van internationale specialisatievereniging of buitenlandse balie

‘Ken jij nog een goede advocaat in Qatar?’

Steeds vaker worden Nederlandse advocaten lid van of actief in een internationale specialisatievereniging of balie. Dat kost tijd, energie en geld, maar: ‘Zelf pionieren in vreemde jurisdicties is zeer riskant, daarom moet je wel buitenlandse advocaten kennen.’

Michel Knapen
journalist

Voor wie niet genoeg heeft aan het lidmaatschap van de Nederlandse Orde van Advocaten of van een specialisatievereniging, moet eens een blik over de grens werpen. Het aantal *bar associations* of internationale verenigingen voor advocaten is schier oneindig en menig Nederlandse advocaat is al lid. Verenigingen zijn er in alle soorten en maten: van kleine clubs zoals de International Association of Consumer Law met 180 leden (en die is nog gratis ook), tot giganten zoals de American Bar Association. De ABA, gevestigd in Chicago, telt tegen de 380.000 leden, van wie 78 Nederlandse *associate members* (advocaten die niet zijn toegelaten tot de Amerikaanse balie). Afhankelijk van het aantal jaren ervaring als advocaat kan het lidmaatschapsgeld oplopen tot maximaal 400 dollar.

De meeste verenigingen stellen geen eisen aan de toelating – van een enkele vereniging, zoals de International Academy of Matrimonial Lawyers, kun je pas lid worden op uitnodiging. Dat geldt weer niet voor haar zusterorganisatie, de International Society of Family Law, die meer gericht is op wetenschappers en advocaten met een wetenschappelijke interesse. De vereniging heeft ruim 600 leden en tot voor kort was de Tilburgse hoogleraar Familierecht Paul Vlaardingerbroek voorzitter. Er zijn *bar associations* waar iedereen terecht kan (zoals de International Bar Association (IBA), gevestigd in Londen, 40.000 leden) en *bar*

Els Alkemade: Als je wordt gevraagd lid te worden kun je dat eigenlijk niet weigeren

associations voor de jongere generatie, zoals de European Young Bar Association, die zichzelf met 200.000 leden de grootste jongerenbalie ter wereld noemt.

Waarom worden Nederlandse advocaten lid van een internationale vereniging? Welk voordeel denken ze eruit te halen? ‘Het is handig als je advocaten in het buitenland kent aan wie je kunt vra-

gen: ik zit met een internationale zaak, hoe wordt die regel bij jullie uitgelegd?’ reageert Toon van Mierlo (NautaDutilh). ‘Met zo’n netwerk kunnen we onze cliënten een betere service bieden,’ zegt Niels van der Laan (De Roos & Pen). ‘Het is voor cliënten ook nog eens goedkoper,’ laat Cees van Bavel (Van Bavel Advocaten) weten. Maar ook voor advocaten zelf, vindt Marcel Bunders (Hellingman Bunders), omdat je voor het lidmaatschapsgeld ook naar seminars kunt gaan waar je leuke NOvA-punten kunt verdienen. ‘Nergens kan dat zo goedkoop.’ Verder zijn de buitenlandse bijeenkomsten ook gewoon gezellig, geeft Otto de Witt Wijnen (Kneppelhout & Korthals) eerlijk toe. Of je wordt gevraagd lid te worden, en dan kun je eigenlijk niet weigeren, vindt Els Alkemade (ScheerSanders Advocaten).

‘Geen snoepreijes’

Otto de Witt Wijnen is ruim tien jaar lid van de International Association of Young Lawyers (de in Brussel gevestigde AIJA volgens de Franse afkorting). Het lidmaatschap staat open voor advocaten tot 45 jaar. ‘In januari 1999, ik was in het laatste jaar van mijn stage, maakte mijn patroon me attent op een seminar van AIJA in Rotterdam – een thuiswedstrijd. Dat ging over faillissementen van internationale ondernemingen en de arbeidsrechtelijke implicaties, precies mijn interessegebied. En het was met honderd deelnemers een erg gezellig seminar. Allemaal jonge mensen, dat werkt toch meer drempelverlagend dan bij congres-

Niels van der Laan: 'Met zo'n netwerk kunnen we onze cliënten een betere service bieden'

sen van de International Bar Association met al die grijze haren. Ik voelde me er als een vis in het water.'

Later dat jaar, tijdens het jaarcongres in Brussel, werd De Witt Wijnen lid van de AIJA. Daarna volgden nog meer buitenlandse bijeenkomsten. 'Dat zijn geen snoepreisjes,' benadrukt hij. 'Je kunt dan goed je netwerk ontwikkelen. Als je dat op orde hebt, kun je veel beter zaken over de grens doen en cliënten doorsturen naar bekenden en vrienden uit de AIJA. Je hoeft de weg niet zelf te weten in andere jurisdicties: je hoeft je niet te verdiepen in het Spaanse recht, maar je belt een kennis in Madrid.' Via dat netwerk komen er ook zaken uit het buitenland naar Kneppelhout & Korthals, wat ook de reden is dat het kantoor dergelijke lidmaatschappen stimuleert. 'Er moeten wel zaken uit voortkomen. Als je er na tien reizen niets uit hebt gehaald, dan heeft het weinig zin om ermee door te gaan.'

Erg actief in het internationale verenigingsleven is Niels van de Laan van het Amsterdamse strafrechtkantoor De Roos & Pen. Hij is lid van de European Criminal Bar Association (ECBA, gevestigd in Londen), de ABA en de (Amerikaanse) National Association of Criminal Defense Lawyers (gevestigd in Washington DC, ruim 12.000 leden). Die laatste is vergelijkbaar met de Nederlandse Vereniging van Strafrechtadvocaten.

Van der Laan: 'Ons kantoor doet veel internationale fraudezaken. We hebben

veel buitenlandse cliënten die ook buitenlandse advocaten nodig hebben. De ECBA is heel goed voor je netwerk. Niet dat ik er zelf veel nieuwe cliënten door krijg; wel kunnen we onze bestaande cliënten goede diensten bieden door hen een buitenlandse advocaat aan te wijzen die we uit het netwerk kennen.' Het lidmaatschap noemt hij 'nuttig, gezellig en inspirerend'.

Hij herinnert zich het laatste ECBA-congres in Antwerpen, waar veel Nederlandse advocaten waren. 'Je ziet dan veel bekende gezichten, wat voor je netwerk minder interessant is. Volgend jaar is het in Boedapest, daar verwacht ik meer van.' Het lidmaatschap en de bijbehorende reizen worden door het kantoor bevorderd. 'Het levert meer op dan het kost. Van belang is immers om een zo breed mogelijk netwerk te ontwikkelen.' Vergelijkbare contacten leggen via LinkedIn of andere sociale media, dat lukt volgens Van der Laan niet. 'Je moet eerst de hand schudden voordat je een zaak of cliënt krijgt toevertrouwd.'

Glibbers

Van een andere orde is het lidmaatschap van Toon van Mierlo van de International Association of Procedural Law. Hij werd lid (in 1993) toen hij nog fulltime hoogle- raar burgerlijk procesrecht was. De IAPL is een immers vereniging voor advocaten, rechters en wetenschappers. Zij telt ruim 400 leden, van wie 17 Nederlanders. 'Voor

de bestudering van het burgerlijk procesrecht is het nuttig te weten hoe ze het elders doen. Tegenwoordig ben ik ook vier dagen per week advocaat bij Nauta. We doen veel grensoverschrijdende zaken, en dan is het handig als je mensen kent aan wie je kunt vragen: hoe zit dat bij jullie? Zeker voor een internationaal kantoor als Nauta waar je veel te maken hebt met andere jurisdicties, is het lidmaatschap belangrijk. Zo kun je kennis delen en vergaren.'

Van Mierlo wordt enkele keren per jaar gebeld door buitenlandse collega's. Soms vragen zij om een uitgebreid advies, soms wordt er vijf minuten aan de telefoon gespard. En zelf belt Van Mierlo

Marcel Bunders: 'Zo kun je ook met seminars leuke NOvA-punten verdienen'

ook weleens een advocaat in het buitenland. In financiële zin levert het weinig op, zegt hij. 'Misschien dat het zelfs wat kost. Nieuwe cliënten vinden is niet het primaire doel van het lidmaatschap, anders ben je een van de glibbers die tegen je op staan te hijgen en vragen of je nog iets hebt. Het gaat mij niet om de vraag of je er iets aan verdient. Het gaat om je geestelijke ontwikkeling, het houdt je creatief.'

Ook strafrechtadvocaat Van der Laan ziet daarin een groot belang van dergelijke lidmaatschappen. 'De American Bar Association is een erg grote vereniging, maar er zijn speciale conferenties voor strafrechtadvocaten, bijvoorbeeld over *white collar crime*. Je wordt alleen lid als je een grensoverschrijdende praktijk hebt, anders heeft het weinig zin.' Het lidmaatschap van de ABA en van de National Association of Criminal Defense Lawyers vullen elkaar goed aan, vindt hij.

Ontegenzeggelijk wordt zijn kennis van het Amerikaanse strafrecht er door verrijkt. 'In Nederland gaan we steeds meer die kant op. Als in de VS een werknemer een strafbaar feit heeft begaan, dan start het bedrijf zelf al een intern onderzoek, los van de officier, om zo aan strafvervolgung te ontkomen. Dat zie je hier nu ook langzaam opkomen en ons kantoor voert dergelijke onderzoeken al regelmatig uit. Daarover leer je dus al, via zo'n vereniging, voordat het hier echt heeft postgevat. Een ander voorbeeld: in de VS zie je wellicht nog vaker dan hier dat de officier ontlastend materiaal niet in het dossier stopt. Er zijn daar andere wetten en er is een ander systeem, maar toch is het leerzaam om te zien dat het probleem daar ook leeft en hoe advocaten ermee omgaan.'

Internationale dimensie

Nederlandse advocaten zijn niet alleen lid van verenigingen om een netwerk op te bouwen, naar congressen te gaan, het verenigingsblad te ontvangen of boeken met korting te kopen; ze zijn ook actief in deze verenigingen. Zo is Cees van Bavel (Van Bavel Advocaten) sinds 1997 lid van de ECBA (58 Nederlandse leden)

Otto de Witt
Wijnen: 'Als er na tien reizen geen zaken uit zijn voortgekomen, heeft het weinig zin ermee door te gaan'

die twintig jaar geleden lid werd van de International Association of Entertainment Lawyers en nu als *treasurer* in het bestuur zit van deze in Londen gevestigde vereniging, die zo'n 300 leden telt. Het lidmaatschap diende zich aan toen hij de internationale muziekbeurs Midem in Cannes bezocht, waar de IAEL ook altijd vertegenwoordigd is, er seminars en de jaarvergadering verzorgt en sinds enkele jaren ook workshops.

Ook Bunders is lid van een internationale vereniging vanwege de contacten en het netwerk. 'Een buitenlandse advocaat die een Nederlandse advocaat nodig heeft, kijkt op de ledenlijst die op de website van de IAEL staat. In Nederland hebben ze dan de keuze uit zo'n twintig entertainmentadvocaten. Die worden gevraagd om buitenlandse contracten naar Nederlands recht te beoordelen, of te adviseren of zelfs te procederen in een geschil tussen een buitenlandse en Nederlandse partij.'

Bunders zegt 'zeker' werk aan het lidmaatschap te hebben overgehouden, vooral nu hij bestuurslid is. 'Daarmee heb je een streepje voor en word je misschien net iets eerder benaderd.' Voor die

en sinds drie jaar ook lid van de *advisory board*. 'Strafrecht heeft steeds meer een internationale dimensie. Via de ECBA beschik ik over een buitengewoon nuttig netwerk, waarin ik veel kan samenwerken met andere advocaten. In Europa mag je in andere landen ook procederen, maar soms wordt de eis gesteld dat je het doet samen met een advocaat uit dat land.' Van Bavel stond cliënten bij in Antwerpen, Frankfurt en Schotland, steeds met een nationale advocaat.

Conferenties kosten hem zo'n twee weken per jaar, het werk voor de advisory board iets meer. Maar die tijd is goed besteed, aldus Van Bavel, die ook lid is van de IBA. 'Uiteindelijk is het voor cliënten goedkoper. Zelf pionieren in vreemde jurisdicties is zeer riskant. Werk je samen met een buitenlandse advocaat, dan moet je wel je verzekeraar inlichten, want anders ben je niet gedekt.' Als lid van de advisory board werkt Van Bavel mee aan de organisatie van conferenties. 'Dat doe je altijd met een lokale *bar*, waardoor je weer meer nieuwe mensen leert kennen.'

Dat is ook de ervaring van Marcel Bunders (Hellingman Bunders Advocaten),

Cees van Bavel:
'Het is voor cliënten ook nog eens goedkoper'

bestuursfunctie werd hij gevraagd, op basis van anciënniteit. 'Na jaren lidmaatschap voel je je ook verantwoordelijk voor de vereniging.' Als bestuurslid organiseert hij met de rest van het bestuur de seminars en workshops en bereidt het jaarboek voor. Als penningmeester doet hij de financiële administratie, stelt de jaarstukken op en doet de facturering naar de leden. 'Het lidmaatschap kost 325 euro per jaar. Daarvoor krijg je het jaarboek en Nederlandse advocaten die de seminars bezoeken, krijgen daar vijf NOVA-punten voor. Waar krijg je nog zo veel punten voor zo'n bedrag?'

Ook Otto de Witt Wijnen ziet het lidmaatschap van de jongerenbalie AIJA niet als een vrijblijvende activiteit. Juist omdat de bijeenkomsten niet massaal zijn – 'bij de IBA bestaat het risico dat je erin verzuipt' – zijn ze laagdrempelig. Dat verhoogt de bereidheid om actief te participeren door bijvoorbeeld papers te schrijven of seminars voor te bereiden. 'Deze vereniging is niet alleen goed voor je netwerk, maar ook voor je vakinhoudelijke kennis. Ik steek er dan ook behoorlijk wat tijd in, maar die investering verdient zich dubbel en dwars terug.'

De Witt Wijnen is *national representative*: hij is het Nederlandse aanspreekpunt voor het AIJA-bestuur, en andersom, voor de 150 Nederlandse leden. 'Die functie doe je drie jaar. Als national representative probeer ik nieuwe leden te werven en roep de Nederlandse leden één keer per jaar bij elkaar voor een bijeenkomst. Verder zorg ik voor de Nederlandse borrel op internationale bijeenkomsten, waarbij ik altijd de lokale Nederlandse ambassadeur of consul uit-

Toon van Mierlo: 'Het is handig als je advocaten in het buitenland kunt vragen: hoe wordt die en die regel bij jullie uitgelegd?'

nodig.' De laatste tijd heeft De Witt Wijnen de nodige energie gestoken om het jaarcongres van de AIJA in Nederland te krijgen. En met succes: in augustus 2011 wordt dat in Amsterdam georganiseerd, een vijfdaags evenement waarbij een recordaantal deelnemers van zeker 700 advocaten wordt verwacht.

Invitation only

En dan is er nóg een reden om lid te worden van een vereniging: je wordt gevraagd en je kunt (en je wilt) niet weigeren. Dat overkwam Els Alkemade (ScheerSanders Advocaten) in 1999. 'Een kantoorgenoot was lid van de International Academy of Matrimonial Lawyers en nam me eens mee naar een conferentie. Ik deed toen al veel internationale echtscheidingszaken en werd zelf ook lid. Dat ging heel snel: voorstellen, handen schudden en aanzitten aan een diner.'

De IAML is een exclusieve vereniging wier leden – aldus de website – 'are recognised by their peers as the most experienced and expert family law specialists in their respective countries'. Het is een

invitation only-vereniging. De vereniging telt 600 leden, van wie 189 in Europa en 2 in Nederland: naast Alkemade is dat Carla Smeets van SmeetsGijbels. 'Recognised as the most experienced? Voor zover mij bekend ben ik niet echt gebaloteerd,' reageert Alkemade een beetje verbaasd. Op haar werkkamer hangt de officiële oorkonde dat zij *fellow* is van de IAML. 'Dat stelt niet zo veel voor, maar Amerikanen doen daar graag een beetje dik over.'

Het rendement van het lidmaatschap noemt Alkemade 'vrij hoog'. De contributie is ongeveer € 320 per jaar en zij is in elf jaar maar één keer naar een conferentie geweest. 'Ik neem het me vaak voor maar het komt er niet van. Dus mijn investering is vrij laag. Ik krijg er wel veel voor terug.'

Dat zijn dan vooral buitenlandse leden die een specialist in Nederland zoeken en hun zaak overdragen. 'We kregen ooit op één dag twee verzoeken om bijstand in een kinderonvoeringszaak, zowel van de zijde van de vader als van die van de moeder. Die zaken doe ik zelf niet, maar een kantoorgenoot wel. Niet dat zoiets wekelijks voorkomt, maar ik houd er regelmatig wat werk aan over. Je krijgt ook vragen van buitenlandse advocaten die iets willen weten over het Nederlandse recht. Dat kun je soms afdoen in een klein advies waarvoor je niets rekent; soms stuur je per mail teksten van een wet of verdrag, soms stel je een uitgebreid verhaal op waarvoor je een factuur stuurt.'

Op de ledenlijst van de IAML staan andere gerenommeerde familierechtadvocaten, met de talen die ze spreken. 'Aan hen stel je vergelijkbare vragen over hun jurisdictie. Ik weet wel dat alimentatie in Engeland fiscaal niet aftrekbaar is, maar het staat beter als je ook een artikel kunt noemen uit een wet. Dan neem je contact op met een Engelse advocaat. Maar je krijgt ook vragen als: weet jij toevallig een goede advocaat in Qatar? Dan ben je even gewoon een doorgeefluik.'

NVJ

**Nederlandse
Vereniging van
Journalisten**

*De Nederlandse Vereniging van Journalisten (NVJ)
is de beroepsvereniging voor
mediaprofessionals in Nederland en
behartigt de belangen van ruim 8000
journalisten en programmamakers*

**NVJ Advocaten en Juristen
zoekt per direct
Advocaat/ Hoofd juridische afdeling
(32-36 uur)**

Het hoofd geeft leiding aan een klein team (5)
advocaten en juristen en werkt als advocaat op
de rechtsgebieden **arbeidsrecht, auteursrecht
en ondernemingsrecht voor ZZP-ers.**

Binnen het team draagt iedere jurist/advocaat de
verantwoordelijkheid voor zijn eigen advies- en
procespraktijk. Het hoofd is daarnaast
verantwoordelijk voor de kwaliteitsbewaking op
de afdeling en heeft daarin een sturende en
coachende rol t.o.v. de collega juristen.

Het hoofd heeft autoriteit op de genoemde
rechtsgebieden en een ondernemende instelling
met oog voor nieuwe juridische diensten die aan-
sluiten bij de wensen van de leden.

Werken voor journalisten vereist een flexibele en
stressbestendige instelling, net als affiniteit met
de media. Wij zoeken een advocaat met ervaring
in het zelfstandig leiden van een
afdeling, die ook oog heeft voor de
overkoepelende belangen van de vereniging.

De NVJ biedt goede arbeidsvoorwaarden.

**Een uitgebreid profiel treft u aan op
www.nvj.nl/vacatures**

**U kunt uw sollicitatiebrief voor 29 maart a.s.
richten aan: Thomas Bruning,
algemeen secretaris NVJ, postbus 75997,
1070 AZ Amsterdam**

De Horeca Opkoper

Snel, discreet en tegen een goede prijs

- *wij rekenen direct met u af*
- *tegen een goede prijs*
- *desgewenst bezemschoon*

Bel ons...(0355) 880 883

www.dehorecaopkoper.nl

Tevens online veiling applicatie, marketing direct op de horeca

TOGA
atelier
Schout & Katsantonis

Toga's op maat

Hoge kwaliteit, oog voor detail en
uitstekende service.
Tevens rijksleverancier

Industrieweg 51
Tel. 010 - 245 07 66
E-mail: info@toga.net

3044 AS Rotterdam
Fax 010 - 245 07 67
Web: www.toga.net

**Thuis in het recht voor
scheepvaart, handel en vervoer !**

Werken in karakteristiek Breda, centraal tussen de havens van
Antwerpen, Duisburg en Rotterdam.

Deel uitmaken van een klein gemotiveerd team met een goed
geautomatiseerde werkomgeving.

In verband met de groei van de praktijk zoeken wij een

ADVOCAAT-STAGIAIRE

- met een afgeronde civielrechtelijke (internationaal gerichte)
universitaire opleiding;
- bij voorkeur met enige werkervaring;
- met inzet, enthousiasme en flexibele werkhouding;
- met interesse voor de natte praktijk;
- met goede kennis van de Duitse taal in woord en geschrift.

én

GEVORDERD ADVOCAAT-STAGIAIRE/MEDEWERKER

- met een (bijna)afgeronde advocatenopleiding;
- met interesse voor de natte praktijk;
- met inzet, enthousiasme en flexibele werkhouding;
- met goede kennis van de Duitse taal in woord en geschrift.

Reacties –bij voorkeur per e-mail – uiterlijk 30 april 2011 aan:

Van Zuethem Advocaten
t.a.v. mevrouw D.M. van der Vlies
e-mail: diana@vanzuethem.nl
www.vanzuethem.nl

Mijn eerste digitale les

E.A.M. Santen

advocaat te Amsterdam

Op 17 december 2010 waren er sneeuw en ijsel, een situatie die geknipt is voor deelname aan de experimentele Eerste Digitale Les. In je leunstoel met je laptop op schoot, in afwachting zijn van de dingen die komen gaan. Het zou over Algemene Voorwaarden gaan.

Waarvandaan de les precies werd gegeven is mij niet duidelijk geworden. Spreker was de welbespraakte en spitse denker Van Wechem, jarenlang bron van gedachtespeculaties in advocatenkring over wat men zich moet voorstellen bij 'het wetenschappelijk bureau van Baker McKenzie', en nadien onder meer organisator en lesgever in de vaderlandse opleidingsindustrie.¹

Men kon geen moment de seance verlaten, zelfs bij een kort toiletbezoek moest de laptop mee. Want men mocht niet riskeren een van die cruciale momenten te missen waarop de spreker, zonder enige aankondiging vooraf, een code zou laten weten die men diende te noteren, om op het eind van de rit te kunnen aantonen dat men niet gespijbeld had; ook niet 'eventjes'. Dan zouden de te verdienen opleidingspunten gevaar lopen! Ook zouden er 'vragen' worden

gesteld, die men alleen zou kunnen beantwoorden als men erbij was geweest. Een aparte situatie derhalve, die, naar Bomans' woord, de volle mens eiste.

Ik heb helaas niet alles kunnen volgen. Dovig worden is de geringste der ouderdomskwalen, en misschien is mijn geluidsapparatuur evenmin helemaal up-to-date. Zo kwam ik er niet achter welk woordje in 2004 uit art. 6:231a BW is gehaald; het is ettelijke malen genoemd maar voor mij telkens niet verstaanbaar. Het ging om de definitie van het begrip algemene voorwaarden. Latere navraag leerde dat het het woord 'schriftelijke' is. En vervolgens was er een ander, ook heel belangrijk woordje, te weten 'of', het komt naar ik vernam voor in een arrest van de Hoge Raad uit 1999, dat trendsetend is geweest voor een nieuwe norm. Maar hoe, en in welk opzicht, en welke norm hier bedoeld werd, het bleef me – en is nog steeds – een raadsel. Maar ik beloof u: ik kom erachter!

Het was voor het eerst dat ik van een 'blauwe' lijst hoorde, na de vanouds bekende zwarte en grijze lijst. Die blauwe is van Europese herkomst. Ik had daar wel eens iets over gelezen: de rechter mag ambtshalve toetsen als hij voldoende gegevens heeft om dat te kunnen doen; hij móét ambtshalve toetsen als hij alle gegevens daartoe beschikbaar heeft. Een 'non possumus' past wel in het eerste, niet in het tweede geval. Schrandere gedachte: hoe kómen ze erop!

Er was soms commentaar 'vanuit de zaal', maar dat was althans voor mij niet te verstaan. De spreker was over het algemeen zeer goed verstaanbaar. Op een enkel woordje na dus. Er was blijkbaar een mogelijkheid via de computer vragen te stellen en meningen te ventileren, maar hoe men dan te werk moest gaan is mij niet duidelijk geworden. Ik heb zowel teksten proberen in te spreken als in te toetsen, maar het werkte niet. Geen idee hoe dat moest. Dat is wel storend: anderen wisten het blijkbaar wel en maakten naar ik begreep bijna net zulke zinnige opmerkingen als ik naar ik veronderstel gemaakt zou hebben.

Pas toen de geleerde spreker uitgesproken was (en hij maakte zijn tijd helemaal vol!) kwamen de vragen die beantwoord moesten worden en het verzoek de (door mij braaf genoteerde) codes in te toetsen. Pas daarna kon de huiskamer worden betreden en de eerste borrel ingeschonken.

Het is wel duidelijk dat deze vorm van digitaliteit toekomst heeft. Een cursus niet voor tien deelnemers, zoals bij de in-house trainingen, en niet voor twintig, als in de beschikbare zaaltjes en schoollokalen, maar voor honderden of zelfs duizenden alom in den lande. Zie ik hier niet een prachtige mogelijkheid voor de Orde aankomen? De innovatie dat deelname aan bepaalde seances, met datum en tijdstip van aanvang, verplicht wordt gesteld?

¹ Navraag leert dat de cursus werd verzorgd door LawatWeb, een samenwerkingsproject van Boom Juridische uitgevers en Law@work, zie www.lawatweb.nl.

Cursusagenda Sdu Juridische Opleidingen

Datum	Cursus	Locatie	Punten	Kosten
23 maart	Fiscaal Ondernemingsrecht*	Breukelen	5 PO	€ 645,-
25 maart	Bouwcontract en UAV*	Houten	6 PO	€ 695,-
28 maart	Beslag en executie in de praktijk*	Breukelen	5 PO	€ 645,-
30 maart	Uitspraken Sociale Zekerheid Verklaard voor Arbeidsrechtjuristen**	Breukelen	5 PO	€ 645,-
30 maart	Persoonlijke overtuigingskracht voor advocaten***	Hoofddorp	6 PO bv	€ 695,-
31 maart	Opzet- en schuldverweren in het strafrecht***	Utrecht	6 PO	€ 695,-
6 april	Letselschade*	Breukelen	6 PO	€ 695,-
6 april	Bijblijfcollage Awb en rechtspraak*	Den Haag	3 PO	€ 445,-
8 & 9 april	Van gebondenheid tot afwijken cao**	Breukelen	5 PO	€ 645,-
8 april	Rolreglement en roladministratie voor advocaten*	Breukelen	5 PO	€ 645,-
12 april	Dwangmiddelen**	Den Haag	5 PO	€ 645,-
12 april	Procederen = acteren**	Hoofddorp	6 PO bv	€ 695,-
12 april	Huurrecht bedrijfsruimte: artikel 7:290 BW**	Breukelen	5 PO	€ 645,-
13 april	Alimentatierecht**	Breukelen	6 PO	€ 695,-
13 april	Vastgoedcontracten**	Breukelen	6 PO	€ 695,-
14 april	De scheidende ondernemer**	Den Haag	5 PO	€ 645,-
14 april	Tekortschieten, verzuim en schadevergoeding **	Breukelen	4 PO	€ 545,-
14 april	Diervoeder: wetgeving en praktijk*	Breukelen		€ 545,-
14 april	Capita selecta ambtenarenrecht **	Breukelen	10 VSO/ PO	€ 1145,-
& 21 april	Onroerend goed in Spanje*	Hoofddorp	4 PO	€ 545,-
21 april	Bijblijfcollage Awb en rechtspraak **	Hoofddorp	3 PO	€ 445,-
27 april	UAV**	Houten	6 PO	€ 695,-
28 april	Voorlopige hechtenis**	Breukelen	6 PO	€ 695,-
12 mei	Snellezen en geheugentraining voor juristen**	Hoofddorp	6 PO bv	€ 695,-
12 mei	Actualiteiten (echt)scheidingsrecht**	Breukelen	4 PO	€ 545,-

Meer informatie en inschrijven: www.sdu.nl/opleidingen

Wat is ook alweer het uitgangspunt van de ontnemingsmaatregel?

Bij illegale hennepkwekerijen leidde de ontnemingsmaatregel ertoe dat de veroordeelde uiteindelijk slechter af was dan voordat hij aan zijn kweekavontuur begon. Een aantal uitspraken lijkt daar verandering in te brengen.

Hendrik Sytema¹

Een belangrijk verweer in ontnemingszaken inzake hennepkwekerijen betreft de aftrek van de investeringskosten. Er van uitgaande dat de kosten aannemelijk en voor rekening van de veroordeelde zijn, luidt het verweer doorgaans dat deze geheel in mindering moeten worden gebracht op de bruto-opbrengst. Vooral als de rechter vindt dat de periode dat de kwekerij draaide relatief beperkt is, kan dit ertoe leiden dat weinig of zelfs niets te ontnemen valt.

Succesvol is dergelijk verweer doorgaans niet. Rechters baseren hun verworping – veelal zonder nadere motivering – op de BOOM-rapportage² die stelt dat aftrek van investeringskosten alleen kan op basis van afschrijving. Die afschrijvingsmethode is gebaseerd op de gedachte dat de goederen, nodig voor het opzetten en laten draaien van een kwekerij, zijn aangeschaft om langere tijd opbrengsten te genereren. Op basis van een vergelijking met de reguliere landbouw hanteert BOOM een afschrijvingsperiode van vier jaar. Omdat in een jaar zo'n vier à vijf hennepoogsten te realiseren zijn, betekent dit dat per oogst slechts 1/20ste van de investeringskosten voor aftrek in aanmerking komt. In het uiterste geval wordt zo slechts vijf procent van de kosten in aftrek meegenomen, hoezeer ook voor het geheel kosten zijn gemaakt.

Het BOOM beschouwt dit als een bedrijfsrisico, dat niet via de aftrek in de ontnemingsprocedure dient te worden afgewend. Deze visie lijkt te rusten op

de Richtlijn voor strafvordering ontneming.³ Het BOOM acht zich kennelijk gesteund door diverse uitspraken, onder meer van de HR. Daarbij wordt gemakshalve vergeten dat de HR niet zozeer bepaald heeft dat de methode *an sich* de enige juiste is, maar dat de beslissing van het hof, (mede) in het licht van het gevoerde verweer, toereikend gemotiveerd is.

Gebaseerd op fictie

De methode van kostenaf trek op basis van afschrijving gaat echter uit van een fictie: uit in beslag genomen en vernietigde apparatuur is geen voordeel meer te halen. Tegen dit standpunt valt het nodige in te brengen.

Ten eerste geldt dat er hoe dan ook kosten zijn gemaakt om het bewezen verklaarde delict mogelijk te maken. De investeringen zijn een voorwaarde voor het überhaupt kunnen genereren van opbrengst, ook al is die eenmalig. Dat meer opbrengst beoogd was, maakt niet uit. Het vereiste rechtstreekse verband tussen investering en (enige) opbrengst blijft immers bestaan.

Ten tweede leidt de methode ertoe dat de betrokkene sowieso slechter af is dan wanneer hij het delict niet zou hebben gepleegd. Immers, door de inbeslagname en vernietiging van de kweekapparatuur neemt zijn vermogen af met de totale waarde van die goederen, niet slechts met een deel ervan. Desondanks willen rechters doorgaans niet afwijken van de door het BOOM geformuleerde uitgangspunten. Toch tekent zich inmiddels in de lagere jurisprudentie een voorzichtige kentering af.⁴

Ommekeer

Zich beroepend op het reparatoire karakter van de ontnemingsmaatregel, schuift deze jurisprudentie de fictie onduidelijk terzijde. Opvallend is dat het Hof Amsterdam nadrukkelijk geen onderscheid maakt tussen een legale en een illegale onderneming, zoals een hennepkwekerij. Eerstgenoemde zal bij onvoorziene teloorgang van duurzame bedrijfsmiddelen deze in een keer kunnen afschrijven in plaats van op basis van de fictie dat de middelen nog steeds nuttig kunnen zijn, aldus het hof. Volgens het hof moet het uitgangspunt zijn dat datgene ontnomen wordt, wat de veroordeelde daadwerkelijk heeft behaald. Hij hoort in dezelfde positie te worden gebracht als die waarin hij zich bevond vóór het plegen van het delict; dus geen slechtere want dat maakt de oplegging van de maatregel punitief.

Genoemde uitspraken zijn opvallend. Ze wijken af van de jurisprudentie tot nu toe en zijn gedaan in een tijd waarin wetsvoorstellen over verruiming van mogelijkheden tot ontneming in rap tempo het licht zien. Hoe dan ook, de ingezette lijn verdient navolging, vooral in hennepzaken waarin het hanteren van nauwelijks te weerspreken ficties gemeengoed is. In plaats van al dan niet valide bedrijfseconomische redeneringen wordt teruggegrepen op het uitgangspunt van de ontnemingsmaatregel: de veroordeelde hoort in dezelfde positie te worden gebracht als die waarin hij zich bevond zonder dat hij de bewezen verklaarde feiten zou hebben gepleegd. Niet meer, niet minder.

¹ Advocaat bij Hoogendam Advocaten te Den Haag.

² Bureau Ontnemingswetgeving OM www.om.nl/actueel/publicaties/bureau/148635/wederrechtelijk.

³ *Strct.* 2002, 208 en *Strct.* 1998, 164.

⁴ Hof Amsterdam 12 april 2010, LJN: BM0905, LJN: BM0907 en LJN: BM0910; Rechtbank Alkmaar 20

juli 2010, LJN: BN1712; Gerechtshof Den Haag, 2 februari 2010, NBSTRAF 2010/106; Rechtbank Utrecht 7 oktober 2010, LJN: B04968.

Meer rendement door meer structuur

Primitive halten Ordnung, das Genie beherrscht das Chaos. Achterhaald, aldus Gerard Sas. Een opgeruimd leven is belangrijk. Voor uw kantoorgenoten, cliënten en het thuisfront. Helaas besteedt de beroepsopleiding geen aandacht aan het op orde houden van de praktijk.

Gerard Sas
professional organizer

Goede planning en een overzichtelijk systeem zijn in deze tijden van voortdurende bereikbaarheid en continue afleidingen meer dan ooit nodig. Natuurlijk kunt u proberen zelf orde in de chaos te scheppen, maar bij gebrek aan aandacht voor de achterliggende redenen van de chaos of het gebrek aan motivatie, dreigt verval in oude patronen. En juist bij het inzichtelijk maken van die redenen kan een helpende hand prettig zijn.

Onbegrip en taboe

Helaas is dat makkelijker gezegd dan gedaan. Zo stuit ik als professional organizer regelmatig op onbegrip, schaamte en taboes. Zo kwam er bijvoorbeeld

een advocaat bij mij die door ziekte en arbeidsongeschiktheid dossiers onbehandeld liet liggen. Onzekerheid over hervatting van werkzaamheden maakte het overdragen van dossiers onmogelijk, met als gevolg ontevreden cliënten, dalende omzet en scheve ogen binnen de maatschap. Een andere advocaat sliep slecht. Zijn stress en angsten werden veroorzaakt omdat de zaken van zijn cliënten hem persoonlijk aangrepen. Tot slot mijn meest perfect georganiseerde cliënt. Ondanks zijn opgeruimde indruk bleek ook deze advocaat last te hebben van stress: hij had te veel dossiers, werd veelvuldig gestoord tijdens het werk en kon vanwege zijn specialisatie zaken niet overdragen. En hoewel hij exact wist wat te doen, bleef hij op de oude voet doorgaan. Gelukkig heb ik deze personen allemaal kunnen helpen. In de eerste casus

betroef de hulp het duidelijk maken dat eerder ingrijpen en uitgaan van *a worst case scenario* veel had kunnen voorkomen. De advocaat uit het tweede voorbeeld heb ik geholpen het roer gecontroleerd om te gooien; hij heeft inmiddels een andere baan. En met advocaat drie heb ik in twee uur een plan van aanpak gemaakt waarmee hij dezelfde dag aan de slag is gegaan. Dit hield onder andere in drie maanden geen nieuwe zaken aannemen, anderhalve dag per week thuiswerken en de hulp van een collega inroepen.

Ik heb deze advocaten gevraagd om medewerking en vermelding in dit artikel. Het gemiddelde antwoord laat zich wellicht raden. 'Ik ben blij dat je me zo snel weer op de rit hebt gekregen maar ik hang niet aan de grote klok dat ik jou daarbij heb ingeschakeld.' Door dit taboe

Column

Investeren in communicatie loont

Dolph Stuyling de Lange

wacht men te lang met het zoeken naar en inschakelen van hulp. En dat is niet alleen onnodig. Als u cliënten zo goed mogelijk wilt helpen, moet u goed voor uzelf zorgen. Wie uitvalt, kan niemand meer bijstaan.

Replik op veelgehoorde excuses

‘Ik ben van nature een chaoot, daar doe je niks aan.’ Het helpt mijn klanten te beseffen dat goed organiseren geen geheimzinnig talent vereist maar een te ontwikkelen vaardigheid.

‘Ik heb geen tijd om hiermee aan de slag te gaan.’ Een week heeft 168 uren en iedereen heeft evenveel tijd. De vraag is wat u ermee doet. Wilt u beter georganiseerd door het leven, dan moet u daar één keer voldoende tijd aan besteden. Daar hebt u de rest van uw leven plezier van.

‘Ik heb nog zo veel belangrijkere dingen te doen.’ Als u het gevoel hebt dat u de controle kwijt bent, overzicht mist of dingen kwijt bent, dan is juist (tijd vrijmaken voor) organiseren hard nodig.

‘Organiseren is saai, dat moet iemand anders maar doen.’ Sommigen komen met deze instelling een tijdje weg, maar op de lange termijn leidt het vaak tot conflicten.

Oplossingen

Een standaardoplossing bestaat niet. Het belangrijkste is daarom een goede analyse aan de hand van deze tien stappen.

- misverstanden wegnemen;
- onderzoek waar het misgaat. Repareren is pas mogelijk als u weet waar het stuk is;
- vind uw motivatie;
- leg de resultaten van de eerste drie stappen vast;
- SAS, oftewel Succes Als Stappunt. Wat is al goed georganiseerd en waarom?;
- plan van aanpak opstellen;
- Starten;
- evalueren en zonodig bijsturen;
- successen vieren;
- genieten van een opgeruimd bestaan.

Tot slot: er wordt vaak gewezen naar een ‘veroorzakend persoon’. Maar bedenk dat als de omgeving geen juiste maatregelen neemt, u medeverantwoordelijk bent voor het in stand houden van de situatie. Het belangrijkste is dat u niet blijft aanmodderen en soms is een gestructureerd gesprek al voldoende.

Moet je advocaten nog iets leren over ‘communicatie’? *Kun* je ze nog iets leren over communicatie? Dat is toch hun vak? Tot op zekere hoogte is dat inderdaad zo, maar advocaten leren vooral te communiceren in conflictsituaties. En dan geldt met name ‘hoe presenteer ik een (juridisch) zo waterdicht mogelijke versie van het verhaal van mijn cliënt?’ en: ‘Wat klopt er niet aan de argumenten van de tegenpartij?’

De ‘taal van de advocaat’ lijkt daarmee een beetje op het mes van de slager: nuttig, scherp en goed in het ontleden. Maar helaas weinig geschikt om constructief te communiceren. Sommige advocaten kunnen het wel, maar velen laten dat liever over aan mediators.

Als ze het zelf kunnen, levert dat natuurlijk wel een meerwaarde op, al was het maar voor de communicatie binnen kantoor. Veel advocaten krijgen van hun cliënt weleens te horen: ‘Wat spreken jullie toch een vreemd taaltje – ik begrijp er niets van.’ En sommigen zijn daar stiekem zelfs wel wat trots op. Gaan veel advocaten wellicht daarom met tegenzin naar maatschapvergaderingen? Omdat ze vooraf al weten dat er niet constructief gewerkt zal worden aan een goede oplossing, maar aan een wedstrijdje ‘wie is er het slimst?’

Daarom bij deze een korte introductie in constructief communiceren.

- *Contact voor contract*: je kunt pas iets bereiken in communicatie nadat je contact hebt gemaakt. Bij een hond of een

paard leer je dat al snel: eerst contact maken en dan pas beginnen met de inhoudelijke communicatie. Bij mensen werkt het net zo.

- *De vier communicatieniveaus*: inhoud en procedure zijn de niveaus die ‘boven tafel’ liggen. Advocaten (en veel professionals) hebben daar een grote voorkeur voor. Maar – vaak genegeerd – interactie en emotie zijn twee niveaus ‘onder tafel’ en die zijn minstens zo belangrijk. Iedereen kent de onderhandelingen die wel of niet slagen op grond van ‘vertrouwen’ of ‘sympathie’.
- *Horses for courses*: stem je boodschap af op de ontvanger. Een professor voor een groep kleuters leidt niet noodzakelijk tot echt contact. Wat spreekt je gesprekspartner aan? Welke voorbeelden zijn betekenisvol? Hoeveel juridisch jargon is wenselijk?
- *A picture tells a thousand words*: de kracht van aansprekende voorbeelden. Vaak blijft een enkel voorbeeld beter hangen dan een lang, doorwrocht verhaal.
- *Presentatietechnieken*: maak in het begin duidelijk waarom jouw boodschap voor de ontvanger relevant is. Sluit af met een goede, korte afronding die de essentie bondig samenvat.

Tot slot: je verhaal zal beter overkomen als je zelf enthousiast, of ten minste betrokken bent bij de inhoud ervan – en als je echt geïnteresseerd bent in je gesprekspartner. Kortom: communicatie is veelzijdiger dan ‘je gelijk halen’. Investeren in communicatie loont.

➤ **Van Boven &
Van der Bruggen**
a d v o c a t e n

Van Boven & Van der Bruggen Advocaten is, met een ruim 80-jarige historie, een modern kantoor midden in de samenleving. Ons team bestaat uit negen advocaten en behoort tot de grotere kantoren in de regio Roermond. Ons kantoor bedient een belangrijk deel van de juridische markt in de regio voor overheden, bedrijven (MKB) en particulieren. Onze advocaten zijn werkzaam in de algemene praktijk met daarbinnen één of meer specialisaties. Wij richten ons op hoogwaardige dienstverlening en hebben in dat kader, als eerste kantoor in het arrondissement, het keurmerk van Viadicte behaald.

Wij zijn op zoek naar

**een (gevorderde) stagiair(e)
voor de algemene praktijk**

en

**een advocaat-medewerker
voor het civiel- en ondernemingsrecht**

Voor meer informatie over ons kantoor verwijzen wij u naar onze website: www.bovenbruggen.nl. Uw schriftelijke sollicitatie (inclusief curriculum vitae en cijferlijst) kunt u binnen veertien dagen richten aan mr. P.J.W.M. Theunissen, postbus 15, 6040 AA Roermond.

ASPREMONT
advocaten

Aspremont Advocaten is wegens aanhoudende groei van haar praktijk dringend op zoek naar enthousiaste en gedreven collega's, m/v, die gespecialiseerd zijn (of aantoonbare ervaring hebben) in het personen- en familierecht en tevens affiniteit hebben met de algemene civiele praktijk.

- **ADVOCAAT MEDEWERKER (M/V)**
- **(GEVORDERD) ADVOCAAT STAGIAIRE (M/V)**

Wij zijn een commercieel maar informeel kantoor waar ruimschoots gelegenheid wordt geboden om zelfstandig vorm en inhoud te geven aan de opbouw van een eigen cliëntenkring binnen onze dynamische praktijk.

Bent u een aansprekende persoonlijkheid met visie en ambities, stuur dan uw brief vergezeld van uw curriculum vitae en foto binnen veertien dagen naar info@aspremontadvocaten.nl t.a.v. de heer A.J.W. van der Zwan.

Voor meer informatie:

www.aspremontadvocaten.nl / T 0031 (0) 344 650510

DASSEN & DRYKONINGEN ADVOCATEN

Dassen & Drykoningen Advocaten is sinds juli 2005 gevestigd in de Utrechtse wijk Lombok. Wij werken hier in een team van vijf advocaten. Op kantoor wordt een algemene praktijk uitgeoefend, waarbij iedere advocaat wel zijn eigen accenten heeft. Eén van onze collega's zal later dit jaar met zwangerschapsverlof gaan. Haar praktijk bestaat met name uit personen- en familierecht, arbeidsrecht en sociale zekerheidsrecht. Om haar praktijk waar te nemen zijn wij met ingang van 1 mei 2011 op zoek naar een

**advocaat medewerker
(evt. gevorderd advocaat-stagiair)**

Wij bieden in eerste instantie een tijdelijk contract, maar in geval van wederzijdse tevredenheid en indien de groei van de praktijk het toelaat, zou een verlenging zeker mogelijk kunnen zijn. Bent u zelfstandig, beschikt u over goede communicatieve vaardigheden en heeft u een scherp juridisch inzicht?

Uw sollicitatie met cv kunt u richten aan Dassen & Drykoningen advocaten, t.a.v. mr. B.M.E. Drykoningen, postbus 8201, 3503 RE Utrecht.

Voor informatie kunt u contact opnemen met mr. B.M.E. Drykoningen, telefoonnummer 030-2900633 of via e-mail drykoningen@dassendrykoningen.nl.

SEEBREGTS & SAEY
STRAFRECHTADVOCATEN

**ZOEKT
ADVOCAAT
MET ERVARING
IN HET STRAFRECHT**

U kunt uw sollicitatiebrief binnen 14 dagen richten aan:

mr. drs. A.M. Seebregts
Mathenesserlaan 214
3021 HM Rotterdam
seebregts@seebregts-saey.nl

www.seebregts-saey.nl

Wie ging waar naartoe, wie stopte en wie begon voor zichzelf? Hier zijn de transfers van de afgelopen maand. Ging u naar een ander kantoor of bent u uw eigen kantoor begonnen? We kunnen u eruit lichten als u het de redactie meldt: enova@advocatenorde.nl.

Transfers

Overgestapt

Baauw, prof. mr. P.J.: Arma Advocaten-praktijk B.V. te Utrecht

Bedrosian, mr. T. der: Douffet Heuts Advocaten te Venlo

Benningen, mw. mr. M.F.: Wij advocaten te Amsterdam

Berkouwer, mw. mr. E.C.: Kennedy van der Laan te Amsterdam

Bernards, mr. G.W.A.: Bernards advocaat te Eindhoven

Boekel, mr. R.J.: Advocatenkantoor Boekel te Medemblik

Bosch, mr. drs. D.J. van den: ATM Advocaten te Utrecht

Bouwes Bavinck, mr. P.K.: Nationale Nederlanden te Den Haag

Brake, mw. mr. ter: Stellingwerf Van Beek & Drosten Bedrijfsadviseurs te Enschede

Brom, mw. mr. A.J.A.M.: Wormhoudt Berg Advocaten te Amsterdam

Buggenum, mw. mr. V.P.H.M. van: Legal Experience Advocaten N.V. te Den Bosch

Bijl, mw. mr. K. van der: Van Riessen Advocaten te Gouda

Caspers, mr. E.R.: Ribbert Advocaten te Amsterdam

Colsen, mw. mr. S.: Wij advocaten te Amsterdam

Cox, mw. mr. I.L.A.: ATM Advocaten te Utrecht

Csillag, mw. mr. M.E.: Van Iersel Luchtmann N.V. te Breda

Delhaas, mw. mr. H.J.: Wij advocaten te Amsterdam

Deurvorst, mr. E.T.M.: Greenille B.V. te Amsterdam

Driel, mr. B.N. van: DAS te Den Bosch

Faro, mr. M.J.: Certa Legal Advocaten B.V. te Amsterdam

Geel-de Wit, mw. mr. I. van: Bogaerts & Groenen Advocaten te Boxtel

Genet, mw. mr. M.-L.: De Boorder Schoots Familierechtadvocaten, Mediators en Collaborative Divorce Lawyers te Amsterdam

Hendriks, mr. A.C.: Bruggink & Van der Velden Advocaten Belastingadviseurs BV te Utrecht

Hoof, mr. A.C. van: Themis advocaten te Maastricht

Houting, mr. J.S.O. den: Rozemond Advocaten te Amsterdam

Huiskamp, mr. N.R.: Kneppelhout & Korthals N.V. te Rotterdam

Huisman, mw. mr. N.A.: Stibbe N.V. te Amsterdam

Huijsman, mw. mr. R.: Goorts & Coppens Advocaten te Helmond

Janse, mr. R.L.T.P.: Advocatenkantoor Janse te Maastricht

Jol, mr. C.: Jol advocatuur te Den Haag

Kleverkamp, mw. mr. H.G.: Kleverkamp Vastgoed Advocatuur te Rotterdam

Koning, mw. mr. M.W. de: Simmons & Simmons LLP te Amsterdam

Kort, mw. mr. L.C.J.M. de: Witte & Partners te Utrecht

Koster, mr. F.: De Graaf Nerfkens Advocaten te Nijmegen

Kruit, mr. V.H.B.: Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen LLP te Utrecht

Kuiper, mw. mr. W.E.: Kuiper Advocatuur B.V. te Rotterdam

Lam, mr. M.R. het: Het Lam advocaten te Den Haag

Leest, mr. R.W. van der: Advocatenkantoor Van der Leest B.V. te Driebergen-Rijssenburg

Loth, mr. H.: Van Oosten Advocaten te Amsterdam

Louwers, mr. J.L.M.W.: Deterink Advocaten en Notarissen N.V. te Eindhoven

Maas, mr. J.J.A.: VDB Advocaten Notarissen te Rosmalen

Noelmans, mr. V.E.J.J.: Boels Zanders Advocaten te Roermond

Noomen-de Haas, mw. mr. M.H.O.: Folkers & Van der Made Advocaten te Gorinchem

Noordover, mr. T.L.C.W.: BINGH Advocaten te Amsterdam

Proost, mw. mr. I.S.: Ten Cate Advocaten te Almelo

Ruijter, mw. mr. F.R. de: BINGH Advocaten te Amsterdam

Schober, mr. J.J.: Baker & McKenzie Amsterdam N.V. te Amsterdam

Schot, mw. mr. C.H.: Baker & McKenzie Amsterdam N.V. te Amsterdam

Serraris, Jonkheer mr. J.R.M.M.: Serraris Advocaten te Raamsdonkerveer

Simons, mr. ir. J.P.M.: Leijnse Artz te Rotterdam

Smeede, mr. A.J. van der: Greenille B.V. te Amsterdam

Stallen, mw. mr. C.C.A.: Cenijs & Stallen Advocaten te Eindhoven

Stegeman, mr. R.A.: Clifford Chance LLP te Londen

Stelten, mr. G.F.: Heitman Rechtswaaltsgesellschaft m.b.H. te Düsseldorf

Straus, mr. M.: Legal Experience Advocaten N.V. te Amsterdam

Tillemans, mw. mr. B.P.J.: Spera Advocaten te Heerlen

Timmermans, dr. mr. W.A.: Timmermans & Simons International Business Lawyers te Leiden

Tol, mw. mr. M.M. van: Douffet Heuts Advocaten te Venlo

Tonk, mw. mr. M.I.: tonk advocatuur & mediation te De Bilt

Vandeputte, mw. mr. A.: Adriaanse Van der Weel Advocaat te Middelburg

Vinke-van Lede, mw. mr. F.S.: Randstad Holding NV te Diemen

Vogel, mr. A.L. de: ING Groep N.V. te Amsterdam

Vonderden-Jagersma, mw. mr. J. van: Schyns Advocaten te Utrecht

Wensing, mr. S.A.: Weda & Wensing advocaten en fiscalisten te Coevorden

Westing, mr. V.A.E. van: DLA Piper Nederland N.V. te Amsterdam

Wieringa, mw. mr. M.: Nexa Velo Advocaten te Utrecht

Witte, mw. mr. N.F.G. de: JPR Advocaten te Deventer

Zwart, mw. mr. L.O.N.: Rabobank te Utrecht

WIJ-gevoel

‘Een toevallige samenloop van omstandigheden.’ Zo noemt **Margje Benningen** het ontstaan van WIJ advocaten, een kantoor van zes aansprakelijkheidsspecialisten met een gedeeld Houthoff-verleden. ‘Het idee ontstond vorig jaar tijdens een dinertje. Vervolgens bleek dat er ook echt ruimte is voor onze aanpak: hoge maar betaalbare kwaliteit.’ Aan het vinden van de kantoornaam ging veel overleg vooraf. ‘Zes namen op de gevel was sowieso geen optie, vandaar “WIJ.” En de verwijzing naar onze locatie aan het IJ vinden we ook wel toepasselijk.’

Paardenadvocaat

‘Puur persoonlijk,’ zegt **Stephan Wensing** als hem naar de reden voor zijn overstap wordt gevraagd. ‘In het noorden heb ik alle ruimte voor mijn paarden.’ En dat is voor de zelfbenoemde paardenadvocaat essentieel. ‘Ik ben al twintig jaar paardentrainer en na mijn rechtenstudie kreeg ik al snel mijn eerste paardenzaak. Nu is dat zo’n 90 procent van mijn werk.’ Vanwege zijn specialisatie maakt het niet uit waar hij praktijk voert, zegt Wensing. ‘De meeste cliënten en hun paarden zie ik tijdens wedstrijden.’

Nieuw kantoor/associatie

Advocatenkantoor Boekel (mr. R.J. Boekel) te Medemblik
Advocatenkantoor Van der Leest B.V. (mr. R.W. van der Leest) te Driebergen-Rijssenburg
Arma Advocatenpraktijk B.V. (mr. P.J. Baauw) te Utrecht
Douffet Heuts Advocaten (mw. mr. M.M. van Tol) te Venlo
Greenille B.V. (mr. A.J. van der Smeede) te Amsterdam
Het Lam advocaten (mr. M.R. het Lam) te Den Haag
Jol advocatuur (mr. C. Jol) te Den Haag
Kleverkamp Vastgoed Advocatuur (mw. mr. H.G. Kleverkamp) te Rotterdam
Kuiper Advocatuur B.V. (mw. mr. W.E. Kuiper) te Rotterdam
Legal Experience Advocaten (mr. M. Straus) te Amsterdam
Serraris Advocaten (Jonkheer mr. J.R.M.M. Serraris) te Raamsdonkerveer
Timmermans & Simons International Business Lawyers (dr. mr. W.A. Timmermans) te Leiden
Tonk advocatuur & mediation (mw. mr. M.I. Tonk) te De Bilt
Weda & Wensing advocaten en fiscalisten (mr. S.A. Wensing) te Coevorden
Wij advocaten (mw. mr. M.F. Benningen, mr. S. Colsen en mw. mr. H.J. Delhaas) te Amsterdam

Medevestiging

Douffet Heuts Advocaten (mw. mr. M.M. van Tol) te Venlo
Greenille B.V. (mr. A.J. van der Smeede) te Amsterdam
Legal Experience Advocaten N.V. (mr. M. Straus) te Amsterdam

Uit de praktijk

Akster, mw. mr. S.R. Utrecht 21-02-2011
Beijeren, mw. mr. O.S. van Amsterdam 01-12-2010
Bode 't Hart, mw. mr. J.C. Serooskerke 31-12-2010
Bos, mr. J.A.M. Rotterdam 04-02-2011
Chedie, mr. P. Rotterdam 15-01-2011
Driel, mr. B.N. van Den Bosch 24-02-2011
Gemert, mw. mr. M.R. van Arnhem 10-02-2011
Gilst, mw. mr. A.A.M. van Middelburg 24-02-2011
Holden, mw. mr. A. Den Haag 24-02-2011
Jacobs, mw. mr. S. Nijmegen 04-02-2011
Jansen, mw. mr. D.M. Amsterdam 22-02-2011
Jonker, mw. mr. A. Amsterdam 21-02-2011
Kort-de Wolde, mw. mr. M.S. de Amsterdam 02-02-2011
Korteweg, mr. K.J. Amsterdam 16-02-2011
Methorst, mw. mr. E.A. Nijmegen 10-02-2011
Mireku, mw. mr. A.K. Amsterdam 16-02-2011
Noten, mw. mr. I. Veldhoven 01-02-2011
Peters, mr. M.M.J.A. Arnhem 23-02-2011
Rensing, mr. R.M. Den Haag 22-02-2011
Roijjakkens, mw. mr. C. Bladel 01-02-2011
Saadi, mw. mr. I. Utrecht 08-02-2011
Schmidt, mr. W. Velsen-Zuid 15-02-2011
Senduk, mr. J. Amsterdam 11-02-2011
Veer, mw. mr. M.L.A. ter Amsterdam 24-02-2011
Verweij, mw. mr. C.D. Rotterdam 24-02-2011
Windhouwer, mr. J.C.A. Rotterdam 22-02-2011
Wit, mr. S. de Rotterdam 14-02-2011

† **Keizers**, mr. A.J. Eindhoven 09-02-2011
 † **Oosterveen**, mr. J.H. Amsterdam 12-02-2011

Nieuwe leerschool

‘Leren is belangrijk, zeker nu ik nog jong ben,’ zegt **Victor Kruit**. En daarom lag na vier jaar Dijkstra Voermans Advocatuur en Notariaat een overstap naar Holland Van Gijzen Advocaten en Notarissen voor de hand. ‘Een groter kantoor met meer naamsbekendheid en met grotere cliënten en internationale zaken. Plus, we doen hier ook faillissementen en ik wil graag werken als curator.’ Afgezien daarvan is er voor Kruit weinig veranderd, zegt hij. ‘Ik zat bij een leuk kantoor en nu zit ik weer bij een leuk kantoor.’

Brink
advocaten

Onze al sinds 1948 bekende, algemene, goed gefundeerde en gezellige praktijk heeft wegens een gewenste uitbreiding plaats voor een:

advocaat- medewerker M/V

De advocaat zal deel gaan uitmaken van onze kostenmaatschap en derhalve zelfstandig zijn of haar praktijk gaan voeren.

“Klankborden” met en waarnemen voor elkaar is bij ons geen must, maar een genoegen.

Schriftelijke reacties voorzien van een cv zien wij graag binnen een maand na de verschijningsdatum van de advertentie in dit blad op onderstaand adres van u tegemoet.

Brink Advocaten
 t.a.v. mr A.Th.P.A Brink
 Postbus 15
 2200 AA Noordwijk (zh)
 of per e-mail: info@brinkadvocaten.nl

Vermaat & De Boom Advocaten

Al meer dan 13 jaar ervaring in: familierecht, strafrecht, arbeidsrecht en andere rechtsgebieden.

Ter versterking van ons team zoeken wij een

ADVOCaat MEDEWERKER (M/V) Fulltime / Parttime

of

(gevorderd) STAGIAIRE (M/V) Fulltime

Heb je affiniteit met het arbeidsrecht en strafrecht, ben je klantgericht, enthousiast en op zoek naar een klein, informeel kantoor waar ruimte is voor een eigen praktijk?

SOLLICITEER DAN NU!!

Sollicitatiebrieven kunnen vóór 1 april 2011 gericht worden aan:

Vermaat & De Boom Advocaten,
 t.a.v. mevrouw Mr.A.J.C. Nuijten,
 Postbus 71, 2990 AB Barendrecht

Uitspraken geschillencommissie

Advocaat nalatig bij voorlichting over aanwenden rechtsmiddel; signalering van cliënte omtrent onjuistheden genegeerd; vordering schadeloosstelling cliënte niet onderbouwd en niet toewijsbaar.

*Bindend Advies d.d. 13 mei 2009, ADV 08-0185
Geschillencommissie Advocatuur
(mrs. Koster-Vaags, Van Steen en Nauta-Sluys)*

Klacht

De advocaat heeft fouten in de beschikking van de rechtbank inzake vaststelling van de kinderalimentatie niet signaleerd. Hij heeft niet gereageerd op herhaaldelijke signalering van die fouten door cliënte. Evenmin heeft de advocaat advies verstrekt over herstel van die fouten zoals de mogelijkheid van hoger beroep. De advocaat heeft de beroepstermijn laten verlopen, verkeerde informatie verstrekt en geen nadere uitleg gegeven. Zo heeft de advocaat gemeld dat de toegekende alimentatie per kind is, terwijl de rechtbank in haar beschikking heeft vermeld dat deze voor beide kinderen tezamen is. Ook heeft de advocaat gemeld dat de rechtbank is uitgegaan van een brutosalaris van cliënte, terwijl in de beschikking van de rechtbank letterlijk staat vermeld 'nettosalaris'. Volgens de cliënte heeft de advocaat ten onrechte aangegeven dat het echtscheidingsconvenant nog geldt naast de beschikking van de rechtbank. Bovendien heeft de advocaat zonder overleg een concept-verzoekschrift gestuurd naar de wederpartij. De advocaat heeft een correctie met terugwerkende kracht ondermijnd en heeft ten onrechte gemeld dat de cliënte om haar moverende redenen afziet van hoger beroep. De advocaat heeft geweigerd om de aangerichte schade te compenseren.

Verweer

De advocaat stelt zich op het standpunt dat hij destijds de correcte gegevens aan de rechtbank heeft overgelegd. De advocaat heeft nimmer opdracht gekregen om tegen de beschikking van de rechtbank in hoger beroep te gaan. Hij heeft de cliënte erop gewezen dat een appèlprocedure lang duurt en ook weer procesrisico's met zich meebrengt. De advocaat is van mening dat zijn draagkrachtberekening wellicht niet perfect is, maar wel een goed uitgangspunt is. Na de beschikking van de rechtbank hebben zich wijzigingen van omstandigheden voorgedaan die de nodige consequenties zouden hebben gehad voor de hoogte van de alimentatie. Uiteindelijk is niet gekozen voor het instellen van hoger beroep bij het gerechtshof, maar voor het indienen van een wijzigingsrekest bij de rechtbank – althans het voornemen daartoe. De advocaat erkent dat hij een fout heeft gemaakt door te schrijven dat de door de rechtbank opgelegde kinderalimentatie een bedrag betrof per maand per kind. In het verzoekschrift is de kwestie van de terugwerkende kracht van de kinderalimentatie opgenomen. De advocaat betwist dat de cliënte schade heeft geleden. Het onzekere karakter van de uitspraak van het gerechtshof moet worden afgezet tegen het voornemen van de advocaat om een wijzigingsrekest bij de rechtbank in te dienen.

Beoordeling

Niet weersproken is dat de advocaat de juiste (financiële) gegevens heeft ver-

strekt aan de rechtbank. De rechtbank blijkt te zijn uitgegaan van een netto-inkomen van de vrouw (van € 1.904), terwijl dit volgens de cliënte om het bruto-bedrag ging. Nadien heeft onvoldoende duidelijke voorlichting plaatsgevonden en de mogelijkheid van hoger beroep is niet, of onvoldoende, besproken. Evenmin is voorlichting gegeven over de mogelijkheid van een wijzigingsrekest. Voorts is door de advocaat een onjuiste weergave van de beschikking gegeven aan cliënte. Daar komt bij dat cliënte bij herhaling signalen heeft gegeven omtrent onjuistheden. Ook na herhaald aandringen heeft de advocaat daar niet op gereageerd. Dat geschiedde eerst ná het verstrijken van de appèltermijn. De advocaat heeft derhalve niet gehandeld zoals van een redelijk bekwaam en redelijk handelend advocaat mag worden verwacht.

De cliënte heeft echter nagelaten haar vordering tot schadeloosstelling te onderbouwen; de schadefactoren zijn voor de commissie onduidelijk gebleven. De procedure bij de commissie leent zich niet voor een uitvoerige schadebepaling, bij gebreke van een (nieuwe) rechterlijke beslissing inzake de kinderalimentatie.

Beslissing

De commissie verklaart de klacht gegrond, en wijst de vordering tot schadeloosstelling af.

Tuchtrechtelijke uitspraken

Grievende mededelingen aan journalist

Hof van Discipline 11 juni 2010, LJN: YA0977
Raad van Discipline 28 september 2009, LJN: YA0104

Onnodig grievende mededelingen aan een journalist met de bedoeling om klager te schaden. Klagers belangen zijn daardoor onevenredig geschaad zonder dat daarmee een redelijk doel werd gediend.

- Art. 46 Advocatenwet (3 Wat een behoorlijk advocaat betaamt t.o. de wederpartij; 3.1 Vrijheid van handelen; 3.2 Grenzen aan die vrijheid; 3.3 Berichten aan derden)

Feiten

Mr. X treedt op voor A die een hotel in Frankrijk bezit, welk hotel wordt gehuurd en gedreven door klager. A en klager procederen in Frankrijk over achterstallige huur.

A heeft in Nederland een artsenhulpdienst gepromoot. In een dagblad is daarover een artikel gepubliceerd. Mr. X heeft de journalist die het artikel geschreven heeft over de huurschuld geïnformeerd en hem bewijstukken gezonden. De mededelingen van mr. X hebben niet tot verdere publicaties geleid.

Klager heeft in 2002 een boek geschreven. In dit boek beschuldigt klager de verder niet bij naam genoemde verhuurder van het door hem gedreven hotel van dubieuze activiteiten.

Klacht

De klacht houdt zakelijk weergegeven in dat mr. X, in strijd met art. 46 Advocatenwet, onnodig grievende en onjuiste mededelingen heeft gedaan aan een journalist met de bedoeling om klager te schaden.

Overwegingen raad

Mr. X heeft zich beroepen op een drietal belangen die hem hebben doen besluiten

de journalist te bellen, te weten: het algemeen belang, het belang van zijn cliënt om in de huurzaak betaling te verkrijgen en de wens om klager 'een toontje lager te laten zingen', ook in verband met de publicatie van het boek. Naar het oordeel van de raad gaf de inhoud van het gepubliceerde artikel daartoe geen aanleiding, evenmin als het civiele geschil tussen A en klager. De wens om klager een toontje lager te laten zingen kan het informeren van de journalist evenmin rechtvaardigen. Hoewel mr. X tuchtrechtelijk laakbaar heeft gehandeld, heeft zijn handelwijze voor klager verder geen nadelige gevolgen gehad, nu geen verdere publicaties zijn gevolgd. De raad ziet daarin aanleiding om af te zien van het opleggen van een maatregel.

Beslissing raad

Verklaart de klacht gegrond.

Overwegingen hof

Mr. X beroept zich op art. 10 EVRM (vrijheid van meningsuiting). Voorts stelt mr. X dat hij zowel in zijn hoedanigheid van advocaat van zijn cliënt als op persoonlijke titel contact heeft gezocht met de journalist en dat zowel hij als zijn cliënt zich op het standpunt stelt dat zij daarmee het algemeen belang dienen.

Het hof beoordeelt de gedragingen van mr. X in zijn hoedanigheid van advocaat en niet als privépersoon. Mr. X heeft zich als advocaat gepresenteerd door stukken uit het dossier dat hij als advocaat onder zich had, aan de journalist te zenden. Naar het oordeel van het hof heeft mr. X tegenover de journalist de grenzen, die door de norm van art. 46 Advocatenwet worden gesteld aan de hem als advocaat bij de behartiging van de belangen van zijn cliënt toekomende vrijheid van meningsuiting, overschreden. Hij heeft aan de journalist stukken gezonden uit een lopende procedure die geen enkel verband hield met de inhoud van het artikel. Het door hem gekozen middel acht het hof onevenredig

en disproportioneel. Datzelfde geldt voor de intentie van mr. X om klager een toontje lager te laten zingen. Mr. X heeft de belangen van klager onevenredig geschaad, althans deze konden worden geschaad zonder dat daarmee een redelijk doel werd gediend.

De raad heeft aan mr. X geen maatregel opgelegd omdat klager verder geen nadelige gevolgen heeft. Het hof is echter met eenparigheid van stemmen van oordeel dat aan mr. X, gelet op de ernst van de verweten gedraging, het opleggen van de maatregel van enkele waarschuwing passend en geboden is.

Beslissing hof

Bekrachtigt de beslissing van de raad en legt aan mr. X de maatregel van enkele waarschuwing op.

Derdengelden gebruiken voor declaratie

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch
11 januari 2010, LJN: YA0283

Het is een advocaat enkel toegestaan gelden van de derdengeldenrekening aan te wenden voor de betaling van een declaratie, indien de rechthebbende zulks, bij voorkeur schriftelijk, aan de stichting opdroeg.

- Art. 46 Advocatenwet
- Art. 3 lid 5 Boekhoudverordening

Feiten

De voorzitter van de raad heeft mr. R tot rapporteur benoemd als bedoeld in art. 60c Advocatenwet. Uit het rapport van mr. R is gebleken: dat door notaris N een bedrag van € 4.438,94 is overgemaakt op de derdengeldrekening van mr. X ten behoeve van de heer Z, cliënt van mr. X; dat mr. X genoemd bedrag van zijn der-

dengeldrekening heeft overgemaakt naar zijn kantoorrekening, als voorschot op zijn werkzaamheden voor Z; dat mr. X op verzoek van Z voorts hetzelfde bedrag van zijn derdengeldrekening aan C heeft doorbetaald; dat mr. X geruime tijd later een bedrag ad € 5.000 heeft overgemaakt van zijn kantoorrekening naar zijn derdengeldrekening om het tekort op de derdengeldrekening aan te zuiveren.

Dekenbezwaar

- 1 Mr. X heeft gehandeld in strijd met de Boekhoudverordening 1998, thans Verordening op de Administratie en Financiële Integriteit, door gelden van de Stichting Dergengelden aan te wenden voor de betaling van een declaratie zonder dat blijkt dat de rechthebbende daarmee ondubbelzinnig instemde en zonder dat die instemming schriftelijk onverwijld is vastgelegd.
- 2 De derdengeldrekening van het kantoor van mr. X vertoonde een tekort.

Overwegingen raad

Ad onderdeel 1

Op geen enkele wijze is in het onderhavige geval gebleken dat Z instemde met verrekening van de aan hem toekomende derdengelden met declaraties van mr. X. Daarnaast had het, voor zover mr. X al toestemming van Z had gekregen om derdengeld te verrekenen met zijn declaraties, op de weg van mr. X gelegen dit schriftelijk aan Z te bevestigen.

Voorts is gebleken dat mr. X de voor Z bestemde derdengelden niet heeft verrekend met openstaande specifieke declaraties, maar dat hij deze heeft overgeboekt naar zijn kantoorrekening als algemeen voorschot op nog te verrichten werkzaamheden. Op grond van het vorenstaande is komen vast te staan dat mr. X heeft gehandeld in strijd met de destijds geldende Boekhoudverordening 1998, hetgeen mr. X tuchtrechtelijk in ernstige mate valt aan te rekenen. Naleving van de Boekhoudverordening – thans Verordening op de administratie en financiële integriteit – is van groot belang voor de integriteit van de advocatuur als beroepsgroep en voor het vertrouwen van de samenleving in de advocatuur.

Ad onderdeel 2

Gedurende anderhalf jaar bestond een

tekort op de derdengeldrekening van mr. X. Het had op de weg van mr. X gelegen om zijn derdengeldrekening direct aan te zuiveren. Gelden van derden dienen te allen tijde te zijn veiliggesteld. Het is een advocaat niet toegestaan gelden van zijn derdengeldrekening te onttrekken, ook niet tijdelijk.

Dit onderdeel van het bezwaar zal op grond van het vorenstaande eveneens gegrond worden verklaard.

Beslissing raad

Verklaart beide onderdelen van het bezwaar gegrond en legt mr. X ter zake op de maatregel van berisping.

Onjuist informeren deken

Raad van Discipline 's-Hertogenbosch 11 januari 2010, LJN: YAO285

Het onvolledig en onjuist informeren van de deken valt een advocaat zwaar aan te rekenen.

– Art. 46 Advocatenwet (2.2 Bezwaren van de deken; 5 Wat de advocaat betaamt t.o.v. zijn mede-advocaten; 5.5 Nakoming financiële verplichtingen)

Feiten

Mr. Y, advocaat, heeft de bemiddeling van de deken ingeroepen in verband met twee onbetaald gebleven facturen betreffende door haar verrichte werkzaamheden ten behoeve van de vader van mr. X. Mr. Y liet de deken weten dat was afgesproken dat zij aan het kantoor van mr. X zou declareren. Mr. X heeft de deken schriftelijk laten weten dat niet was afgesproken dat aan het kantoor van mr. X kon worden gedeclareerd en dat mr. Y bovendien schromelijk tekort was geschoten. Mr. Y heeft vervolgens een afschrift van een door mr. Z op 4 oktober 2007 ingediend verzoekschrift ex art. 591a Sv en een afschrift van de beslissing van het gerechtshof van 23 januari 2008 overgelegd aan de deken. Het gerechtshof heeft bij genoemde beslissing aan de vader van mr. X een schadevergoeding toegekend voor de declaraties van zijn latere raadsman mr. Z en voor de

declaraties van mr. Y. Mr. X trok daarna zijn beschuldiging dat mr. Y klachtwaardig zou hebben gehandeld in en heeft mr. Y zijn excuses aangeboden en de nog openstaande facturen voldaan.

Dekenbezwaar

- 1 Mr. X heeft een collega-advocaat volstrekt ten onrechte van klachtwaardig handelen beticht, terwijl het juist mr. X was die klachtwaardig handelde.
- 2 Mr. X heeft tegen de deken gelogen.
- 3 Mr. X heeft gelden die toekwamen aan een collega-advocaat onder zich gehouden.

Overwegingen raad

Ad onderdeel 1

Mr. X erkent thans ook zelf dat er geen sprake was van klachtwaardig handelen door mr. Y. Dit onderdeel van het bewaar zal gegrond worden verklaard.

Ad onderdeel 2

Mr. X heeft pas openheid van zaken gegeven toen de deken hem confronteerde met de door mr. Y overgelegde uitspraak van het gerechtshof. Voorts heeft mr. X pas ter zitting van de raad verklaard dat zijn vader het bedrag van de declaraties van mr. Y al aan zijn kantoor had overgemaakt. Daarnaast heeft mr. X in mei 2009 tegenover de deken verklaard dat er geen afspraak bestond op grond waarvan mr. Y bij zijn kantoor kon declareren, hoewel zijn kantoor de eerste twee declaraties van mr. Y al had voldaan en hoewel de vader van mr. X al in oktober 2007 geld aan het kantoor van mr. X had overgemaakt ter voldoening van de declaraties van mr. Y, waarmee het bestaan van die afspraak vaststaat.

Op grond van het vorenstaande is komen vast te staan dat mr. X de deken niet alleen onvolledig, maar ook onjuist heeft geïnformeerd, hetgeen mr. X tuchtrechtelijk in ernstige mate valt aan te rekenen.

Ad onderdeel 3

Mr. X heeft gelden onder zich gehouden die bestemd waren ter voldoening van de declaraties van mr. Y.

Beslissing

Verklaart het bezwaar in alle onderdelen gegrond en legt ter zake aan mr. X op de maatregel van voorwaardelijk schorsing in de uitoefening van de praktijk voor de tijd van twee weken.

Personeelsadvertenties

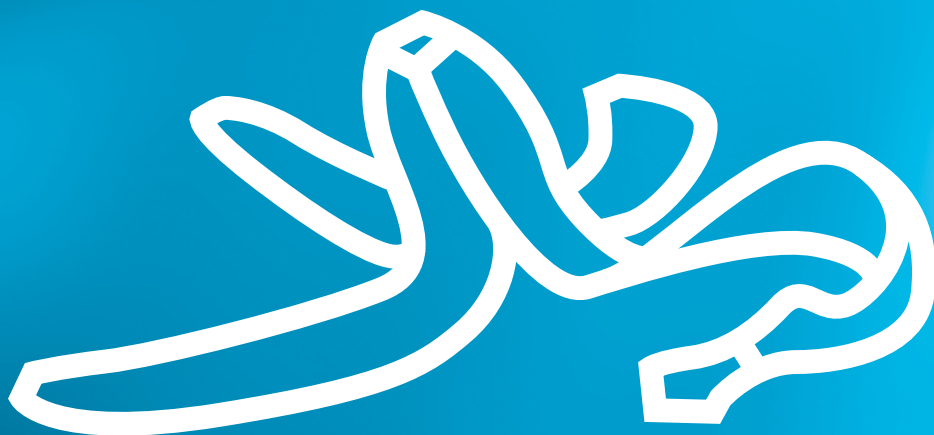
Advocatenblad

Kantoor	Vacature	Plaats	Regio	Pagina
Aspremont Advocaten	Advocaat medewerker	Lienden	Midden	42
Aspremont Advocaten	Gevorderde stagiaire (m/v)	Lienden	Midden	42
Dassen & Drykoningen Advocaten	Advocaat medewerker (evt. gevorderd advocaat-stagiair)	Utrecht	Midden	42
Van Zuethem Advocaten	Advocaat-stagiaire	Breda	Zuid	36
Van Zuethem Advocaten	Gevorderd Advocaat-stagiaire / medewerker	Breda	Zuid	36
Van Boven & Van der Bruggen Advocaten	Gevorderde stagiair(e) voor de algemene praktijk	Roermond	Zuid	42
Van Boven & Van der Bruggen Advocaten	Advocaat-medewerker voor het civiel- en ondernemingsrecht	Roermond	Zuid	42
Meulenkamp Advocaten	Medewerker voor de (civiele) overheidspraktijk	Venlo	Zuid	16
Meulenkamp Advocaten	Gevorderde stagiaire voor de civiele- en familiepraktijk	Venlo	Zuid	16
Nederlandse Vereniging van Journalisten	Advocaat / hoofd juridische afdeling (32-36 uur)	Amsterdam	West	36
Vermaat & De Boom Advocaten	Advocaatmedewerker (m/v) fulltime / parttime of (gevorderd) Stagiaire (m/v) fulltime	Barendrecht	West	44
Heukels & Visser Advocaten	Advocaat met gevoel voor samen werken	Haarlem	West	31
Brink Advocaten	Advocaat- medewerker m/v	Noordwijk	West	44
RAZA Advocaten	Advocaatmedewerker	Rotterdam	West	16
Seebregts & Saey	Advocaat met ervaring in het strafrecht	Rotterdam	West	42

www.JuristopMaat.nl

Kantoor	Vacature	Plaats	Regio
Den Helder	Beleidsadviseur bezwaar en beroep v/m (medewerker beleid/specialist C)	Den Helder	Noord
Enkhuizen	Juridisch medewerker OOV	Enkhuizen	Noord
Yacht	Senior beleidsmedewerker juridische zaken openbare orde en veiligheid	Groningen	Noord
Dorhout Advocaten	Advocaat met 3 à 5 jaar ervaring en een civielrechtelijke achtergrond	Groningen	Noord
De Wolden	10-12 Juridisch consulent	Zuidwolde	Noord
Almere	HBO stagiair management, economie en recht	Almere	Midden
De Rivieren Notarissen	Kandidaat-notaris m/v	Andel	Midden
Barneveld	Tweede secretaris/ onderzoeker rekenkamercommissie	Barneveld	Midden
Lingewaard	Bouwadviseur	Bemmel	Midden
Utrechtse Heuvelrug	Senior juridisch medewerker (bezwaar en beroep)	Doorn	Midden
Soest	Adjunct afdelingshoofd	Soest	Midden
Dassen & Drykoningen Advocaten	Advocaat medewerker (evt. gevorderd advocaat-stagiair)	Utrecht	Midden
Universiteit Utrecht	Junior universitair docent notarieel recht m/v	Utrecht	Midden
Yacht	Jurist handhaving (in vaste dienst bij Yacht Utrecht)	Utrecht	Midden
Yacht	Jurist grondzaken (in vaste dienst bij Yacht Utrecht)	Utrecht	Midden
Frits von Seydlitz	Ervaren kandidaat-notaris / estateplanner	Breda	Zuid
's-Hertogenbosch	Juridisch beleidsmedewerker afdeling openbare en veiligheid	's-Hertogenbosch	Zuid
Waterschap Aa en Maas	Toeziethouder / BOA	's-Hertogenbosch	Zuid
Tineke Groot Notaris	Kandidaat-notaris	Oisterwijk	Zuid
Boekel De Neree	Advocaat-medewerker vastgoed / huurrecht	Amsterdam	West
Cleber N.V.	(proces) Advocaat ondernemingsrecht / procesadvocaat zekerheden & insolventie	Amsterdam	West
Mol Notariaat	Kandidaat notaris	Amsterdam	West
Notariskantoor Mr. M. Maartense	Kandidaat notaris	Amsterdam	West
Resor N.V.	Advocaat	Amsterdam	West
David Kock Legal	Advocaat / stagiaire	Den Haag	West
JS Consultancy	Juridisch controller (m/v)	Den Haag	West
Notariskantoor Ellens & Lentze	Notarieel secretaresse	Den Haag	West
Provincie Zuid Holland	Accountmanager voor financiële en juridische zaken bij de Provincie Zuid Holland	Den Haag	West
Bouwman Thewessen van Winden Advocaten	Advocaat (medewerker/gevorderd stagiaire) bouwrecht en/of ondernemingsrecht	Naaldwijk	West
Ridderkerk	Stage: juridische werkzaamheden op het gebied van vergunningen	Ridderkerk	West
Greenille BV	Kandidaat notarissen	Rotterdam	West
Nouwen Notarissen	Kandidaat notaris	Rotterdam	West
Yacht	ZZP-er legal met een bestuursrechtelijke achtergrond? Registreer je nu!	Rotterdam	West
Yacht	Ben jij beleidsmedewerker en ZZP-er? Dan willen wij je graag leren kennen!	Rotterdam	West
Schiedam	Juridisch beleidsadviseur	Schiedam	West
Notariskantoor Tummers	Kandidaat-notaris	Wouw	West

Dichtbij

Je staat er liever niet bij stil, maar een ongeluk zit in een klein hoekje. En de gevolgen kunnen erg vervelend zijn. Want ziekte of arbeidsongeschiktheid komt altijd op het verkeerde moment. Hoe moet dat verder met de praktijk? En met de betaling van de hypotheek? Wij zorgen ervoor dat u goed bent voorbereid. Door samen met u de mogelijke gevolgen op een rijtje te zetten en u van deskundig advies te voorzien. Onze adviseurs zijn thuis in de advocatuur. Net als u. Houden we binnenkort bij u de vinger aan de pols?

Arbeidsongeschiktheidsverzekering?
Kijk op www.nwk.nl

**Hoe dan ook,
Niehoff Werning & Kooij is altijd dichtbij.**

Niehoff Werning & Kooij
verzekeringsadviseurs voor advocatuur en notariaat

UNIVERSITEIT VAN AMSTERDAM

Juridisch Postacademisch Onderwijs

Haal je PO-punten aan de Universiteit van Amsterdam!

Cursusaanbod voorjaar 2011

Het Eggens Instituut voor Juridisch Postacademisch Onderwijs is onderdeel van de Universiteit van Amsterdam en heeft tot doel een ieder die werkzaam is in de juridische praktijk mogelijkheden te bieden tot professionele bij- en nascholing. De toepassing van de juridische theorie in de praktijk staat daarbij centraal. De cursussen vinden plaats in de Oudemanhuispoort van de Universiteit van Amsterdam.

Aanbestedingsrecht

		NOvA	KNB
• 21 juni	Actualiteiten Aanbesteding	4PO	€ 425,-

Arbeidsrecht

• 21 april	Re-integratie en de zieke werknemer	4PO	€ 395,-
• 28 april	Actualiteiten Arbeidsmigratie	4PO	€ 395,-
• 12 mei	Overgang van onderneming	4PO	€ 395,-
• 26 mei	CAO-recht	3PO	€ 345,-
• 1 juni	Actualiteiten Arbeidsrecht	4 PO	€ 395,-
• 24 juni	Everything you always wanted to know about EU Labour Law...	6 PO	€ 595,-

Bestuursrecht

• 29 maart 5, 12 april	Bestuursrecht van A tot Z	18PO	€ 1.600,-
• 6 april	WABO	6PO	€ 595,-
• 27 april	De Bezwaarschriftenprocedure	4PO	€ 395,-
• 16 mei	Bestuursprocesrecht	5PO	€ 595,-
• 31 mei	Actualiteiten bestuursrecht	4PO	€ 395,-
• 23 mei, 20 juni	Verdieping overheidsaansprakelijkheid	12PO	€ 1.100,-
• 21 juni	Subsidierecht	4PO	€ 395,-

Handelsrecht

• 15 april	NTHR symposium	4PO	€ 375,-
------------	----------------	-----	---------

Informatierecht

• 14 april	Het nieuwe Telecommunicatierecht	4PO	€ 425,-
• 20 april	Beeldgebruik vanuit informatierechtelijk perspectief	4PO	€ 425,-

Jeugdrecht

• 26 mei, 9, 16, 23 juni	De praktische jeugdrechtadvocaat	22PO	€ 1.995,-
--------------------------	----------------------------------	------	-----------

Ondernemingsrecht

• 20 april	Twisten tussen aandeelhouders en vennoten	4PO	4	€ 395,-
• 8 juni	Personenvennootschappen	4PO	4	€ 395,-
• 16 en 17 juni	Ondernemingsrecht van A tot Z	12PO	12	€ 1.350,-

Privaatrecht

• 11, 25 mrt, 8, 29 april	Basiscursus Burgerlijk Procesrecht	20PO	€ 2.150,-
• 31 maart	Actualiteiten onrechtmatige daad en schade	4PO	€ 395,-
• 27 mei	Algemene voorwaarden in de praktijk	4PO	€ 395,-
• 17 juni	Burgerlijk Procesrecht: praktische toepassingen (verdieping)	4PO	€ 395,-
• 28 juni	Basiscursus Koop en consumentenkoop	6PO	€ 595,-

Strafrecht

• 21 april	Basiscursus Strafrecht	6PO	€ 595,-
• 19 mei	Verdediging in strafzaken	6PO	€ 595,-
• 15 juni	DNA- en andere deskundigen	4PO	€ 395,-
• 22 juni	Voorlopige hechtenis in strafzaken	4PO	€ 395,-

Vaardigheden

• 10, 17, 24 mei, 7 juni, 13 sept.	Managementvaardigheden voor juristen	25PO	€ 2.795,-
---------------------------------------	--------------------------------------	------	-----------

korting: Als u zich in één keer voor drie of meer cursussen aanmeldt, ontvangt u 10% korting op de cursusprijs. Deze korting geldt niet voor symposia of meerdaagse cursussen.

Meer informatie over de programma's en aanmelding: www.jur.uva.nl/eggens

KNB

Informatie en aanmelding

**Eggens Instituut voor
Juridisch Postacademisch
Onderwijs**

Universiteit van Amsterdam,
Faculteit der Rechtsgeleerdheid

tel: (020) 525 3407
e-mail: pao-fdr@uva.nl
website: www.jur.uva.nl/eggens